

**Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke**

**Filozofická fakulta Univerzity Komenského
Katedra maďarského jazyka a literatúry**

Lanstyák István

Nyelvi váltakozások a kötőszók körében

Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések

Szenci Molnár Albert Egyesület
Pozsony
2024

Nyelvi váltakozások a kötőszók körében

Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések

Jazyková variabilita spojok v maďarčine

z hľadiska jazykovej správnosti a jazykovej adekvátnosti

Lektorálta:

Benő Attila (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár)

Horváth Péter Iván (Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest)

Nádor Orsolya (Károli Gáspár Református Egyetem, Budapest)

Recenzenti:

Prof. Attila Benő, PhD. (Univerzita Babeş–Bolyai, Koložvár, Rumunsko)

Mgr. Péter Iván Horváth, PhD. (Katolícka univerzita Petra Pazmáňa, Budapešť)

Doc. Orsolya Nádor, PhD. (Reformovaná univerzita Gašpara Károliho, Budapešť)

Tieto skriptá sú určené študentom Katedry maďarského jazyka a literatúry FiF UK v Bratislave. Obsahujú učebný materiál pre predmet Jazykový manažment.

CC BY-NC 4.0

Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

This license requires that reusers give credit to the creator. It allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, for noncommercial purposes only.

Nyelvi váltakozások a kötőszók körében: Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések by István Lanstyák is licensed under **CC BY-NC 4.0**. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Kiadja a Szenci Molnár Albert Egyesület, Pozsony, 2024.

Vydalo Združenie Alberta Szenci Molnára, Bratislava, 2024.

ISBN 978-80-69002-13-5

EAN 9788069002135

© Lanstyák István

Tartalom

ELŐSZÓ	5
BEVEZETÉS	7
A KÖTŐSZÓK SORRENDI HELYE	9
1. A kötőszó sorrendi helye a mondaton vagy tagmondaton belül	9
A) A mondat vagy tagmondat élén elhelyezkedő kötőszók	9
B) Többféle sorrendi helyet elfoglaló kötőszók	10
C) Szórend több kötőszó találkozásakor	17
2. Kötőszó mondatkezdő helyzetben	19
A KÖTŐSZÓK HASZNÁLATÁNAK NYELVTANI KÉRDÉSEI	23
1. Kötőszótöbbslet	23
A) Kötőszók összekapcsolása („kötőszóhalmozás”).....	23
a) Mellérendelő kötőszók összekapcsolása	23
b) Kötőszók összekapcsolása mellékmondatban	26
c) Néhány jellemző kötőszókapcsolat	30
+ <i>bár... azonban</i>	30
+ <i>de azonban</i>	30
+ <i>de mégis, de mégse(m), de mindamellett</i>	37
+ <i>de sőt</i>	40
+ <i>de viszont</i>	42
+ <i>és pedig, s pedig</i>	52
+ <i>hogyan</i>	54
B) Egyéb kötőszótöbbslet.....	55
2. Kötőszóhiány	57
3. A páros kötőszók használata	60
+ <i>mind..., mind</i>	61
+ <i>nemcsak ..., de (is), nemcsak ..., hanem (is)</i>	63
A KÖTŐSZÓKKAL KAPCSOLATOS STÍLUSKÉRDÉSEK	65
1. Kötőszóismétlés	65
2. A nehézkesnek, körülményesnek tartott kötőszók használata	66
A) Mellérendelő viszonyú kötőszók	67
a) Ellentétes	67
b) Kapcsolatos	69
c) Következtető	72
d) Magyarázó	74
e) Választó	78
B) Alárendelő viszonyú kötőszók	82
a) Alanyi és tárgyi	82
b) Időhatározói	84
c) Okhatározói	85
d) Feltételes	88

e) Megengedő	89
C) Hosszú kötőszók összekapcsolása	93
+ <i>azért</i> ennél fogva.....	93
+ ennél fogva <i>tehát</i>	94
+ mindamellet <i>pedig</i>	96
+ <i>mindazonáltal azonban</i>	98
3. Kötőszó mint önálló (tag)mondat.....	100
A JEGYZETBEN EMLÍTETT NYELVI IDEOLÓGIÁK	102
NYELVMŰVELŐ IRODALOM ÉS SZAKIRODALOM	104
VIZSGATÉTELEK.....	108
JELMAGYARÁZAT.....	110
A SOROZAT KÖTETEI.....	111

ELŐSZÓ

Ez a jegyzet a kötőszókkal kapcsolatos nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdéseket tárgyalja monografikus részletességgel. Nagyjából azokkal a nyelvi jelenségekkel foglalkozik, amelyek váltakozást mutatnak. A kérdés, amire ilyenkor a választ keressük, az, hogy az érintett nyelvi változó egyes változatai miben különböznek egymástól stílusérték és általában használati érték tekintetében, milyen stílusú, ill. milyen minőségű szövegekben szokás, ill. célszerű őket használni.

A kötet elsősorban a pozsonyi Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének kiadványszerkesztő szakos hallgatóinak van szánva, és a *Nyelvalakítás* (FiF.KMJL/A-boED-119/15 – *Jazykový manažment*) című tantárgy anyagának az igékre vonatkozó elméleti tudnivalóit tartalmazza. Az itt tárgyalt nyelvi váltakozások ismeretére a másik két oktatási program keretében tanuló hallgatóinknak, a tanár és a fordító–tolmács szakosoknak is szükségük van, csak éppen az ő tanrendjükben nincs olyan kurzus, melynek keretében ezek a kérdések megfelelő részletességgel tárgyalhatók volnának.

A kiadvány érdemi része négy fejezetből áll. Az első fejezet egyfajta bevezetés, amely rövid jellemzést ad a kötőszókról, s felsorolja típusait. Utána következik három nagyobb fejezet: az egyik a kötőszók szórendi helyével foglalkozik, a másik a kötőszók használatának nyelvtani kérdéseit tárgyalja, a harmadik pedig a kötőszókkal kapcsolatos stíluskérdésekről szól.

A kötőszókkal foglalkozó fejezetek után következik azoknak a nyelvi ideológiáknak a jellemzése, amelyek a kötetben – főként a nyelvművelői értékítéletekkel kapcsolatban – szóba kerültek. Ezeket az ideológiákat zavaró lett volna akár az első, akár az összes előfordulási helyükön meghatározni. Ezért került a kötetben említett nyelvi ideológiákat tartalmazó fogalomtár egy külön fejezetbe.

A jegyzet szövege a jobb áttekinthetőség és könnyebb tanulhatóság kedvéért nem tartalmaz hivatkozásokat (a hosszabb szó szerinti idézetek kivételével). Ezt némiképp pótlendő, a legfontosabb felhasznált, ill. a kérdés további tanulmányozásához felhasználható nyelvművelő irodalom és nyelvészeti szakirodalom témakörök szerint van rendezve.

A jegyzet legvégén ellenőrző kérdéseket találunk, melyek a hallgatók figyelmét ráirányítják a legfontosabb tudnivalókra, s így megkönnyítik a zárthelyi dolgozatokra, valamint a félév végi vizsgára való felkészülésüket. Ezek egy része egyszersmind vizsgatétel is.

A kötet egy jegyzetsorozat egyik darabja. A kötőszókról szól a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című jegyzet is, amely a váltakozást mutató legfontosabb kötőszókat mutatja be betűrendben. A sorozat többi része más nyelvi váltakozásoknak van szentelve. Azoknak az általános kérdéseknek a tárgyalását, melyekre a sorozat mindegyik darabjának használatához szükségük van a hallgatóknak (és más olvasóknak), külön kötetekben adtam, ill. terveim szerint adom a jövőben közre. A már megjelent kötetek bibliográfiai adatai a jegyzet végén találhatóak.

Mivel a jegyzetsorozat megjelentetésére nem adtunk be pályázatot, a kötetet magam tördeltem be, idő és tördelési gyakorlat híján a lehető legegyszerűbb módon, a szövegben való tájékozódást megkönnyítő fejléc és navigáció alkalmazása nélkül. A fejezetről fejezetre történő ugrás a &, valamint a # jelre való rákereséssel oldható meg, melyek a fejezetcímek előtt állnak.

Köszönettel tartozom azoknak, akik a jegyzet megjelentetését lehetővé tették: lektoraimnak, Horváth Péter Ivánnak, Nádor Orsolyának és Benő Attilának, továbbá a Magyar Tudományos Akadémiának, amely Domus ösztöndíjprogramja keretében támogatta a témával kapcsolatos kutatásaimat, részben közvetlenül, részben a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézetben működő Gramma Nyelvi Iroda közvetítésével. A nyelvvalakítás némely általánosabb vonatkozásával a Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén foglalkoztam a Szlovák Kutatás- és Fejlesztéstámogató Ügynökség APVV-17-0254 sz. projektjének keretében.

Köszönet illeti a munkahelyemet is, a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karának mindenkori vezetését, valamint a Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék mindenkori vezetőjét, akik évtizedekig nyugodt körülményeket biztosítottak a kutatási (és persze az oktatási) munkámhoz. Nem ők tehetnek róla, hogy a minisztérium abnormális követelményeket támasztó minősítési rendszere az elmúlt években egyre inkább lehetetlenné tette az elmélyült kutatást és azt, hogy igazán kiérlelt munkákat adjak ki a kezemből.

& BEVEZETÉS

A *Magyar grammatika* szerint a **KÖTŐSZÓ** „olyan viszonszó, amely szavakat, mondatrészeket, tagmondatokat, szövegmondatokat kapcsol össze. Mivel elsődlegesen szemantikai és szintaktikai kapcsolóelem, a mondatban mondatrészi szerepe nincs; nem is bővíthető” (MGr. 2000: 268).

A szűkebb értelemben vett kötőszó **alakja nem változtatható**, toldalékmorfémát nem vesz fel.

A kötőszó általában **hangsúlytalan** eleme a mondatnak, az összekötendő tagok közötti **nyelvtani, illetve logikai viszonyokat jelöli**. A mondat szavaival nem alkot **sem szintaktikai, sem morfológiai** természetű kapcsolatot.

Ebből a szempontból a kötőszó jól elhatárolható a grammatikai szerepű **viszonszóktól**, valamint a **vonatkozó névmásoktól** is, amelyek **szintén kötőszói szerepűek**, ugyanakkor **mondatrész értékűek** is, és toldalékokat is fölvehetnek.

A tágabb értelemben vett kötőszók (azaz kötőszói szerepet betöltő nyelvi formák) tehát több csoportot alkotnak:

a) valódiak (*és, hogy*)

– ezen belül **egyesek** (*mint*) vagy **párosak** (*mind..., mind...*); ezeket újabban **egyhelyű** és **két-helyű** kötőszónak nevezik;

b) kötőszói szerepű módosítószók (*sem..., sem...*);

c) vonatkozó névmások (*aki, amilyen, amennyi*);

d) vonatkozó határozószók (*ahonnan, ahogy*).

Még tágabb értelemben kötőszónak tartják sokan a főmondatok **mutató névmási, mutató határozószói utalószavait** is, például:

[azt mondasz, amit akarsz](#)

[onnan veszi, ahonnan tudja](#)

Funkciójuk alapján a kötőszók lehetnek:

a) mellérendelők

[és, is, de, vagy, akár, tehát, így, azaz, vagyis, hanem stb.](#)

b) alárendelők

[mert, hogy, merthogy, mint, ha, mintha, mivel, bár, jóllehet, noha, ámbár stb.](#)

Az összes **vonatkozó névmási** és **vonatkozó határozószói** kötőszó is **alárendelő** kötőszó:

aki, ami, amely, amelyik, amilyen, amennyi; ahol, amikor, ahogy

A vonatkozó névmásoknak egy külön jegyzet van szentelve, a *Nyelvi váltakozások a vonatkozó névmások körében (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című.

& A KÖTŐSZÓK SORRENDI HELYE

Ebben a fejezetben azzal a kérdéssel foglalkozunk, a tagmondaton belül hol helyezkedik el a kötőszó. Vannak kötőszók, melyeknek a helyzete **stabil**; ilyenkor nincs váltakozás, s az ilyen kötőszók használata szórendi szempontból nem is okoz nyelvhelyességi vagy nyelvi helyénvalósági problémát. Más kötőszók azonban **több helyen** is előfordulhatnak.

Olykor az eltérő szórend **eltérő jelentéshez** kötődik, máskor viszont a kötőszó jelentése többféle helyzetben is **ugyanaz**; ebben az esetben beszélhetünk két vagy több szórendi forma **váltakozásáról**.

Figyelemre méltó, hogy szemben sok más váltakozással, az egyes változatokhoz itt sok esetben **nem kötődik észrevehető stílusbeli különbség**.

A fejezet két alfejezetre áll. Az egyikben a **mondaton** vagy **tagmondaton belüli** szórend kérdéseivel foglalkozunk. A másik – rövid – fejezetben a **mondatkezdő helyzetről** külön is beszélünk, mivel ehhez egy makacsul tovább élő, a mai nyelvművelők által már elutasított **nyelvi babona** fűződik, a „mondatot nem kezdünk kötőszóval” babonája.

1. A kötőszó sorrendi helye a mondaton vagy tagmondaton belül

Ezt a fejezetet három alfejezetre bontottuk. Az elsőben azokat a kötőszókat tekintjük át, melyek **mondat- vagy tagmondatkezdő helyzetben** állnak. A másodikban azokkal a kötőszókkal foglalkozunk, amelyek **többféle sorrendi helyet is elfoglalhatnak**; az eltérő pozíciók hol járnak, hol nem járnak jelentésbeli különbséggel. A harmadikban azt nézzük meg, milyen sorrendben helyezkednek el a kötőszók, ha **egynél több van belőlük**.

A) A mondat vagy tagmondat élén elhelyezkedő kötőszók

A kötőszók **többsége** általában a **tagmondat élén** helyezkedik el. Ettől két fő esetben szokás eltérni:

1. Az első kivétel a **besznye**, ahol **lazábban** érvényesülnek a szórendi szabályok, mint az írott nyelvben:

<i>A kötőszó hátrább vetése</i>	<i>A kötőszó a (tag)mondat élén áll</i>
A leckéd <u>ha</u> elkészült, gyere haza.	<u>Ha</u> elkészült a leckéd, gyere haza.
A városból <u>mióta</u> visszatért...	<u>Mióta/amióta</u> visszatért a városból...

Különösen az **érzelmileg telített** beszédben fordul elő beljebb az amúgy mondatkezdő helyzetű kötőszó, pontosabban: a mondat tematikus része (a topik) kerül a mondat élére, s ezáltal a kötőszó helyzete is megváltozik:

Ezt a dögöt ha még egyszer behozod nekem a lakásba, veled együtt hajítlak ki!

Még egyszer ha behozod nekem ezt a dögöt a lakásba, veled együtt hajítlak ki!

A nyelvőrök szerint a „szabatos prózában” kerüljük az ilyen szórendet.

Ezzel természetesen egyet is érthetünk, ezek a szórendi megoldások leginkább a **besznyéhez** kötődnek, bár nyilván a **bizalmas stílusú írott nyelvben** is találunk rá példákat. A **formális** stílusban **szokatlan**, sőt zavaró volna a kötőszó hátrább vetése, **stílustörést** okozhatna. A **választékos** stílusban viszont, különösen ha **érzelmileg telített**, elképzelhető, hogy a kötőszó **nem a tagmondat élén** áll, és ez nemhogy nem zavaró, hanem egyenesen stílusos.

Számít természetesen a szöveg **gondozottsága** is: a **gondozott** szövegben jobb nem eltérni a szokásos szórendtől (kivéve, ha a szövegrészlet érzelmi telítettsége erős); a **rendezett** szövegben nem szükséges annyira mereven ragaszkodni a megszokott szórendi helyhez, esetünkben a (tag)mondatkezdő helyzetéhez.

Ha mások kéziratáról van szó, a **formális** stílusú **gondozott** szövegekben indokolt **tagmondat élére** tenni az e csoportba tartozó kötőszókat; a **választékos** stílusú szövegekben csak akkor, **ha** a kötőszó hátravetése **beszélnyelviesnek** hatna, holott a szerzőnek feltételezhetően nem állt szándékában beszélnyelviesen fogalmazni.

2. A költői nyelvben a kötőszó hátravetésének hagyománya van; épp ezért tartják számon a nyelvőrök ezt az esetet második kivételként az általános szórendi szabály alól:

Balsors akit régen tép, Hozz rá víg esztendőt (Kölcsey: Hymnus)

Szíves annak forrása, bennem ami jó van (Petőfi: Dicsérsz, kedves)

Kard ha csörren, vér ha csobban, csak az ember vétkes abban (Babits: Zsoltár gyermekhangra)

Természetesen egyetérthetünk azzal, hogy az ilyen szépirodalmi használat helyénvaló.

B) Többféle sorrendi helyzet elfoglaló kötőszók

A kötőszóknak egy csoportja **rendszeresen is elhelyezkedhet máshol** is, mint a tagmondat élén, sőt akad olyan kötőszó is, amely **nem is kezdhet** tagmondatot vagy mondatot.

1. A kapcsolatos kötőszók közül állandó kivétel az **is**: ezzel **sohasem** kezdhetünk tagmondatot. Ezt a szabályt nem is szegi meg senki, aki magyar anyanyelvű.

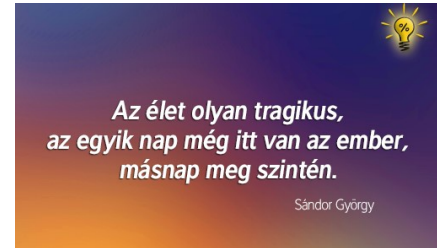
Az *is* szinonimája, a **szintén**, amely hangsúlyos kötőszói szerepű **nem ilyen kötött helyzetű. Mondatot vagy tagmondatot is kezdhet, ha nincs előtte alany vagy más előkészítő mondatrész**, mint például a következő példában:

Beszéltem a barátoddal; szintén ez a véleménye.

Általában az egyenes szórendű állítmány előtt áll:

A sógorom szintén visszajött.

A képen olvasható idézetben a *szintén* kötőszó csak látszólag van a mondat végén, valójában hiányos mondatról van szó: ha pótoljuk a „hiányt”, látjuk, hogy az állítmány elé kerül: *másnap meg [az ember] szintén [itt van.]*

2. A pedig (tag)mondatkezdő helyzetben is állhat, de állhat második helyen is. A kétféle szórendi megoldásnak nem azonos a jelentése, úgyhogy nem beszélhetünk váltakozásról:

a) Nagyobb ellentétet – és gyakran megengedést – fejez ki a pedig, ha tagmondatot kezd:

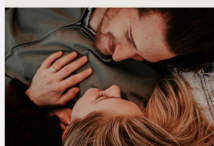
Nem szólt semmit, pedig nehezebb esett a hallgatás.

b) Ha a második helyen, az alany után áll, olykor szembeállítást fejez ki, olykor csak összekapcsolja a két tagmondatot, az állítmány tartalmától függően:

<i>Szembeállítás</i>	Ő dolgozik, te <u>pedig</u> hanyélsz.
<i>Kapcsolat</i>	Ő takarít, te <u>pedig</u> segítesz neki.

Amikor húsz percen át csak rá figyelek, ő pedig rám, húszpercnyi életet ajándékoznak egymásnak

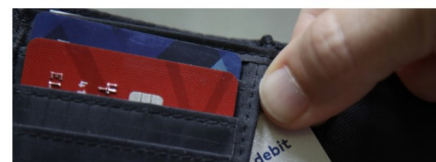
Azt adom, amire szüksége van? Rá tudok-e hangolódni? Megértem az „érzelmi anyanyelvét”? Akkor szeretem jól, megfelelően a társamat, ha szeretve és megbecsülve érzi magát, ha boldogabb, szabadabb, örömtelibb az élete mellettem, mint nélkülem...

Tévedésből nem kevés pénzt küldtek a számlájára, ő pedig szépen elköltötte magára – alaposan megütheti a bokáját

2023. SZEPTEMBER 6. 11:28 | RÉGIÓ

Megosztás: 29

Börtönbüntetés fenyeget egy férfit, akinek a bankszámlájára tévedésből 600 eurót küldtek, az összeget viszont nem utalta vissza, hanem elköltötte magára – írja a noviny.sk.

Tweettel provokált az újságíró, a miniszter pedig Goebbels-idézettel válaszolt

glamour.hu
Céline Dion-t betegesen soványnak nevezték: ő pedig most reagált a vádakra

A **meg** kötőszó, amikor tagmondatokat kapcsol össze, a szembeállító **pedig**hez hasonló módon viselkedik: szintén a **második szórendi helyen** áll, és szintén kifejezhet szembeállítást vagy egyszerű kapcsolatot:

Szembeállítás	Ő dolgozik, te <u>meg</u> henyélsz.
Kapcsolat	Ő takarít, te <u>meg</u> segítesz neki.

A lényeg

Bukni fog a rendszer, ők meg félnek, hogy lógni fognak – mondta Márki-Zay, de már fel is jelentették

19/02/2024 08:08 | Szerző: Klubrádió

HAZAZAVARTÁK A RÉSZEG FÉRFIT A PRESSZÓBÓL, Ő MEG TÁVOZÁSKOR BEMOSOTT EGYET A PULTOSNAK

2022.10.20., csütörtök, 18:33

Teljes cikk Megosztás

A férfi úgy lerészegedett, hogy ordított és üvöltözött a vendégekkkel, ezért kérték meg, hogy távozzon.

Jó látni, hogy a nyelv művelőknek nem okoz gondot az, hogy ugyanaz a kötőszó, ugyanabban a helyzetben **hol ellentétet** fejez ki, **hol csak kapcsolódást**; nyilván azért, mert ennek a használatnak hagyománya van általában is, s a szépirodalomban is, s így az ilyen nyelvi formák használata összhangban van a **nyelvi konzervativizmus** és a **nyelvi uzualizmus**, továbbá a **nyelvi belletrizmus**, tágabban véve pedig a **nyelvi elitizmus** ideológiájával.

Természetesen egyetértünk azzal, hogy a **pedig** és a **meg** kötőszóknak mind a **kapcsolatos**, mind az **ellentétes** használata helyes.

Azt viszont nehezményezzük, hogy az **és** kötőszó esetében némely nyelv művelő nem tudja elfogadni ugyanazt a kettősséget, amit a **pedig** és a **meg** esetében elfogad, pedig mindkét esetben ugyanolyan természetes módon alakult ki. (Erről később lesz részletesebben szó.)

3. Az **ellentétes** *azonban*, *ellenben*, *viszont*, *mégis*, *mindamellett*, *mindazonáltal* kötőszók sorrendi helye éppúgy **kétféle**, mint a **pedig** és a **meg** kötőszóké, ám ezek esetében a szórend **nem** hordoz a fentiekhez hasonló **jelentéskülönbséget**. Ilyenkor tehát **váltakozás** van a két szórendi megoldás közt, ezek mondattani (szórendi) **nyelvi változót** alkotnak.

a) A **szembeállító** jelentésű ('viszont, ellenben') **azonban** esetében a nyelvőrök a jobb oldali oszlopban álló változatot támogatják, amikor az **azonban** a **második helyen** áll (itt konkrétan az időhatározó után):

1. szórendi hely

Egy ideig hallgatott, azonban egy kis idő múlva megszólalt.

2. szórendi hely

Egy ideig hallgatott, egy kis idő múlva azonban megszólalt.

MINDENKI BÁNTOTTA ŐKET, AZONBAN ŐK EZT VÁLASZOLTÁK!

2022-10-31 19:02 | Nézettség: 1339

Megjelent egy reklám, amiben Tom Hanks látható - ő azonban nem tud róla, hogy elvállalt volna egy ilyen felkérést (VIDEÓ)

2023. október 2. - 16:16

Megosztás 0

Ma megdőlt a napi melegrekord, azonban holnaptól jön a feketeleves + videó

Megdőlt a csaknem százéves napi melegrekord csütörtökön, három településen is 17 Celsius-fok fölé emelkedett a hőmérséklet – közölte a HungaroMet Zrt. a Facebook-oldalán.

Magyar Nemzet | Forrás: MTI | 2024. 01. 18. 15:44

A nők nagy része vallja, hogy jár szűrővizsgálatokra, a számok azonban mást mutatnak

Még mindig relatíve kevés nő jár nőgyógyászati szűrővizsgálatokra - derült ki az egészségbiztosítók statisztikáiból.

+ Kálmán Norbert 2024. 03. 11. | 11:00

Ujjasz szöveg

A jobb oldali oszlopban található változat csakugyan **stílusosabb**, vagy legalábbis **hagyományosabb**.

Empirikus vizsgálatok híján nem ismerjük a kétféle változat gyakorisági eloszlását és stílusrétegekhez való kötődését, valószínű azonban (azonban valószínű 😊), hogy **mindkét** változat előfordulhat minden olyan helyen, ahova illik a **formális** és **választékos** stílusértékű **azonban** kötőszó. Ennek ellenére **gondozott** szövegben érdemes a 2. szórendi helyet választani, főleg olyankor, amikor az **azonban** ezáltal nem kerül túlságosan távol a tagmondat elejétől (azt, hogy milyen távolságot jelent a „túlságosan”, kutatások híján nem tudjuk). Mások kéziratába nem szükséges belejavítani.

Meg kell azonban jegyezni (azonban meg kell jegyezni 😊), hogy a **megszorító értelmű** ('csak-hogy, mégis' vagy: 'mégsem') **azonban** a **tagmondat élén** áll, ott nincs váltakozás. Erről a **Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)** című jegyzetben beszélünk bővebben. Itt csak néhány példát közlünk e jelentés illusztrálására:

A bizottság elfogadta az elnök javaslatát, azonban nem lelkesedett érte.

A hívószám azonosító szolgáltatás aktív, azonban csak a híváslistában látható.

Amennyiben a DECT készülékbe a telefonvonal a szolgáltatótól kapott modemem keresztül csatlakozik, abban az esetben lehet ilyen jelenség. A DECT készülékek csak akkor tudják felismerni a bejövő hívás azonosító számokat, ha analóg jelet kapnak.

Adatok megjelenítése fogadott, azonban nem feldolgozott (Nem olvasott/Nem kinyomtatott/Nem mentett/Nem továbbított) faxok esetében

b) Az **ellenben** és a **viszont** kötőszók esetében a nyelvőrök **mindkét** sorrendi helyet elfogadják:

1. szórendi hely	2. szórendi hely
Nálunk szűken mérjük az optimizmust, <u>ellenben</u> pesszimizmus terén jól állunk.	Nálunk szűken mérjük az optimizmust, pesszimizmus terén <u>ellenben</u> jól állunk.
A férfi képes tisztelni egy nála gyengébb vagy butább nőt, <u>ellenben</u> a nők erre képtelenek.	A férfi képes tisztelni egy nála gyengébb vagy butább nőt, a nők <u>ellenben</u> erre képtelenek.
Nálunk szűken mérjük az optimizmust, <u>viszont</u> pesszimizmus terén jól állunk.	Nálunk szűken mérjük az optimizmust, pesszimizmus terén <u>viszont</u> jól állunk.
A férfi képes tisztelni egy nála gyengébb vagy butább nőt, <u>viszont</u> a nők erre képtelenek.	A férfi képes tisztelni egy nála gyengébb vagy butább nőt, a nők <u>viszont</u> erre képtelenek.

Minden szar, ellenben a Külföld az csodás, rendezett és olcsó

Például Nyugat-Jugoszláviában egy frissen fogott bruschetta aux truffes csak 83 euró.

2023. július 25. 14:23

👍 90 🗨️ 8 📄 67

Vettel mit sem változott – a Ferrari

ellenben folyamatosan

SZÜKEKÉRA FERRARI // CSIZTRÁK NAGYDŰ // FORMA-1

Ferrari, Motorsport.com 2015. 06. 16.

Sebastian Vettel versenymérnöke szerint a német személyiségével nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Ferrarinál újra hatékony csapat épült ki. S ezt a hatékonyságot Ausztriában újabb fejlesztésekkel kívánják bizonyítani.

Hasonló a helyzet a **mégis**, **mindamellet**, **mindazonáltal** kötőszókkal is:

1. szórendi hely	2. szórendi hely
Írhatja ezt a fáradság számlájára, <u>mégis</u> érdemes elgondolkodnia rajta.	Írhatja ezt a fáradság számlájára, érdemes <u>mégis</u> elgondolkodnia rajta.
Írhatja ezt a fáradság számlájára, <u>mindamellet</u> érdemes elgondolkodnia rajta.	Írhatja ezt a fáradság számlájára, érdemes <u>mindamellet</u> elgondolkodnia rajta.
Írhatja ezt a fáradság számlájára, <u>mindazonáltal</u> érdemes elgondolkodnia rajta.	Írhatja ezt a fáradság számlájára, érdemes <u>mindazonáltal</u> elgondolkodnia rajta.

Empirikus kutatások híján egyelőre csak tudomásul tudjuk venni a kettősség tényét; a kettő közüli választásban a **nyelvérzékünkre** támaszkodhatunk. Annyi valószínűnek látszik, hogy **nincs** jelentős **stílusértékbeli különbség** a két forma között.

4. A **következtető tehát** is állhat az **első** vagy a **második** helyen. A nyelvőrök mindkét szórend **egyaránt** jónak tartják:

1. szórendi hely	2. szórendi hely
Tavaly 8000 forintot, az idén 7000-et, <u>tehát</u> összesen 15000 forintot fizetett.	Tavaly 8000 forintot, az idén 7000-et, <u>összesen tehát</u> 15000 forintot fizetett.

Természetesen egyetértünk, hogy mind a kettő egyaránt jó, itt is a **nyelvérzékünkre** támaszkodhatunk a kettő közötti választásban.

5. A magyarázó kötőszók közül az *ugyanis* és a *tudniillik* is állhat mind **első**, mind **második** helyen.

A nyelvőrök egy része szerint **inkább a második helyre** kívánkozik:

1. szórendi hely	2. szórendi hely
Szóltam neki, <u>ugyanis</u> magától nem jött rá.	Szóltam neki, magától <u>ugyanis</u> nem jött rá.
Szóltam neki, <u>tudniillik</u> magától nem jött rá.	Szóltam neki, magától <u>tudniillik</u> nem jött rá.

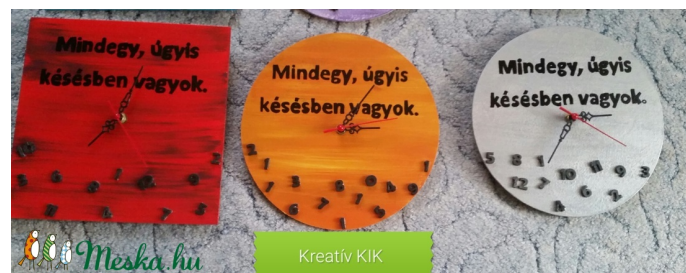
Más nyelvőrök szerint a kettőnek nem ugyanaz a jelentése: a tagmondat élén akkor áll, ha az **állítmány** a **mondathangsúlyos**; ha **más mondatrészen** van a mondathangsúly, akkor a kötőszó a mondathangsúlyos szót követi. Lehetséges, hogy ilyen denotatív jelentésbeli megoszlás van a föntebb említett *mégis*, *mindamellet*, *mindazonáltal* kötőszók esetében is.

Empirikus adatok híján nem tudjuk, van-e esetleg apróbb stílusbeli különbség a kétféle szórend között; legjobb, ha **nyelvérzékünk** szerint használjuk őket.

6. Az előzmény megokolását tartalmazó, ill. magyarázó hangsúlyos **ügyis, ügyse, ügysem** egyaránt kerülhet az **első** vagy a **második** helyre, de akár **hátrább** is.

Ha nem én tenném meg, <u>ügyis</u> megtenné valaki más.
Ha én nem tenném meg, megtenné <u>ügyis</u> valaki más.
Ha én nem tenném meg, valaki más <u>ügyis</u> megtenné.

Olyan demagógiával, mint amit ez a párt képvisel, <u>ügysem</u> lehetnek meghatározó tényezők a mai magyar politikai életben.

Jobb lenne, ha elfogadnák a helyzetet, a dolgokat <u>ügysem</u> lehet visszacsinálni.

Leállhatna ezzel; ilyen módszerekkel sikert elérni itt <u>ügysem</u> lehet.

Itt remekül dokumentálva van minden, ezért nem fogom részletezni, az utókor pedig <u>ügyse</u> hiszi majd el.

Nem érdemes belefogni, <u>ügyse</u> fog sikerülni.
--

Nem strapálom magam, hogy megmagyarázzam, <u>ügyse</u> értik meg.

7. A megengedő, megszorító **ugyan** állhat a tagmondat, **első**, **második** vagy **további** helyén:

1. szórendi hely	2. szórendi hely	3. szórendi hely
<u>Ugyan</u> még nem láttam, de tudok róla.	Még <u>ugyan</u> nem láttam, de tudok róla.	Még nem láttam <u>ugyan</u> , de tudok róla.

A nyelvőrök szerint az **ugyan** az **első** helyen viszonylag **ritkán** áll, ez a szórendi hely **újabb fejlemény**.

A részletekkel a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című jegyzetben ismerkedünk meg.

Felhőkkel **ugyan**, de folytatódik a tavaszi idő

Csodás Tortavilág

2020. október 27. · 🌐

Ugyan én kényszerpihin vagyok, de ettől még ti nem maradhattok torta nélkül. 😊
Ma Eszter barátnóm anyukájának őszi hangulatú tortáját mutatom nektek. 🍂🍰
#csodastortavilag
#birthdaycake #autumncake #cakelover #handpaintedcake #cakedesigns

Előzmény utáni tagmondat élén kissé más a jelentése: az előző kijelentés **részleges tagadását, visszavonását** jelenti.

Hagyd itt a könyvet; ugyan vidd el, nem bánom!

Ezt a szerkezetet a mai beszélők közül némelyek esetleg **népiesnek, régiesnek**, vagy **stilisztikailag** más módon **jelöltnek** érezhetik, de empirikus kutatások híján semmit nem állíthatunk határozottan.

Valószínűnek tűnik, hogy a kötőszó előrehozása mint nyelvi változás a **besznyében** kezdődött, s onnan terjedt át az írott nyelvre. A besznyében a beszélő egyrészt minél előbb jelezni kívánja a logikai viszonyt, másrészt inkább kimondja a kötőszót, mint hogy egy hosszú mondatrész végéig „cipelje” a fejében.

C) Szórend több kötőszó találkozásakor

A kötőszók találkozására nézve a *Nyelvművelő kézikönyv* azt a szabályt fogalmazza meg, miszerint a **mellérendelő kötőszó** csak akkor kerülhet **hátrább**, ha **egyébként sem szükségszerű, hogy kezdje a mondatot**:

1. szórendi hely	2. szórendi hely
mikor <u>tehát</u>	<u>tehát</u> mikor
mikor <u>azonban</u>	<u>azonban</u> mikor
aki <u>pedig</u>	–

A *mikor azonban* mellett a *Nyelvművelő kézikönyv* nem ismeri el az *azonban mikor* létjogosultságát, pedig – amint fentebb láttuk – az *azonban* első helyen is állhat, bár ezt a pozíciót a nyelvújítók nem kedvelik.

Az MNSZ2 nagyjából ugyanannyi találatot ad mindkét fajta szórendre. Idézzünk most az *azonban mikor*, ill. *azonban amikor* kötőszórendre vonatkozó példákból:

A vízvezeték tartotta ki legtovább az óvóhelyen. Azonban amikor a csap elállt, egyszerre kívánatlan csatornavíz tör föl helyette. Olyan gyorsan bugyogott föl a szennyvíz, hogy a villa lakóinak az óvóhelyre, a pincébe lementett összes holmiját tönkreáztatta. (Tersánszky Józsi Jenő)

Kapcsolatom igen nagy tájékozatlanságot mutat a politikai eseményekben. Azonban amikor az ember elkezd vele beszélgetni, először a mi véleményünket akarja hallani, azután nyilatkozik. De ilyenkor felenged, és több kérdést tesz fel. Így vetődött fel a mostani általa elmondott B. E. ügyvéd esete is. Ez is azt mutatja, hogy többet tud, mint amit jelent, csak a találkozási körülmények nem engedik, hogy a beszélgetés során többet tudjak meg tőle. (Esterházy Péter)

Amikor kaptam jó és rossz sms-t egyaránt, akkor a rosszakat is könnyebben fel tudtam dolgozni, azonban mikor csak negatív visszajelzések érkeztek a külvilágtól, akkor úgy éreztem, hogy lehet, hogy az egészet feleslegesen csinálom. (sajtó)

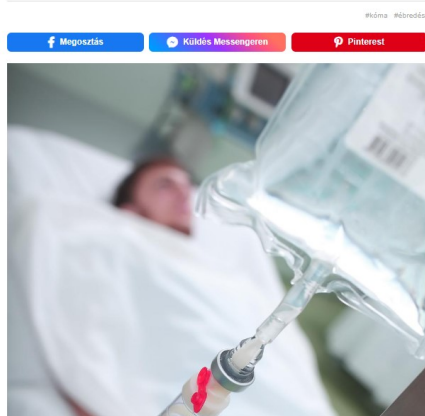
Mindenki ismeri Monacót, azonban mikor valami nem úgy megy, ahogy azt szeretnék, akkor máris probléma van a parkolással, és a szállással. Éppen ezen okokból kifolyólag nagyon nehéz egy új utcai pályát megnyitni. És ez a magyarázata annak, hogy az elmúlt években nem is került új utcai pálya a versenynaptárba. (sajtó)

Április 28-án ideiglenes hadügyminiszterré is kinevezték, azonban mikor kikocsizott csapatai megszemlélésére, még aznap eltört a lába, emiatt szolgálatképtelenné vált, a szabadságharc hadserege ezzel elveszítette egyik legtehetségesebb tábornokát. Július 11-étől az aradi vár főfelügyelője lett, július 27-étől várparancsnok. Augusztus 17-én a cári csapatok előtt kegyelemre tette le a fegyvert. (tudományos)

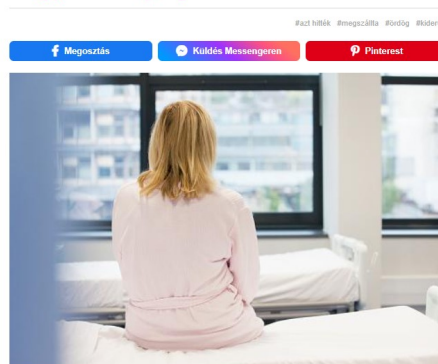
A település nevét az írásos források 1266-ban említik először, Ladányi Gunger nevében fordul elő, egy hitbérügy kapcsán. Nevét ekkor Lodan alakban, majd 1283-ban Magnam Ladan,

<p>Magna Ladan (Nagy Ladány) formában írták az oklevelek. 1283 előtt királynéi birtok. 1283 körül Erzsébet királyné Domokos visegrádi várnagynak adta, <u>azonban mikor</u> a királynő két tárnokát fejer megyébe, élelmiszerbehajtásra küldte ki Domokos azokat elfogta, s megölte, ezért a királyné földjét elkobozta.</p>
<p>Miután Ben a bemásolta a DNS mintáját az omnitrixbe, Karófúró lett az új neve. A menekülő négy idegen közül ő volt a legerősebb. Ben az Örök Lovagok várában talált rá, ahol különös módon Argit, a tarajos sül-ember volt az uralkodó. Ennek köszönhetően először könnyűnek tűnt a feladat, hogy biztonságban ki is juthassanak a várból, <u>azonban mikor</u> feltűnt Sir Dagonett, egyre inkább nehezedett. (tudományos)</p>
<p>Szerdán a parlamentben politikai vitanap lesz a feketegazdaságról. <u>Azonban mikor</u> fogunk végre világos képet kapni a kormány által folytatott feketegazdaságról? Hadd hozzak fel erre egy cáfolhatatlan bizonyítékot: Mindenki előtt ismert, hogy a Budapest Bank konszolidációra összesen mintegy 21-22 milliárd forintot kapott, majd néhány hónappal ezelőtt eladták – rendkívül sietősen, úgy, hogy az ellenzék ne láthasson bele a kártyákba – 12 milliárd forintért azt, amire 21-22 milliárd forintot fordítottak. (hivatalos)</p>
<p>Úgy vélem, hogy az elmúlt években az országban a polgármesterek nem azzal keltek és fekdtek, hogy vajon a 20–25 évvel ezelőtt nagyrészt állami forrásból készült művek után mikor kapják meg a kárpótlást. <u>Azonban mikor</u> ismertté vált, hogy az ő befizetéseiből, lakossági és helyi vállalkozói befizetéseiből eredő művek után lesz ilyen visszajuttatás, akkor még disszonásabbá vált az, hogy nem volt más választásuk. (hivatalos)</p>
<p>Ezt úgy kell elképzelni, hogy repülőbaleset, vagy repülőkatasztrófa akkor következik be, amikor nagyon sok apró tényező egyszerre jelentkezik. Ezeket az apró tényezőket külön-külön könnyen ki lehet védeni, <u>azonban amikor</u> egyszerre több minden jelentkezik, akkor már ki-védhetetlen. Itt is ez történt. (besznye)</p>
<p>A Szentírás első nagy kijelentése szerint amikor férfi és nő egybekelnek, akkor ők ketten egy testté lesznek. Érdekes és titokzatos matematika ez, hiszen az egy meg egy mégiscsak mindig kettő. Itt <u>azonban amikor</u> férfi és nő életszövetséget köt, ez olyan erős döntés és kötés, hogy az egy meg egy az nem kettő, hanem egy lesz. (besznye)</p>
<p>Én most mint a Mai Fiatalok képviselője próbálom leírni, hogy mi hogyan szoktunk bulizni. (Pl. még egyikünk sem próbált semmilyen drogot, szerintem kicsit gyorsan ítélték ti a korosztályomról. Mi vagyunk benne, mi látjuk, hogy mennyien csinálják.) A baráti társaságunk állandóan találkozgat egymással, <u>azonban mikor</u> háromnál többen vagyunk, azt már lehet bulinak nevezni. (fórum)</p>
<p>A főétkezéseknél nincs helye az asztal közelében, <u>azonban amikor</u> a teraszon fagyaltot vagy süteményt eszünk, minden falatot végigkísér a tekintetével. Amikor látja, hogy már nem sok maradt, hangos sóhajtással nyugtázza az újabb falat eltűnését. (persze ilyenkor már jut neki is egy-egy falat). Nagyon kell vigyázni arra a szóra, hogy „séta” mert ezt álmában is megérti és megpróbál a póráz irányába terelni. Egyébként bármilyen ételt csak engedélyre vesz el vagy fel. Földön talált ételnél megáll és mint egy szobor mutat a kaja felé. (fórum)</p>
<p>Nem kérdés az sem, hogy az iskolának vannak költségei, és ezt nem lehet szeretettel, megfizetni. Sajnos. Az is tény, hogy emberek az iskolában, keményen dolgoznak és szeretnék, ha hasznuk is lenne az egészből. Azonban azt még nem sikerült meglátnom, hogy azok a családok, akik elkezdtek felépíteni maguk körül egy pénznélküli világot, milyen formában fogják tudni megoldani azt, hogy a gyermekeik magántanulóként ebbe vagy valami hasonló iskolába járjon. Persze lehetne találni szép kis manővereket, ezzel azzal megtéríteni a tandíjat, <u>azonban mikor</u> az iskola ez elől elzárkózik (!?), mert bonyolult nyomon követni, akkor nem látom mi lehet a megoldás. (közösségi)</p>
<p>A HVG-t 20 évig járatam. Tagja voltam a klubnak. Abban az időben egy nagyon jó szaklap volt. <u>Azonban amikor</u> egyre több bulvártéma jelent meg lemondtam. Az ismerőseim közül nagyon sokan ezt tették. Azóta talán a fele megrendelője van. Amennyiben most járatnám, a történetek után azonnal lemondanám. (közösségi)</p>

Ez a fiú hosszú évekig kómában volt, mikor azonban felébredt, azt senki sem vette észre

Azt hitték megszállta az ördög, azonban mikor kiderült mi a baja, nagyon meglepődtek

A *Nyelvművelő* kézikönyv szerint a mindig mondatkezdő kötőszók még a **mellékmondat kötőszavát is megelőzik**:

de aki
hiszen ha

- A gumiabroncs gyártásban a nyers abroncsig tart a hulladék és a gyártásközi selejt visszaforgatásának lehetősége, ezért a gyárak a nyers abroncsokat raktározzák, nem a készterméket (hiszen ha bizonyos ideig nem érzékelik rá megrendelés, az értékes futófelület visszaforgatható a gyártásba).

Ez így van, s ez szerencsére nem is okoz gondot a nyelvhasználatban, mert senki sem mondja másképp.

Helyesírási szempontból viszont fontos, hogy ilyenkor **a második kötőszó elé nem kell vesszőt tenni**.

2. Kötőszó mondatkezdő helyzetben

Ebben a fejezetben nem azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy tagmondat élén mikor állhat kötőszó, hanem azzal, hogy az **önálló mondat elején** állhat-e kötőszó.

Ezzel a kérdéssel azért érdemes foglalkozni, mert széles körben elterjedt **nyelvi babona**, melyet a mai nyelvművelők már nem fogadnak el, de az iskolában a tanítók és tanárok ne-

megyszer tovább éltetnek, hogy „kötőszóval nem lehet mondatot kezdeni”.

Erről Nagy J. Béla nyelvújító ezt írja:

Van olyan kötőszó, amellyel csakugyan nem kezdünk mondatot, pl. az *is*, de szinte vég nélkül idézhetünk példákat arra, hogy kötőszóval kezdődik a mondat. Hiszen a kötőszóknak jókora része az első helyet foglalja el a mondatban, és ha a kötőszóval kezdődő mellékmondat megelőzi a főmondatot, vagy ha hiányzik a főmondat (általában az előzményül szolgáló második mondat), akkor a kötőszó lesz mondatunknak első szava, a páros kötőszók pedig csaknem mindig mondatot kezdenek.

Idézzük Nagy J. Béla példáit:

<u>Ahol</u> nincs, ott ne keress.
<u>Akár</u> falra borsót hányj, akár ennek beszélj.
<u>Aki</u> bottal köszön, annak doronggal felelnek.
<u>Amint</u> mendegéltek, egy házhoz értek.
<u>Ha</u> begyógyul is a seb, megmarad a helye.
<u>Ha</u> ő találta meg, övé a jutalom.
<u>Ha</u> törik, ha szakad, ennek meg kell lenni.
<u>Hogy</u> aztán úgy lesz-e, az még nem bizonyos.
<u>Hogyha</u> tudtad, miért nem mondtad?
<u>Mégis</u> meg kellene nézni, mit csinál.
<u>Míg</u> a tóban halak lesznek, addig rózsám, el nem veszlek.
<u>Mikor</u> én még legény voltam, A kapuba kiállottam.
<u>Mivel</u> nem szokott hazudni, hisznek neki.
<u>Se</u> nem ettem, se nem ittam.
Nem szereted? <u>Sőt</u> inkább nagyon is szeretem.
<u>Vagy</u> megszokik, <u>vagy</u> megszökik.

És Ó??

Varga Judit: mivel napok óta terrorizált, azt mondtam, amit hallani akart, hogy minél előbb szabaduljak

444

Március 11., 11:36 ·

Sőt, a 200 ezer eurónál drágább jachtok, magánrepülők és autók valódi tulajdonosairól is adatbázis lesz.

VIDEÓK - BELFÖLD

Hogy mit is lőtt, maga Semjén sem tudja

Megosztás itt:

2018. március 09., péntek 20:37
| HírTV

Nagy J. azt is észreveszi, hogy Arany János Toldija kötőszóval kezdődik, nem is eggyel, hanem mindjárt kettővel:

[Mint ha pásztortűz ég őszi éjtszakákon...](#)

Arra is van példa a Toldiban, hogy egy versszak három kötőszóval kezdődik:

[S mint mikor egy fészek lódarázs fellázad, / Olybá képzelhetni most az egész házat.](#)

A *fülemile* című versében is így fog hozzá a költő a bevezetés után a történet elbeszéléséhez:

[De hogy a dologra térjek...](#)

Gyulai Pál pedig *éssel kezdi töredékben maradt költői elbeszélését, a Romhányit*:

[És Magyarország újra csendes...](#)

Persze akkor is helyes lenne a mondat eleji kötőszó, ha nem volnának rá szépirodalmi példák, amennyiben más stílusrétegekben használatos volna.

Akit szépirodalmi példákkal kell meggyőzni a mondatkezdő kötőszó helyességéről, az valószínűleg hisz a **nyelvi belletrizmus**, s ezzel együtt a **nyelvi elitizmus** ideológiájában.

Nagy J. Béla azonban **hétköznapi beszélgetésből** is idéz, annak alátámasztására, hogy kötőszóval kezdeni mondatot nem helytelen:

– Mért nem vetted meg?
– [Mert drága.](#)

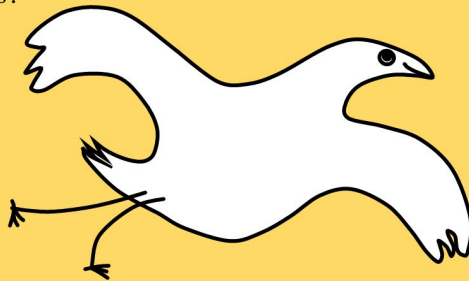
És ezért követlek, bárhová

ÉS MI TÖRTÉNIK, HA MEGHARAP EGY LÓ?

És amikor valaki megölel minket, a lélekmadár, aki mélyen-mélyen található a testünkben, nő és nő, egészen addig, amíg majdnem teljesen be nem tölt minden helyet bennünk. Ennyire jó érzés számunkra az ölelés.

& A KÖTŐSZÓK HASZNÁLATÁNAK NYELVTANI KÉRDÉSEI

Ebben a fejezetben négy témával foglalkozunk, mindegyiknek egy-egy alfejezetet szentelve: az elsőben a kötőszók „halmozásáról” lesz szó, a másodikban a kötőszó törléséről (kötőszó-hiányról), a harmadikban a páros kötőszók használatáról, a negyedikben pedig a kötőszókkal kapcsolatos stíluskérdésekről.

1. Kötőszótöbblet

A „kötőszótöbblet” nyelvi standardista kifejezés, amennyiben nem botlásokra vonatkozik. A kifejezés alapja az a tévhit, hogy az egyetlen kötőszó használata, amely a standardra jellemző, a helyes. Ha a standardban is két kötőszó használatos, a nyelvújítók nem beszélnek „többletről”.

A rövideg kedvéért azonban megtartjuk ezt a „műszót” akkor is, amikor **nem botlásról** van szó.

A) Kötőszók összekapcsolása („kötőszóhalmozás”)

A kötőszók összekapcsolása **különösen** a **mellérendelő** kötőszók esetében gyakori és a nyelvújítók által is **elfogadott**. Ezért külön-külön alfejezetben tárgyaljuk a mellérendelő és az alárendelő kötőszók összekapcsolását.

a) Mellérendelő kötőszók összekapcsolása

1. A kötőszók összekapcsolását sok esetben **elfogadják** a nyelvújítók, és **funkciót** is tulajdonítanak neki.

Az egyik ilyen funkció a **nyomatékosítás**, a másik a **különbféle logikai viszonyok együttes kifejezésének** szándéka.

a) A *Nyelvművelő kézikönyv* szerzői szerint a rokon szerepű kötőszók együttesen **nagyobb nyomatékkal** fejezhetik ki az összekapcsolt tagok **viszonyát**:

<i>Kapcsolatos</i>	és aztán; és továbbá; sőt (még) ... is
<i>Ellentétes</i>	de mégis, de mégsem, de mégse; mégis mindamellet; mindamellet azonban, de mindamellet
<i>Választó</i>	vagy akár
<i>Következtető</i>	azért tehát; ennélfogva tehát; így tehát

b) **Eltérő szerepű** kötőszók összekapcsolásával alkalmilag **több egyidejűleg meglévő összefüggésre** is utalhatunk:

és mégis; és így, és ezért; vagy pedig; meg így; vagyis tehát, így tehát, így hát; mind pedig; így azonban

Mindezekkel egyetérthetünk. Ide tartozik a *de viszont* kötőszókapcsolat is, csak azt persze a nyelvőrök nem hozzák példának, mivel a használatát többé-kevésbé helytelenítik.

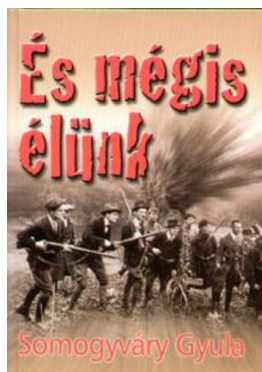
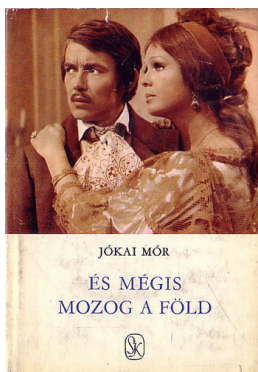

Példa a kötőszók összekapcsolására:

A csapat kitűnő formában van, így tehát bizakodva várják a szombati mérkőzést.

A csapat kitűnő formában van, így hát bizakodva várják a szombati mérkőzést.

A kötőszók összekapcsolásában alapvetően a **nyelvérzékünkre** érdemes támaszkodni, figyelembe véve bizonyos **korlátokat**, amelyekről alább lesz szó.

2. A nyelvőrök azonban felhívják a figyelmet a „kötőszókban való ilyen bővelkedésnek és összekapcsolódásuk ilyen lehetőségének” a sokféle „veszélyére” is (NyKk. I. 1983: 1259). Az alábbiakban sorra vesszük ezeket a „veszélyeket”.

a) Az első „veszély”, hogy a „kötőszóhalmozás” a stílust **„hosszadalmassá, körülményeskedővé”** teheti:

De azért mégis mindamellettt tudja, hogy...

Több mint valószínű, hogy ezt a mondatot a nyelvvelők találták ki. Ezt így nemigen mondaná senki, ha mégis, körbecsodálkoznánk.

A következő probléma terminológiai: mit is jelent a „**hosszadalmas stílus**” szókapcsolat? Lehet-e a stílus „hosszadalmas”? Nyilván **terjengősségre** gondolnak a nyelvvelők.

Természetesen a „kötőszóhalmozás” okozhat bizonyos terjengősséget, csak hogy tudjuk, hogy **a tömörség nem abszolút érték**; ezt csak a **nyelvi szintetizmus** és a **nyelvi brevizmus** hívei gondolják így.

Vannak stílusok és műfajok, amelyek a **tömörebb** kifejezésmódot kedvelik, de olyanok is, amelyek a **terjengősség** felé hajlanak. A szöveg **stílusának** és típusának függvényében **ítélhetjük meg** a kötőszótöbblet helyénvalóságát.

b) A másik veszélyt a *Nyelvvelő kézikönyv* szerzői így fogalmazzák meg: „egy idő múlva gépiesen összefűzhetünk azonos értékű kötőszókat is, és ez már szófecsérlésre, sőt logikai zavarra vezethet” (NyKk. I. 1983: 1259–1260).

Ebbe a kategóriába, tehát a helytelennek tekintett kötőszókapcsolatok közé sorolják a következőket:

és ... pedig	de sőt
de azonban	vagyis szóval
de ellenben	azaz nevezetesen

Az ilyen kötőszók együttes használata az írott nyelvben csakugyan nem szerencsés, **stílusatlanságnak** vagy **pongyolaságnak** lehet tekinteni, amely mindenfajta írott nyelvi **gondozott**, sőt **rendezett** szövegben javításra szorul, attól függetlenül, formális, választékos vagy bizalmas stílusú-e. A kötőszók ilyen halmozása az írott nyelvben akkor is **zavarónak** látszik a mai norma szerint, ha terjengősségre törekszünk.

Ugyanakkor a besznyében jóval nagyobb tere van az írott nyelvi norma fényében szokatlanak látszó kötőszókapcsolatok előfordulásának.

Érdemes lenne empirikusan megvizsgálni a „kötőszóhalmozás” összes esetét, hogy kiderüljön, melyekre vannak ezek közül írott nyelvi példák, és milyen jellegűek. Alább látni fogunk néhány példát a *de sőt* kapcsolatra; álljon itt egy szépirodalmi, igaz, egy népies stílusú szerzőtől:

Elgondoltam eddigi életemet is, melynek folytatában senki árnyékától meg nem ijedtem, de sőt más fiúnál hátrább sem állottam. (Tamási Áron: Szólít a szülőföld)

c) A *Nyelvvelő kézikönyv* véleménye szerint a „kötőszóhalmozás” hozzájárulhat ahhoz, hogy „az ügyetlen fogalmazók egy-egy kötőszót csak egyféle beszéd-telélékként, henyén ismétlegessenek” (NyKk. I. 1983: 1260).

A **töltelékszóként** való használat a szerzők szerint főleg az *és*, a *pedig*, a *szóval* meg a *vagyis* kötőszókra jellemző.

Nem tudunk egyetérteni a *henye* szó használatával, mivel megbélyegző, pedig a **beszédtöltékek** használata nemcsak **természetes** a beszélt nyelvben, hanem **szükséges** is. A beszédtöltéket fontos szerepet töltenek be a **közlés folyamatosságának fenntartásában**.

Az persze más kérdés, hogy a töltelékszavak használata bizonyos körülmények között (különösen formális vagy választékos közegben) **stílustalan** lehet, s a hallgatók részéről a beszélő kedvezőtlen megítéléséhez vezethet. Sőt még bizalmas **stílusban** is érdemes **önfegyelmet** gyakorolni a **beszédtöltékek használatában**.

b) Kötőszók összekapcsolása mellékmondatban

1. Nagyon gyakori az, hogy a *hoggy* kötőszó kapcsolódik össze **alá- vagy mellérendelő kötőszókkal**. A következők már összetett szóvá váltak, bár az utolsót a helyesírási szabályzat szerint külön kell írni:

azazhoggy

mivelhoggy

merthoggy

vagyis hoggy

Legfőbb érték az ember...
azazhoggy a nő

Nőszézés : a prostitúció a gazdaságban

Merthogy a lényege annyi az egésznek, hogy konkrétan úgy mondjam hogy megértsed... #257

GYAKORIKÉRDÉSEK.HU Új kérdés Véletlen Teherbeesés

Kezdőoldal » Gyerekvállalás, nevelés » Teherbeesés » Segítenétek, valakinek ilyen...

Segítenétek, valakinek ilyen problémája? 3 napos késés után megjött. Vagyishogy már az első nap barnás jött ki és ha wc-zek kicsit piros. Tegnap alig volt.

Figyelt kérdés

Kategóriák: Hétköznapok

Egy darabig minden úgy ment tovább, mint addig, vagyishogy persze rosszabbul, ahogy az már lenni szokott: ha valami nem javul, akkor romlik.

Rakovszky Zsuzsa

Tetszik 0

Ezek a kötőszókapcsolatok természetesen **kifogástalanok**, a nyelvőrök sem helytelenítik őket. Összetett szóvá való forrásuk jelzi, hogy gyakoriak.

2. A *Nyelvművelő kézikönyv* szerint leginkább a **megengedő** kötőszók fordulnak elő összekapcsolva:

ámbar ugyan, jóllehet ugyan, bár... azonban

A *Magyar nyelvhasználati szótár* a **feltételes** kötőszók halmozását is említi:

ha amennyiben, ha és amennyiben

A *ha amennyiben* halmozásra nem hoz példát a *Magyar nyelvhasználati szótár*, ezért megnéztük az MNSZ2-t: tisztítás után 11 találatot adott (az „egyszerű keresést” használva), kizárólag a beszélt nyelvi, a személyes és a hivatalos alkorpuszból, vagyis azokból, melyekben a szövegek egy része a legközelebb áll a beszélt nyelvhez:

A Szabad Demokraták Szövetsége támogatja, hogy ebben az Országgyűlés döntést hozzon, minél előbb, támogatja azt az elképzelést, azt a megoldást is, ha amennyiben a kormány múlt heti döntését megváltoztatja, és újra be kívánja nyújtani az erre vonatkozó, ezt célzó törvényjavaslatot, ezt mindenképpen támogatni szeretnénk. (hivatalos)

Tényleg nagy problémákkal küzd az egész ország e téren. De csak néhány mondatban. Hogy ki a cigány, és mit kell csinálni. Ez egy kormányprogram. Ha amennyiben ez nem valósult meg, akkor arról kell beszélnünk, hogy a kormány elszabotálja a saját maga programját. (besznye)

Erre mondtam először az adóintézkedéseket, hogy ha amennyiben a gépjármű adószervezete, struktúrája úgy alakul át és a jövőben az Európai Unióban is változni fog az adószervezet, hogy a környezetbarátabb, a környezetre kisebb terheléseket okozó járműveket helyezi előtérbe, alacsonyabb adótartalommal, akár az üzemeltetési adóknál is, hiszen jelenleg Magyarországon ez nem érvényesül, akkor lehet arra számítani, hogy ez elősegíti. (besznye)

Hát egész agresszív marketinggel nyomulunk a dopping ellen. Tehát minden fórumon elme gyünk, tehát edzőktől, versenyzőktől, tehát mi megszólítjuk mind a két csoportot elég sűrűn, szinte kéthavonta, havonta tartunk tájékoztatót, szabályokat, szerződéseket úgy kötjük meg, hogy kikötjük, hogy ha amennyiben történik ilyen, akkor a támogatástól elesik. (besznye)

Eredeti terveink szerint a MOK dokumentum bemutatására a jövő hét keddeje táján keríténénk sort, s hacsak valami elemi változás másra nem kényszerít, ehhez tartani is fogjuk magunkat. Az egy más kérdés persze, hogy mennyire lehet ott majd a lényegre koncentrálni, kit fog érdekelni az ágazat súlyos helyzete, s kit megint csak a balhé. Meglátjuk. Megtisztelnétek, ha amennyiben a történetekkel, netán az esetleges teendőkkal kapcsolatosan mondanódótok van, gondolataitokat megosztanátok velem. (közösségi)

A *ha* és *amennyiben* összekapcsolására az idézett munka ezt a példát hozza:

<i>A nyelvőrök által kifogásolt</i>	<i>A nyelvőrök által ajánlott</i>
A beruházás hamarabb megvalósítható, <u>ha és amennyiben</u> az igényelt pénzeszközökhöz maradéktalanul hozzájutunk.	A beruházás hamarabb megvalósítható, <u>ha</u> az igényelt pénzeszközökhöz maradéktalanul hozzájutunk. A beruházás hamarabb megvalósítható, <u>amennyiben</u> az igényelt pénzeszközökhöz maradéktalanul hozzájutunk.

Az MNSZ2 itt tisztítás nélkül 776, tisztítás után 486 találatot hoz (egyszerű kereséssel). Néhány példa:

A tétel, amelyet pontjaimmal bizonyítani szeretnék, a következő. Nem a kegyetlenség vezérel, sem nem a kíméletlenség a szegény beteg iránt (az ég adjon neki ágyában, mihamar, örök nyugodalmat!), vagy mintha nem szeretnék tekintettel lenni egy volt menyasszonyjelöltre, akinek vigasztalódásáról – (ezt nagyon úgy, szerénykedőleg, de öblös biztonsággal, mint akinek ez a csekélység aztán igazán hatalmában áll:) – mondom, vigasztalódásáról könnyen gondoskodom; de ha betegünk felgyógyulása elhúzódna, <u>ha és amennyiben</u> felgyógyulására van remény, nos, az a tervem – – – Ó, ne is mondja, nincs. Szegény Sándorom! – Újabb komplikáció? – Cirrózása van. Képzelve! (Határ Győző)
Márpedig a kommunista világteleológia nem ismert önkorlátozást a céljai eléréséhez vezető eszközök tekintetében. Mint egyéb vonatkozásban, úgy az egyházakat illetően sem volt hajlandó alternatívákban gondolkodni. Álláspontja az volt, hogy e szerveződések egyféleképpen őrizhetik csak meg átmeneti létjogosultságukat: <u>ha és amennyiben</u> akceptálják a fennálló rezsimet. (sajtó)
Az elsősorban a hálózaton belüli hívásindításokat érintő, és a jelzett időtartamban fennálló zavart egy éjszakai, előre tervezett munka során keletkezett váratlan szoftverprobléma okozta. Ennek észlelését követően a rendszerszállítóval közösen még éjjel azonnal megkezdődött a hibaelhárítás, amelynek eredményeként a szolgáltatás fokozatosan áll helyre. Márton György, az Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) szóvivője az MTI-nek elmondta: <u>ha és amennyiben</u> a szolgáltatás szüneteltetése meghaladja a négy órát, akkor az ügyfeleket kötbér illeti. (sajtó)
Ezért definiálja Weber az államot a következőképpen: „Államnak nevezzük a politikai intézményes üzemet, <u>ha és amennyiben</u> igazgatási stábjá sikerrel veszi igénybe az erőszak monopóliumát a rend(szer) érvényességének biztosítására.” Egy másik, közismertebb definíció szerint (A politika mint hivatás c. műből): „az állam az az emberi közösség, amely egy meghatározott területen belül (sikerrel) veszi igénybe a legitim fizikai erőszak monopóliumát”. (tudományos)
Azt hiszem, a lehetőség szerint célszerűbb, <u>ha és amennyiben</u> – elnézést a bonyolult fogalmazásért – valóban van realitása a vállalkozói alapon történő ingatlanhasznosításra támaszkodó további bővítésnek, akkor ilyen bevételi forrásból megvalósítani az eredeti beruházási célt, nem zárva ki – ahogyan azt a pénzügyi bizottság javaslata és Király úr megfogalmazása is tartalmazta – azt a lehetőséget, amely a kényszerhelyzetre való tekintettel a költségvetésre hárítja ennek az esetleges finanszírozását. (hivatalos)
Valamely ország jogának ezen egyezmény alapján történő alkalmazása során figyelembe vehetők egy másik olyan ország jogának kötelező szabályai is, amellyel a tényállás szoros kapcsolatban áll, <u>ha és amennyiben</u> ez utóbbi ország joga alapján e szabályokat a szerződésre alkalmazandó jogtól függetlenül alkalmazni kell. (hivatalos)
Hogyha a lakossági fogyasztó bemegy a tűzéphez, aki ugye energiakereskedő, és konkrétan szemet kíván tőle vásárolni, akkor az energiakereskedőnek ez után nem keletkezik adófizetési

<p>kötelezettsége, <u>ha és amennyiben</u> – és ezt szintén a törvény írja elő – egy úgynevezett nyilatkozatot kap a lakossági fogyasztótól. Na most magára a nyilatkozatra külön formanyomtatvány nincsen. Ennek az említett nyilatkozatnak tartalmazni kell a lakossági fogyasztó nevét, címét, adóazonosító jelét. Azt, hogy az adóazonosító jelet kérni kell, ugye ezt törvény írja elő. Adóazonosító jel nélkül nincsen nyilatkozat. Ez azt jelenti, hogy ő, mint lakossági fogyasztó, nem vásárolhat az energiakereskedőtől szénét. (besznye)</p>
<p>Bár ha előre megmondták az ügyfélnek és így tették fel a hirdetést, hogy amennyiben készpénzben vásárol, a gépjármű vételára 50.000 forinttal drágább, akkor ki kell mentenem a kereskedőt, mert akkor korrektül tájékoztatta az ügyfelet, <u>ha és amennyiben</u> ez azután derült ki, miután ő közölte, hogy ezt nem hitelre akarja megvásárolni, én azt egy abszolút hibás döntésnek minősíteném a kereskedő részéről. (besznye)</p>
<p>Itt meg is állnék egy pillanatra. ha igaz ui. hogy az ominózus házak nem az övéik akkor ki és mikor illetve milyen alapon adott ezeknek az embereket új házat. <u>Ha és amennyiben</u> volt jogalap tehát a fenti két pont nem állja meg a helyét akkor a továbbiak amit írni fogok átugrandóak. (fórum)</p>
<p>Meg aztán az ifjú, de persze bölcs vízöntő tömegeknek is jól jöhet, ha ott vagyok, mer hátha vének tanácsát akarnak választani és akkor én majd ott helyben ontok :-). Jut eszembe, Ti hogy álltok a közhelyekkel meg a csakhogymondjakvalamit tanácsokkal? Húúúúúbrrrrrrrrr (ez itt nem egy vacogó bagoly, hanem a véleményem):) Művészetek: szinte bármi jöhet, bár persze vannak kedvencek. Pl. festészet – impresszionizmus, szürrealizmus; balett – minden; zene – kortárs komolyt kivéve minden, nem is sorolom tovább. És eccer, <u>ha és amennyiben</u> egészen megvénülök, úgyis festeni fogok, ha fene fenét eszik, és minden családtagom éhen hal, vagy elköltözik, akkor is!:)</p>
<p><u>Ha és amennyiben</u> a befizetési határidő lejártá előtt adom fel a pénzt (ha csekken is!) kutya kötelessége lenne a Vodafone-nak is kivárni az egy hét (munkaszüneti és/vagy hosszúhétvégek nincsenek definiálva benne) átfutási időt, majd azután kezdheti a bruttó 300 forintos sms-ek kiküldését! (közösségi)</p>
<p>Személye nem gyűjtő, hanem erősen megosztó! Ez abból is látszik, hogy a tavaly őszi 15% környeki elfogadottsága – hónapról, hónapra – a tegnapi gyalázata remélem ezt felgyorsítja – de egyre lejjebb dolgozza magát – mára már alulról veri a 4-6 %-ot! És legalább 10 % kelle-ne Neki, hogy egyáltalán bejussanak a Parlamentbe, nem, hogy leválthassák Orbánékat! <u>Ha és amennyiben</u> bárkivel is összeállna, akkor meg annyiszor+ 5 %-kal növekedik a bejutási küszöb! (közösségi)</p>

Az adatok száma és jellege alapján úgy tűnik, hogy a *ha amennyiben* inkább **fogalmazási botlás**, mint stilisztikai indítékú, szándékos kötőszóhalmaz, s mint ilyen **javításra szorul mindenfajta stílusú** szövegben, nemcsak a **gondozottban**, hanem a **rendezettben** is. De a kérdést érdemes lenne empirikusan megvizsgálni.

Ezzel szemben a *ha és amennyiben* bevett fordulathoz **tűnik**, talán **nyomatékosító** célzatú, bár olyannak, aki nem ismerik, **kissé modorosnak** tűnhet. Kerülésére a **formális** és esetleg **választékos** stílusban nem látunk okot, különösen azokban az esetekben, amikor szándékosan vagyunk modorosak. 😊

* * *

A *Magyar nyelvhasználati lexikon* a helytelen kötőszókapcsolatok közé sorolja a *hogyan* kapcsolatot is, ez azonban alighanem **tévedés**, hiszen ez egy közhasználatú kapcsolat, melyre

az MNSZ2 tisztítatlanul 18 224 találatot ad részletes kereséssel, 17 846-ot pedig egyszerű kereséssel.

c) Néhány jellemző kötőszókapcsolat

Az alábbiakban néhány kötőszókapcsolatra külön is kitérünk. Főleg azt a kérdést tartjuk fontosnak tisztázni, hogy a kötőszókapcsolat **fogalmazási botlás-e**, vagy tekinthető **bevett nyelvi kifejezőeszköznek**.

+ *bár... azonban*

Kétféle mondatszerkezet vegyülésének látszik a *bár* és az *azonban* megjelenése ugyanazon összetett mondat két tagmondatában:

<i>Fogalmazási hiba</i>	<i>Javított változat</i>
<u>Bár</u> a mentők percek alatt bevitték a közeli kórházba, a műtőasztalon <u>azonban</u> meghalt.	<u>Bár</u> a mentők percek alatt bevitték a közeli kórházba, a műtőasztalon meghalt. A mentők percek alatt bevitték a közeli kórházba, a műtőasztalon <u>azonban</u> meghalt.

Ezt a kapcsolatot **fogalmazási botlásnak** célszerű tekinteni, és **mindenfajta stílusú gondozott, sőt rendezett** szövegben javítani kell.

+ *de azonban*

A *Nyelvművelő kézikönyvtár* szerint a **beszélt nyelvben** „elég gyakori” (beszédtölteléként is) e két ellentétes kötőszónak együttes alkalmazása:

<i>Fogalmazási botlás</i>	<i>Javított változat</i>
Reggel 8-kor kerestem, <u>de azonban</u> már elment hazulról.	Reggel 8-kor kerestem, <u>de</u> már elment hazulról. Reggel 8-kor kerestem, <u>azonban</u> már elment

	hazulról.
Azt hittem, pontosan érkezem, <u>de azonban</u> a vita már javában tartott. Olykor ilyen szórenddel is: Azt hittem, pontosan érkezem, <u>de</u> a vita <u>azonban</u> már javában tartott.	Azt hittem, pontosan érkezem, <u>de</u> a vita már javában tartott. Azt hittem, pontosan érkezem, <u>azonban</u> a vita már javában tartott.
A számlát megkaptam, <u>de</u> a pecsét <u>azonban</u> hiányzik róla.	A számlát megkaptam, de a pecsét hiányzik róla. A számlát megkaptam, a pecsét azonban hiányzik róla.
Ő is ott volt a megbeszélésen, <u>de azonban</u> nem szólalt fel.	Ő is ott volt a megbeszélésen, <u>de</u> nem szólalt fel. Ő is ott volt a megbeszélésen, <u>azonban</u> nem szólalt fel.

A szerzők nyilván **formális** vagy **választékos beszélt nyelvre** gondoltak, mert az **informális** beszélt nyelvbe az **azonban kötőszó eleve nem illik bele**.

Annak érdekében, hogy megítélhessük: botlásról van-e szó vagy sem, megnéztük az MNSZ2 adatait. Néhány példa arra az esetre, amikor a *de* és az *azonban* közé egy vagy több más szó ékelődik:

1. S hogy ne mondjunk többet, a házvezetőnő szerepe is némileg megváltozott körülötte. Trampli, jelentéktelen személy, de hát istenem, Bogdán tanácsos úr nem az az ember, aki mindenben a legjobbra, legszebbre pályázik, amíg csordultig nem telik a pohár, úgy veszi a dolgokat, ahogyan adódnak. Kétségtelenül fölényben érzi magát az asszonnyal szemben, s így, mint a gazdája, helyesebben, mint baráti jótevője, gondtalanul és mindenképpen kielégülten élhet mellette. Eddig nem is volt ellene semmi különösebb panasz, de ma reggel azonban csak némi utálattal tudott ránézni, s mindjárt az első ellenvetéseire kijött a sodrából. (Kassák Lajos)
2. Szép asszony volt, karcsú, formás, minden tagja arányos, fekete haja még idős korában is a térdéig ért, órákig fésülte, kefélte. Élénk, figyelmes tekintete mélyén volt valami szomorúság, de ez azonban csak vonzóbbá tette. A tökéletesség valószínűleg nem emberi. Sírni csak egyszer láttam, egyik testvére halála után. Valamiért mégis úgy gondolom, sokat sírt életében. Mindegy, voltak-e hozzá könnyei. A boldogság ikertestvére a szenvedésnek, egymáshoz tartoznak, eltéphetetlenül. (Gyurkó László)
3. Abdullah Öcalan, a júniusban halálra ítélt kurd vezető kedden szigetbörtönéből ügyvédjei útján közleményben szólította fel a Kurd Munkáspártot (PKK), hogy vessen véget a fegyveres harcnak, és a párt a béke érdekében vonja ki gerilláit Törökországból, mégpedig szeptember elsejétől kezdődően. Öcalan felhívása – valójában parancsa – ugyan több mint egyszerű tűzszüneti ajánlat, de addig azonban mégsem ment el, hogy a kurd gerillákat fegyverletételre biztassa. (sajtó)
4. Ebben a nehéz helyzetben nagyon fontos, a felesleges kiadások, a pazarlás csökkentése. Minden ember, de még inkább a beteg ember jogait tiszteletben kell tartani. Ez azonban nem lehet egyoldalú, hogy a betegnek csak jogai vannak, felelőssége nincs. Igenis el kell érni, hogy a beteg és az orvos partneri viszonyba kerüljön, hogy a beteg elhiggye, orvosa mindent megtesz a gyógyulásáért, de ebben azonban neki is segítenie kell. Vissza kell állítani a kölcsönös bizalmat. (sajtó)
5. A vizsgálati személyek nem tudnak beszámolni a lelki folyamatokról melyek végbemennek, hanem kizárólag ezek végeredményét ismerik. Pontosítva egy példával, ha a barátommal pozitív érzelmeim vannak, ezekről be tudok számolni, de arról azonban, hogy mi történt-

<p>nik valójában a neuronjaimban, miért ver erősebben a szívem, miért lesz piros az arcom nem tudok információt szolgáltatni. (tudományos)</p>
<p>6. Rengeteg egyéb program létezik, mint ahogy sok egyéb csoportosítási szempont is van. Az osztályozást nem folytatva még egy jelentős adósságunk azonban maradt. A programok tárolásánál csak a bájtisztevezésről szoltunk, <u>de</u> a tárolásnak <u>azonban</u> van még egy aspektusa. A 'programcsomag' kifejezést az eddigiekben is használtunk, utalva arra, hogy egy-egy feladat megoldásához – pl. programírás – sok program kell, melyek 'összetartoznak', s ezek a programok sok-sok adatállományt, szöveges állományt használnak, vagyis sok-sok file-ből tevődnek össze. (tudományos)</p>
<p>7. Ennek az összegnek a többszörösét lehetett volna megtakarítani igazi államháztartásireform-lépésekkel, a feketegazdaság elleni hatékonyabb harccal, a belső államadósság állománycsökkentésével. A stabilizált mutatók – várhatóan – rövid időn belül ismét romlani fognak, hiszen a lefagyasztott gazdaság képtelen eleget tenni a vele szemben támasztott követelményeknek. Mindez indok és persze kényszer is a növekedés elősegítésére, hisz a '96-os költségvetés módosítása, a privatizációs kamatbevételek már erről szólnak. A '97-es költségvetésben megfogalmazott gazdaságpolitikai célok is erről szólnak, <u>de</u> ezek <u>azonban</u> már egy egészen más társadalmi környezetben fognak lezajlani. (hivatalos)</p>
<p>8. Mint ismeretes, a nyugdíjkorhatár felemelésének koncepciójáról döntött a kormány, <u>de</u> <u>ez azonban</u> mind a férfiak, mind a nők körében kétségbeesést és felháborodást váltott ki. Miniszter úr, bizonyára ön is tudja, hogy 1994 tavaszán az MSZOSZ női választmánya az egész országra kiterjedő aláírásgyűjtést rendezett a nők nyugdíjkorhatárának rugalmas megemlése ellen. Az aláírásgyűjtésnek akkor komoly politikai hatása is volt, hiszen arra a választások előtt került sor. A tömeges aláírásgyűjtésnek – egészen biztos vagyok benne – jelentős szerepe volt az MSZOSZ-szel szövetséges MSZP választási győzelmében. Kérdezem miniszter urat: nem érzi -e a választási ígéretek megsértésének a kormány legutóbbi döntését a nyugdíjkorhatár felemelése tárgyában? (hivatalos)</p>
<p>9. Magánvádas per, hát itt is megszagolhatom a börtön illatát. Itt érdekes kérdés, hogy kinek van nagyobb becsülete Magyarországon, a lakosságnak vagy egy atomerőműnek? Hiszen azért Csernobil után azért talán szabad megijedni, hogyha egy atomerőműben nem kellő tisztességgel tárják fel azt, hogy valami kis galiba van. Egyébként melleleg szólva máig tart. Tehát mondjuk azért enyhén szólva nagyot nem tévedtem abban, hogy ez súlyos ügy. Ezzel együtt megértettem és megtanultam, hogy nagyon fegyelmezetten kell fogalmazni. Nincs joga senkinek senkiről valótlant állítani, <u>de</u> véleményt állítani <u>azonban</u> eddig még volt jogunk. (besznye)</p>
<p>10. A közgyűlés zárt ülése ma reggel dönt erről, <u>de</u> nem hivatalosan <u>azonban</u> már mindenki tudja, hogy a Biocom, a Pécsi Környezetgazdálkodási Társaság első embere, Kiss Tibor fogja átvenni a Pécs Holding irányítását. Ő már régóta van ennek a cégnek az élén, illetve érdekesség, annak idején, amikor az EKFV program elindult, akkor őt bízták meg a kulturális főváros program vezetésével, de nagyon rövid idő múlva visszaadta ezt a megbízatást. (besznye)</p>
<p>11. Az evangelizációt, szerintem nem szabad üzleti szempontok alapján mérlegelni. Lehet, hogy akkor ott, senki nem tér meg, vagy csak egy-két ember az, aki dönt Jézus mellett, <u>de</u> azt <u>azonban</u> nem tudhatjuk, hogy ennek eredményeképpen (hogy hallja az evangéliumot), mi indul el a szívében. De már egy ember miatt is megéri a fáradozás. Tudom, hogy te is így látod, csak azért avatkoztam bele, nehogy félreértsenek. (fórum)</p>
<p>12. Addiktok! Szeretném megtudni, hogy a szigeten elvileg létező kerékpártárolóban komoly bicót otthagynátok-e: tehát milyen a biztonsági foka? Szerdán képtelen voltam odakoncentrálni magam, <u>de</u> <u>előleiben</u> <u>azonban</u> hétvégén mennék bringával, főleg a hajnali/reggeli hazamenést megkönnyítendő. (fórum)</p>
<p>13. Ami az Apple, vagy bármilyen cég presztízsét illeti, azt azért ki kell, vagy ki kellett vívni valahogy. Csak úgy a semmiért nem fizetnek többet az emberek. Az más kérdés, hogy a többi cég tud hasonló, vagy jobb minőségű terméket készíteni, de nem mindegy, hogy ki az leső,</p>

kinek jut az eszébe valami. A formatervezésben az integrációban az ötlet a lényeg. Lehet szidni ezt a csúnya fogyasztói társadalmat, de azt azonban nem kell elfelejteni, hogy nem kötelező megvenni a cuccokat. (közösségi)

14. Keleti Györgyi és édesapja pert indít egy kiadó és egy újságíró ellen, mert olyan cikk jelent meg kettejükéről, amely egyrészt nem igaz, másrészt senki nem kereste őket, hogy nyilatkozzanak. Az újságíró ráadásul az a Szalai Vivien, aki Györgyi életrajzi regényét is jegyzi – írta a Bors. A borítón ugyan az szerepel, hogy igaz történetek, de könyv elején azonban saját magát vétózza meg: „Ez a könyv ennek a nőnek a regényes, fiktív részeket tartalmazó története, valódi naplórészletekkel.” (közösségi)

Amint láthatjuk, a két kötőszó együttes használatára minden alkorpuszban akadnak példák, még hozzá rendezett, sőt gondozott szövegekből. A szövegrészletek többsége **formális** stílusú. Kivételt képeznek a „szépirodalmi” alkorpusz találatai: az 1. sz. részlet leginkább **enyhén bizalmas–enyhén választékos átmeneti** stílusúnak tekinthető, a 2. sz. pedig **enyhén választékos**. Az „igazi” bizalmas stílusú szövegekre nyilvánvalóan azért nem találunk példát, mert az *azonban* kötőszó **formális** és **választékos** stílusértékű, így a **bizalmas** stílusú szövegekbe **nem illik bele** (az 1. sz. részlet bizalmas jellege stilizált, hiszen szépirodalmi alkotásról van szó, ilyen értelemben nem „igazi”).

A 12. sz. példa a „fórum” alkorpuszból való, **bizalmas–választékos átmeneti** stílusúnak mondható, a benne található *de ellenben azonban* kötőszószorozat nyilvánvalóan **stílusjáték**.

Most nézzünk meg néhány példát a *de ő azonban* szószorozatra az internetről:

Szent Margitot 1245-ben édesapja a tatároktól elszenvedett vereség miatt kétségbeesésében felajánlotta Magyarország megmentéséért az Istennek. Így került Margit a veszprémi domonkos apácákhoz, majd később a Nyulak szigetére, ahol 1254-ben tett fogadalmat. Később két alkalommal is lehetősége lett volna visszavonnia fogadalmát – ami alól apja bizonyára feloldozta volna – mikor II. Ottokár cseh király, valamint a lengyel király házassági ajánlatot tett neki. De ő azonban ezeket elutasította, és továbbra is csak a munkának és az imának élt. Nem volt számára alantas munka, mindent elvégzett, még az egészségét sem kímélte, és talán ezért is halt meg oly fiatalon. (Turista)

Csodálatos család az övék, mindenki szeretettel és rajongással beszél Majkáról, Dundikáról és gyönyörű kisleányokról. / Hajni a két szülele ellenére is remekül néz ki, de ő azonban kicsit elégedetlen, ezért komoly döntést hozott: most, hogy a fiai már kicsit nagyobbak, hetente háromszor eljár otthonról – komoly, erősítő edzésbe kezdett. (Blikk Rúzs)

Legutóbb a Született feleségek sztárjáról, Eva Longoriáról kérdeztük önöket. Arra voltunk kíváncsiak, hogy olvasóink szerint az ötelemű állításcsokor közül melyik nem igaz. Nos, az utolsó bekezdésben ferdítettük el az igazságot. A színésznő ugyanis nem saját ruhakollekciót dobott piacra, hanem éttermet nyitott Beso néven. Longoriának valóban segített Todd English, de ő azonban nem divattervező, hanem értelemszerűen egy séf. (Velvet)

Depp ügyvédje azt hangsúlyozza, hogy Depp természetesen minden papírt és adatot elérhetővé tesz, amire a válás során feleségének szüksége lehet, de ő azonban szeretné, ha ezek az adatok utána semmilyen módon sem lennének nyilvánosak. Depp egyébként már a bíróságnál is kérvényezte, hogy ne legyenek nyilvánosak a válásával kapcsolatos ügyek, mert magánélete már így is több nyilvánosságot kapott, mint szeretné. Így nem csak a pénzügyi adatokat szeretné bizalmasan kezelni, hanem a tanúvallomásokot és a szakértői véleményeket is. (index.hu)

A felvételeket egy helybeli fiatalember készítette, akitől a karhatalom szeretne volna megszerezni a képeket, de ő azonban – arra hivatkozva, hogy nem sikerültek – nem adta át

nekik, s így tudta megőrizni őket. (Göcseji Múzeum)

Merengéséből fegyvernőke, Krips kiáltásai zökkentik vissza: a közelben egy barlangra buk-
kant, amelyben medvék búvóhelyét sejtí. A többiek megtorpannak, csak a gróf mer belépni
a sötéten tátongó mélyedésbe, de ott medve helyett egy gyönyörű, ám riadt leányt talál
csak. Amikor sikerül a fényre csalnia, a tollakkal és bőrökkel takart teremtésben a környék-
beliek Silvanára, a régóta az erdőben élő néma lányra ismernek. A grófnak megtetszik a
lány, szeretné magával vinni leendő apósa közeli várába, de ő azonban tiltakozik, fél el-
hagyni megszokott környezetét. A lány végül enged a szóbeszédnek és a társasággal a vár-
ba megy. (Wikipédia)

Beszélgettem valakivel, aki elmondta, hogy alig várta, hogy konfirmáljon. De nem azért,
mert annyira elkötelezett lett, hanem hogy soha többé ne tegye be a lábát a templomba.
Megjegyzem, nagyon sokan vannak így. De ő azonban itt van sokszor az istentiszteleten.
(Facebook)

Azért idéztünk némely esetben a szokásosnál valamivel hosszabb részleteket, hogy egyér-
telmű legyen: **gondozottságra**, ill. **választékosságra** törekvő szövegekben is előfordul a két
kötőszó kapcsolata, amikor az *ő* személyes névmás ékelődik közbe.

Az MNSZ2 találatainak többségében a *de* és az *azonban* nem áll közvetlenül egymás mellett,
de (~~azonban~~ 😊) erre is akad néhány példa, többek között ezek:

1. Kerékpároztunk, kéremszépen, naponta kettesben kerékpároztunk ezzel a kovácsandrás-
ferenccel, bicikliztünk tehát, dőlt rólunk a víz, belőlünk a vicc, dőlt a szó, szómiszó, mondo-
gatta is a fiú: pedálógusok lettünk, Fricikém lelkem, nem pedig pedagógusok, mert azok vol-
tunk, hogy pontosítva fejezzem ki magamat: falusi iskolába hajtottunk naponként ingázván –
úgy egerek, mint emberek, dehát Kovács közben rengeteget mondott, már ha éppen nem
lihegett hegynek fel a kaptatokon, a Húgyoztatón példának okáért, hanem aztán dombról
völgynek gurulván még énekelgetett is, olyasmiket, hogy „*jajcicaeszemaztacsöppkisszád*”,
píha, kéremszépen, gusztus kérdése, mert nemcsak a rozoga biciklijét ugratta ő betyárosan,
hanem sőt mi több engemet is, ott a gidres-gödrös, hepés-hupás vacak úton, de azonban
minden rázkódásra beugrott neki is valami, bedöccent egy-két kancsalabb rím, megrázkódta-
tó volt nézni, amint költögetett, spekulált a fejében, mert amúgy is szétszórt volt, kokolós,
hiszen versikéket irkált ide-oda, lapocskákba, újságolták is az egerek meg a gyerekek, hogy ő
egy valódi költő, hogy valódi volt-e, én azt már igazán nem tudom, de viszont kétségtelen,
hogy volt: ő volt az egyik legjobb költő maximum kettő faluban, az általánosokban, nemkü-
lönben a kollegám is volt, neki se volt pardon, ha ellen voltunk őrizve, meg is parancsolta
számára a direktorné: ha'llám, ha'llám, holnapra költész legkevesebb húsz verset, mert jön a
karnevál meg az inspektor elvtárs, így akarom – így lesz, punktum, hát úgy is lött,
kéremszépen, a Kovács kiborult, kivetkőzött magából, de az összes osztályok beöltöztek
állatkertnek, utolsó mohikánnak és válogatott cigánylegénykéltnek, jól megjátsszották ma-
gukat, amíg eléadták a farsangi rigmusokat, picikét rebegve, remegő térddel, s mindez tar-
talmasan szórakoztató volt meg sokoldalúan didaktikus is – közölte végül a direktorné, de
ezt Kovács, a csóró, nem tudta, talán észre sem vette, mert mitagadás, a didakszishoz, ahhoz
ő nem akart érteni, mivel erősen szeretett rendetlenkedni: képzeljék, még a katedra tetejére
is felült, úgy magyarázott láblógatva, s még a könyvtárba is eljárt – besettenkedett, besün-
dörgött a rendes tanulók, az élpionyérok nyomában, s hogy miket nem olvasott, hogy a
macska rúgja meg: csupa igrumburgumot, bénedekeleket, rongyeleket, búsabbnál búsabb
vilmosokat, Marxot és Móricot, Tóbiást és Mikes Kelement, Tamkót és Siratót – hát siralmas
is, hogy egy kiművelt, meglett pedagógus feszt badar verseket bújjon, fanyar akasztófadalo-
kat meg a Lúdanyó meséit, mint egy hátrányos helyzetű, dehát mit tehessen ő arról, hogy
problémás volt, mert annyira kedvelte a libákat meg az állattant a gyerek, mármint a

<p>kovácsandrásferenc, mondogatta is némelykor azon a rossz úton zötykölődve: lelkem egy druszám, végigpedálozhatunk együtt immár minden évszakot sárban sopánkodván, porban prűszkölve, panaszkodván jöhet hó, újabb hűhó, hideg, dér a kutyára, kandúrra is, ha tetszik, de sem eléggé vacogni, sem eléggé izzadni nem tudok én már, mert mink a Nagy Nap-sugár-Generáció vagyunk, egérmék, emmá' igen, kéremszépen, emmá' incifinci beszéd! (Kovács András Ferenc)</p>
<p>2. G: Milyen rejtvényekkel találkozhatunk majd a játék során? M-S B: A játékban alapvetően kétféle típusú rejtvény lesz: az egyik mindenképpen akció-orientált helyzetek fog előteremteni, <u>de azonban</u> nem elég egyszerűen erősebbnek vagy esetleg jobbnak lenni az ellenfélnél! Az adott pillanatban ugyanis mindig használnunk kell majd az eszünket, hogy kivonjuk a forgalomból az éppen nem kívánatos egyedeket. A másik szekció pedig természetesen már, a kalandjátékokban is megszokott rejtvények táborát fogja népesíteni. (sajtó)</p>
<p>3. A konferenciákon a térség termelői vettek részt és megoldásokat kerestek a szélesebb gazdasági együttműködés elősegítésében. A rendezvény a célját elérte – fogalmazott Gyuris Ernő az elmúlt két napról, ugyanis rengetegen érdeklődtek. Többen is vásárolni szerettek volna a termékekből, <u>de azonban</u> hatósági engedélyek nélkül ezt nem lehet megtenni, ezért aztán az árusítás elmaradt, kizárólag a szép és minőségi áru bemutatása a célja roadshownak – zárta az üzemeltetési vezető. (sajtó)</p>
<p>4. A MaNcs múlt heti számában megjelent közepes, ám hangulatos egotripem közlésekor – nem az én hibámból kifolyólag – a szó szoros értelmében végzetes hiba történt, mivel a végzetről szóló tematikai szál cikkbéli elindítása eltűnt, kimaradt. Ez nem csupán azért baj, mert így az olvasót megfosztották a tudástól, annak a cikk szempontjából kulcsfontosságú ismeretnek az elsajátításától, hogy mi ott, a Söröző fantázianevet viselő söröző teraszán miről beszélgettünk – ettől még nem esik pánikba senki sem. <u>Hanem viszont de azonban</u> az a gond, hogy miáltal ez a röpké hat sorocská a szövegből, ismétlem, eltűnt, kimaradt, joggal kérdezhetette a cikk egy későbbi fázisában ez az ember, az, akiért élünk, az „arany” olvasó, hogy miért megy ez a jóasszony, ez a múzsa, ez a Vaskor Lídia épp Domestosszal utánuk, és voltaképpen kik után: merthogy a hat kimaradt sor hiányában egyáltalán nem tudható, hogy akiktől a – bocsánat a szóért – a szerző beszorult, de annyira, hogy inni sem tudott, az egy komplett festőbrigád volt történetesen, ami után Vaskor, ha végeztek már, felpucol. (sajtó)</p>
<p>5. Minden szombat és vasárnap este szerveztek bált. A bál előtt a fiúk meghívták a bálba azokat a lányokat, akit szerettek, akinek udvarolni akartak. Egy leány nem mehetett bálba, ha nem volt meghívva. Az anyák elkísérték lányukat a bálba és ott őrizték őket egy ideig, aztán pedig hazamentek. A fiatal házasságok is elmentek a bálba. A kezesek kibéreltek egy-egy nagy házat vagy csúrt. Pénzt fizetni nem kellett a bérlésért, <u>de azonban</u> a táncoló fiatalok elmentek cserébe a házigazdának dolgozni (krumplit vagy málét kapálni, betakarítani a különböző gabonaféléket vagy gyümölcsöt). (tudományos)</p>
<p>6. A Midway szerette volna, ha az összes démon szerepelne a játékban az eredeti részekből, ahogyan az a néhány extra pályai is, <u>de azonban</u> a játék kiadásának határidejéhez közeledve már nem volt rá idejük és a kevés hely miatt sem valósulhatott meg, mivel nem fértek rá a 64 Mbit-es kazettára. Ezért néhány szörnyet ki kellett hagyni (a Former Commando, a Revenant, az Arch-Vile és a Spider Mastermind nevű szörnyek maradtak ki) és néhány pályát is meg kellett vágni, ahhoz, hogy elférjenek a kazettán a játék főbb adatai. (tudományos)</p>
<p>7. Tudjuk, hogy a költségvetési hiány csökken, <u>de azonban</u> a költségvetésből gazdálkodó intézmények eladósodása, a ki nem fizetett számláik vajon hogyan viszonyulnak ehhez a költségvetési hiány csökkenéséhez? Meglátásunk szerint ez egy olyan feltáratlan tétel, amivel érdemes és kell is foglalkozni. (hivatalos)</p>
<p>8. Tehát ebből a szempontból azt gondoltuk, hogy az egy garancia, ha mi egy olyan személyt jelölünk, akinek lehet, hogy más elképzelései vannak, amiket ugyan nem tud megvalósítani, mint ami nekünk, <u>de azonban</u> az alkotmány írott szövegéhez akar ragaszkodni és erre inti alkotmánybíró társait, és nem arra, hogy valamiféle láthatatlan, sehol sem létező alkot-</p>

mányra hivatkozzanak döntéseik meghozatalában. (hivatalos)
9. A magyarázatát elfogadom ugyan, <u>de azonban</u> végső fokon a választ, végső fokon csak nem tudom elfogadni. Tudniillik ez a Tiszakeszi községben lezajló földprobléma olyan súlyos eseteket von maga után, amikor is a gazdáknak őrzést kellett biztosítani a vetések kiszántása ellen. Akkor nem beszélve arról, az elmúlt interpellációmban is jeleztem ugyanezt, amikor is megtörtént a termény kiszántása. Ez nemcsak szabálysértés, hanem bűn. A terményt nem lehet pótolni pénzzel vagy egyébekkel. (hivatalos)
10. Papíron pont most beszélünk a héten erről a fiúkkal, nem nagyon kaptunk ki tőlük, <u>de azonban</u> mindig nagyon-nagyon szoros és nagyon nehéz csatában sikerült legyőzni őket. Ez még nehezebb lesz valószínűleg Pekingben, ahol egy kicsit többen drukkolnak nekik, mint bárhol máshol. (besznye)
11. Akkor elbeszélgettek, mindenki elmeséli, mi történt vele az elmúlt egy év(tized)ben, és remélhetőleg soha sem látjátok egymást újra. A pasi fizet, és egyszer és mindenkorra eltűnik az életedből. Felesleges zavarni, úgyse válaszol, még akkor sem, ha szerelmeslevelekkel ostromolod. <u>Ha és de azonban viszont</u> a pasi elkezd magát visszakunyerálni, akkor csak egy nyálgép, és csak a félrekúrását akarta fedezni a baszott nagy lelkével és a ripacskodásával. (fórum)
12. Az első félidőben még a fekete-fehérek vezettek <u>de azonban</u> negyed óra alatt négy gólt kapott a Juventus. (közösségi)

Az idézett példák közül kettőben a két kötőszó használata egymás mellett stílusjáték: ilyen az 1. számú, amely a „szépirodalmi” alkorpuszból való; ez az idézet tobzódik a különféle „normasértő” stíluselemekben. A 11. sz., a „fórum” alkorpuszból vett példában öt kötőszót látnunk egymás után; ez a kötőszóhalmozás nyilvánvalóan stílusjáték. Nagy számuk nyilván azal is magyarázható, hogy a szerző biztos akart benne lenni, hogy az olvasó nem fogja azt gondolni, csupán ügyetlen fogalmazásról van szó.

Az idézett részletek jelentős része kevésbé igényes fogalmazású, mint a korábbi részletek. Jelentős részük feltehetőleg eredetileg szóban hangzott el (ilyen lehet a 2., 3., 7., 8. és persze a 10. sz. idézet).

Végül nézzünk még meg egy metanyelvi példát a „sajtónyelvi” alkorpuszból:

A Világirodalmi Lexikont sajnós a sajtóhibák („háttérbe szorultak a görög–török ellentétek”), a fülsértő nyelvi pongyolaságok („de azonban”), a hol hiányzó, hol fölösleges névelők, a vonatkozó névmások helytelen használata („a kormányok, akik”) is jellemzi, nem is szólva az olyan esetekről, amikor a szórendi képtelenségek értelemzavaró állításokhoz vezetnek („a Tajvanra menekült Kínai Köztársaság képviselői?”).

Úgy tűnik, hogy e két kötőszó együttes megjelenése leginkább **szervezetvegyülésként** fogható fel. Internetes kereséskor több régebbi, 17–19. századi szövegből is találtunk példákat (köztük Vörösmartytól is), vagyis úgy néz ki, hogy egyáltalán nem valamiféle legújabb újkori pongyolaságról van csupán szó.

Ennek ellenére a mai példák alapján megállapíthatjuk: a *de* és az *azonban* együttes használata minden stílusban **fogalmazási botlásnak** tekinthető, s így **formális** és **választékos** stílusú szövegben mindenképpen **javításra** szorul, saját kéziratunkban is, másokéban is. Ez nemcsak

azokra az esetekre érvényes, amikor a két kötőszó közvetlenül egymás mellett áll, hanem azokra is, amikor más szó vagy szavak ékelődnek közbe, annak ellenére, hogy ez esetben a „kötőszóhalmozás” sokkal kevésbé érződik stílushibának.

Idézzünk még egy érdekes példát a *de azonban* kijavítására. A Blikkben az alábbi kép alatti szövegben *de azonban* szerepel (ezenkívül egy inessivusi értelmű *Győrbe* forma), magában a cikk szövegében azonban ennek javított változatát olvassuk.

„Azért az menő, hogy Ő tudta, ki vagyok” – Ez a világsztár ismerte fel Majkát!

2019. dec 9. 9:46

Blikk Blikk-információ

 Megosztás

 Küldés Messengeren

 Küldés e-mailben

Majka nemrég teltházas koncertet adott Győrbe, de azonban nem ez a legnagyobb szenzáció Instagram oldalán/Fotó: Isza Ferenc

Pár napja **Curtis Ronaldin**hóval fényképezkedett és bulizott, most pedig Majka osztott meg egy képet a visszavonult William Gallasszal.

Majka nemrégiben teltházas koncertet adott Győrben, ám nem ez a legnagyobb szenzáció az Instagram-oldalán. Vasárnap tett közzé ugyanis egy képet a közösségi oldalán, amin a francia focistával pózol. A bejegyzésen így fogalmazott:

Azért az menő, hogy Ő tudta, ki vagyok.

+ *de mégis, de mégse(m), de mindamellelt*

Amint fentebb láttuk, az ilyen típusú szókapcsolatokat a *Nyelvművelő kézikönyv elfogadja*, a *Nyelvművelő kézisztár* szerzői viszont **helytelenítik** őket. Bár nem tartják őket „durva stílus-talanságnak”, mégis azt ajánlják a nyelvhasználóknak, hogy „igényesebb beszédben és írásban” vagy az egyik, vagy a másik kötőszót használják. Véleményük szerint többnyire elég vagy a puszta *de*, vagy a *mégis*, *mégse*, *mégsem*, *mindamellelt* kötőszók egyike.

Azzal éppenséggel egyetérthetünk, hogy a *de mégis* és a *de mégsem* esetében **sokszor elegendő a két kötőszó egyike**, mindamellelt (de mindamellelt 😊) – mivel a **kettő együtt na-**

gyobb nyomatékot ad az ellentétnek – **nyomatékosítás** céljából hasznos lehet mind a kettőt használni.

Bár empirikus kutatásokat nem folytattunk, valószínűnek tűnik, hogy a beszélők a két kötőszó együttesét **bármilyen stílusban** elfogadják.

Külön kezelendő azonban a *de mindamelle*t kapcsolat. Nézzünk meg rá példákat az MNSZ2-ből!

Arra a meggyőződésre jutottam, hogy helyesebb, ha most már egészen nyíltan beszélünk egymással. Ön roppant ingerlékeny ember, ilyen a természete, túlságosan is ingerlékeny, kérem, de mindamellet kiváló jellembeli és szívbéli tulajdonságai vannak, amelyeket részben sikerült kiismernem, legalábbis ezzel hízelegem magamnak. Én kezdettől fogva a jellemére építék, elsősorban a jellemére. Mindig nagyon bíztam önben. (Gyurkó László)

A különféle gazdák nem voltak urak, egy-két kivétellel rosszabbak voltak azoknál is: az urak szolgálói voltak. Balognál, a csirésgazdánál például maga az uraság sem lehetett dölyfösebb. Már megjelenése – szétvetett láb, kidüllesztett mell, tokába nyomott állkapocs, kifent bajusz és tekintet – messzire hirdette az úrhatnáságnak azt a hitvány gőzét, amelyet ebbe az alakba pumpáltak. Korlátolt volt, de mindamellet agyafúrt. Verte az embereit, a feleségét, a gyerekeit, a szüleit. Csak az állatait nem. Rend volt nála, ez volt a büszkesége. (Illyés Gyula)

Dominálnia kellene a társadalomban az erkölcsnek, a humánus felfogásnak, a jónak. Ugyanis a rossz csak rosszat szül – tehát elhatalmaskodik. Vissza kellene állítani a jó igazi megbecsülését, mert a rosszat nem lehet még nagyobb és több rosszal legyőzni. A rosszat legyőzni csak jóval és humánus, de mindamellet kemény szigorral lehet – ezért kellene fordítani a dolgok menetén, mert különben katasztrófába rohan a világ. (sajtó)

Az amerikai külügyminiszter azt mondta, továbbra is együtt akarnak dolgozni Oroszországgal, de Washington mindamellet ragaszkodik saját érték Putyin Washingtont vádolja Hillary Clintont a NATO-csúcs utáni sajtóértekezleten megkérdezték, mit szól Vlagyimir Putyin orosz kormányfő vádjához, amely szerint az Egyesült Államok ösztönzi az oroszországi tiltakozó mozgalmakat, s gyakorlatilag beavatkozik Oroszország ügyeibe. (sajtó)

A drive-ok nem specifikusak, hanem a szervezet általános energetizálása a cél, de mindamellet nem vezérlik a szükségletek kielégítésére irányított viselkedést. Tehát a drive önmagában nem irányít, hanem azt kiegészíti a szervezet tanulási folyamata. Ebből következik, hogy minden olyan viselkedés, amely során a drive csökken, szokássá válhat. A drive és a szokás kölcsönhatása hozza létre a motivációt, de azt is magába foglalja, hogy minél erősebb a drive és/vagy a szokás, annál nagyobb a motiváció megjelenésének a valószínűsége. Ha nincs drive és/vagy tapasztalat, akkor nem jelenik meg a cselekvésre indító motiváció. (tudományos)

Ez az európai civilizáció térben és időben más-más sajátosságokat mutat. A térbeli sajátosságok felsorolásánál Szűcs Jenő, Bibó István, vagy Immanuel Wallerstein régióelméleti munkásságára hagyatkozhatunk. Eszerint Európa három egymással összefüggő, kölcsönhatásban lévő, de mindamellet óriási fejlődésbeli eltéréseket mutató régióból áll: a legfejlettebb

Nyugat-Európából, a legelmaradottabb Kelet-Európából, és a köztes Közép-Európából. (tudományos)
Azt hiszem, hogy nem lehet kétségbe vonni, hogy a kampányok – és volt szerencsénk már két választási kampányban részt venni –, természetesen a pártok választási programjairól szólnak, <u>de mindamellet</u> a választópolgárok azzal az emberrel akarnak megismerkedni, aki őket képviselni óhajtja, aki a bizalmukat el kívánja nyerni adott választásokon. (hivatalos)
Ez a törvényjavaslat sajnálatosan csak egy egyszerű szabályozásra terjed ki, aminek vannak az övezeti besorolás eredményeképpen valóban jó és elfogadható részei, <u>de mindamellet</u> , hogy rögzíti a jelenlegi állapotokat a szerkezeti terv részében és besorolja az övezeteket, sajnos lényeges előrelépést a kialakult problémák tekintetében nem jelent. (hivatalos)
Az ember tényleg megtett mindent azért is, hogy eljárjanak a nevelési tanácsadóba, az édesanya és a kislánya. Az, hogy a nevelési tanácsadó szakembereivel együttműködünk. Még az is baj volt nálam, hogy az édesanya mereven elzárkózott az ő gyógyszeresétől. Ő nem akarta, hogy a gyerek gyógyszert kapjon, holott ez a gyógyszer akkor pillanatnyilag segített volna. Nagycsoportra már elkerült tőlünk egy másik óvodába, ahol ilyen kis létszámú csoportba került, <u>de mindamellet</u> ezt a kislányt a mai napig én nagyon szeretem, mert én tudom azt, hogy ő egy szerencsétlen helyen, helyzetből született. (besznye)
Családok élhetnek teljesen normálisan le az életüket úgy, hogy hordozzák ezt a vírust, <u>de mindamellet</u> a megelőzésre a szűrésekre sokkal-sokkal nagyobb figyelmet kellene fordítani, Magyarországon borzasztóan alacsony a szűréseknek a száma és ezt kéne megvalósítani ahhoz, hogy felismerjük a fertőzötteket és megkapják a megfelelő kezelést, amikor szükségük van rá. (besznye)
Általában az arany középút érvényesül, mérgelődik hangosan, de úgy, hogy az illető nem hallja (valahogy így: na mi van, jó nő? Csak az a gáz, hogy én szeretem, ő meg engem, úgy-hogy nincs esélyed), és nevetve átkarol. Ez így tulképpen jó, mert tudom, hogy féltékeny, <u>de mindamellet</u> büszke is rám. (fórum)
A végletek sosem vezetnek jóra. Az a gondom veled, hogy mindent végletesen fogsz fel, tehát azt is, hogy ha nem így gondolkodom, akkor teljesen máshogy. Minden jel arra mutat, hogy igenis lehet úgy is élni, hogy kellően racionális vagy, <u>de mindamellet</u> mély érzelmekkel is rendelkezel. És lehet tudatosan a jóra törekedni, ha nem kockáztatok feleslegesen, attól még egyáltalán nem biztos, hogy nem is nyerek. Nem tudom elfogadni, hogy attól tartalmas az élet, hogy végletes érzelmeid, szenvedélyeid vannak. (fórum)
Jó gondolat, <u>de mindamellet</u> szerintem nem kellene beletörődni az utasszám csökkenésébe, sőt, minden erővel azon kellene lenni, hogy megváltozzon ez a tendencia. Nem a közlekedésbarátok miatt, mindannyiunk miatt. (közösségi)
Avokádó-nektarin saláta narancs dresszingszel, kéksajtós pirítóssal Kétségkívül eléggé extrém ízvilág, <u>de mindamellet</u> nagyon finom szerintem. Nagyon tápláló étel, és a pirítóssal laktató is. Aki diétázik, az a kéksajtot kihagyhatja. (közösségi)

A példák jelentős része azt mutatja, hogy a *de mindamellet* esetében gyakran egyáltalán nem beszélhetünk „kötőszóhalmozásról”, mivel ezekben a *mindamellet* jelentése ‘ezenkívül, emellett’. Erről a kérdésről alább is szó lesz, *A kötőszókkal kapcsolatos stíluskérdések* című fejezetnek a *Hosszú kötőszók összekapcsolása* című alfejezetében. Ezenkívül a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című jegyzetben is foglalkozunk ezzel a kötőszókapcsolattal.

+ *de sőt*

A *Nyelvművelő kézikönyvtár* szerint „[a]z ellentétes *de* meg a fokozva kapcsoló, ugyanakkor ellentét kifejezésére is alkalmas *sőt* együttes használata jellegzetes tünete a nyelvi körülményeskedésnek és igénytelenségnek” (NymKsz.² 2005: 106).

<i>Helytelenített változat</i>	<i>Helyesnek tartott változatok</i>
Nemcsak kézbe vette, <u>de sőt</u> zsebre is vágta.	Nemcsak kézbe vette, <u>de</u> zsebre is vágta. Kézbe vette, <u>sőt</u> zsebre is vágta.

Semmi sem indokolja, hogy körülményeskedést és igénytelenséget keressünk mögötte. Annál is kevésbé, mert maguk a nyelvújítók is elismerik, hogy **kétféle funkciót** (fokozva kapcsolást és ellentétet) látnak el, ezért jelenik meg két kötőszó.

Az interneten található történeti adatok arra engednek következtetni, hogy ez a kötőszókapcsolat **régebben gyakoribb** lehetett. Némely nyelvújításban jobban megőrződhetett a mai napig, onnan pedig a szépirodalomba is bekerülhetett, ahogy arra az elég nagy számú találat a bizonyosság az MNSZ2 „szépirodalmi” alkorpuszából. Ezek nagy része Tamási Árontól származik, s vannak találatok két másik erdélyi, ill. erdélyi születésű írótól, Lászlóffy Aladártól és Jékely Zoltántól is.

Ő is ott lesz, sőt, a vőlegénye is, aki nagyon szeretne megismerkedni velem, ő ugyanis annyit beszélt neki rólam, s ez igazán kitűnő alkalom, jobbat keresni se lehet. És sehol egy árnyalatnyi szemrehányás vagy neheztelés a múltkoraiak miatt, de sőt: hogy tőlem ő nem úgy akar elválni, hogy sohase lásson, vagyis módot szeretne találni, hogy zavaró érzések nélkül lehessünk máskor is együtt, és így tovább. (Füst Milán)

Arany János, a magyar népköltészetéről elmélkedvén, a népköltészet egyes darabjainak meglepő tökéletességét nemzedékek csiszoló-javító munkájának tulajdonítja; szerinte a feltételezhető ismeretlen népköltő egyéniségének jegyei hovatovább eltűnnek, s a nép ajkán válik a mű idők folyamán általánosabb érdekűvé, az egész nép közvagyonává... Vagyis a hagyomány szerinte emberöltők során nemhogy romlana, de sőt, fejlődik, tökéletesedik. (Jékely Zoltán)

Hamar lámpát gyújtottam, aztán szólítottam Bolhát, s kimentünk ketten a nagy fához, melynek az odvába rejtettem volt a fegyvert. Onnét az odúból elészólitottam ismét, és bévitem a házba. A lámpavilágnál neki is állottam mindjárt a csesszegtető mesterségnek, s hát úgy megy a tudomány, mintha nem is pásztorlegényke volnék, de sőt nem is közönséges katona, hanem káplár. (Tamási Áron)

A családi érdek szétbomlott és előtérbe lépett az egyéni érdek. Ez az egyéni érdek pedig, a mai keresetre alapított társadalomban nemhogy megmenteni tudná a családot, de sőt, de sőt, az új intézmények és törekvések következtében jobban felbomlasztja. A mai társadalom siet élni. S minél megfeszítettebb a törekvés, minél nagyobb a fény, annál hamarabb következhethet el a lankadság, fenyegethet a homály! (Lászlóffy Aladár)

Rendnek márpedig lennie muszáj, ezt üzenték az akcióval a civil társadalomnak, annak egyik szekértáborát meg kell szabályozni a másik szekértábor nyugalma érdekében, ámde rend mégse nem lett, hanem de sőt, az ügy a bíróságig is eljutott, amely testület épp azokban az időkben kapott rá a végrehajtói hatalomtól való függetlenség apró örömeire, és kaszált el léptenyomon túlkapni igyekvő hatóságokat vagy magukat annak képzelő politikai tényezőket. (sajtó)

S ha nem értjük a privatizáció fortélyait, az egész magánkézbe adás gyanús manőverek láncolatának tetszik (kezdjük ott, hogy valakinek pénze van; de sőt, még hitelt is kap; meg jelzá-

<p>log, koncesszió, részvény és tőkeemelés, nadrágos emberek dolga, magyar ember ezt nem is érheti), akkor jön majd, jön a Könyv, ahol minden világosan bele lesz írva, hogy hol ki mikor és hogyan, s ha a nép betűhöz nem szokott, nehézarcú gyermeke a kezébe veszi, mindent megtudhat. (sajtó)</p>
<p>Ha megnézzük az egyéb adatokat, itt olyan elképesztő támadásokat kaptunk, hogy több százezer munkanélküli lesz, ha mi a volt téveszcséket, a jelenlegi jogutódokat kötelezzük arra, hogy tessenek már kiadni a külső üzletrészesnek a tulajdonát, ami időközben az egytizedére csökkent az értékében. Hogy világos legyen: szerencsétlen külső üzletrészesek már csak egy töredékét fogják megkapni a saját vagyonuknak, <u>de sőt</u>, azt kell hogy mondjam, ennek a töredéknek is csak egy része fogja majd megszerezni a lehetőségét, hogy megkapja, mert a többi egyéb úton kijátszották. (hivatalos)</p>
<p>A végén Deutsch Tamás epilógusa: Minden, a Kárpát-medencében élő, <u>de sőt</u> a világ bármely pontján élő jóakarátú tisztességes magyar ember közös érdeke és közös szempontja az, hogy egy sikeres és eredményes népszavazás legyen, hogy megteremtődjön a választópolgárok akarathívóztatásában testet öltő kötelezettsége a magyar parlamentnek, hogy a szükséges törvénymódosításokat fogadja el. Van annak esélye, ha tetszik veszélye, hogy ez egy sikertelen, eredménytelen népszavazás lehet. (besznye)</p>
<p>Állunk elébe, <u>de sőt</u> akár azt is támogathatnánk, hogy a Magyar Állandó Értekezlet napirendjére tűzze ezt a kérdést. És fogalmazzon meg egy általános álláspontot nemzetstratégiai szempontból. Sőt azt is bátorítanánk, hogy akár először itthon Erdélyben a különböző erdélyi magyar politikai szervezetek próbáljanak kialakítani egy közös álláspontot; ezt a kérdést akár a romániai választási törvény módosítását, de egyéb nemzetstratégiai kérdésekben is ideje lenne már az egyeztetésnek, jó két év eltelt már, és ez az intézmény nem működik. (besznye)</p>
<p>Mi köze ennek a mocsoknak a politikához, könyörgöm? Ezek szemenszedett genxterek!!! És nehezen elképzelhető, hogy bárki politikus arra utazzon, hogy ilyen legyen itt a világ. A baj az, hogy amíg mi itt mind eltűnjük a kis stikliket – <u>de sőt</u>, részt veszünk bennük –, addig az ilyen nagy balhék is állandósulni fognak. (fórum)</p>
<p>Vagy elfogadom Péter tanácsát és a páli leveleket, vagy azt mondom Péter sem volt Isten befolyása alatt amikor ezt írta, <u>de sőt</u> az őskeresztény egyház sem, amikor a páli leveleket Isten kinyilatkoztatásának fogadták. Látod éppen ezért nem vitatkozunk egy alapról, és éppen ezért nincsen értelme vitáknak. Mert a „vagy-vagy” alapkérdésében mindketten egy másik „vagy” meggyőződéséből vitázunk. Én abból, hogy elfogadom Péter szavát, aki elfogadja Pál leveleit. Te mindezt nem fogadod el. (fórum)</p>
<p>Elfogadom, hogy nincs pénz. Elfogadom, hogy a magyarországi törvények szerint csak úgy dolgozhatok tovább, ha megvannak a nyelvvizsgákról szóló papírok. Elfogadom, hogy erre csak haladékot kapok. És ezzel semmi bajom nincs, hálás is vagyok érte!!! De azt... Azt nem fogadom el, hogy bárki is arról tartson kioktatást, lehet-e gyereket vállalni olyanoknak, mint amilyen én magam is vagyok így, harminchat évesen. Nem a családomnak kértem támogatást. A családomra jut most is, <u>de sőt</u>, a családomnak szükséges dolgokat akkor is előteremttem, ha ezer zsvány áll az utamba. A támogatást a képzésre kértem, hogy amit 13 éve építetek, és amiért belevetettem magamat a mindig másfajta kötelezően előírt képzésekbe, az ne vesszen el nyomtalanul. (közösségi)</p>
<p>Nem, nem akarok nagy kinyilatkoztatást írni, sem elküldeni titeket a francba, <u>de sőt</u>, még a mártír szerepét sem magamra vállalni. Bloggernek lenni nem egyszerű. Olyan ez, mint amikor valaki eltervezi, hogy bankot rabol, megtervezi aprólékosan, hogy hogyan fog odamenni, elvenni a pénzt, ki fog figyelni, ki fog vezetni... csak éppen a következményekkel senki nem számol, és senki nem is tud számolni. Így voltam ezzel én is. Írtam, mert kikapcsol, és mert szeretek. (közösségi)</p>

Akinek ez a kötőszókapcsolat nincs benne az anyanyelvjárásában, furcsának érezheti. Fontos volna tüzetesebb vizsgálat alá vetni a mai elterjedtségét, használatát. Amíg nem tudunk róla

többet, legjobb talán, ha a mai **gondozott** szövegekben **fogalmazási botlásnak** tekinthetjük. A szöveg stílusától függetlenül **jobbnak látszik mellőzni**, s beérni vagy az egyik, vagy a másik használatával. Mások kéziratában is **javítható**, ha furcsának, szokatlannak vagy stílustalannak érezzük.

+ *de viszont*

A *de viszont* abban különbözik minden más kötőszókapcsolattól, hogy a **laikus beszélők körében is ismert** ún. „nyelvhelyességi hiba”. Az iskolában a tanítók és tanárok egyik vesszőparipája. Talán nincs is diák, aki ne hallotta volna az iskolában, hogy „vagy de, vagy viszont”. A laikus nagyközönség érdeklődését jól mutatja az a két Facebook-oldal, melynek a nevében szerepel a *de viszont*: az egyik a *Nincs olyan, hogy DE VISZONT* (18 ezer követővel), a másik a *De viszont nyelvébe él a nemzet; egyenlőre* (310 követővel). A kettő közül az utóbbi – a kevés követőt magáénak tudó – nem deviszont-ellenes.

Hasonlóképpen nem deviszont-ellenes a *Deviszont Közösségi Tér*, amely egy újfajta oktatási kezdeményezés Kispesten, melynek célja, hogy szakképzésben részesülő fiataloknak nyújtson ingyenes szabadidő-eltöltési és tanulási lehetőséget.

A nyelv művelők példái a *de viszont* használatára és a hibásnak bélyegzett mondatok „javítására”.

<i>Megbélyegzett</i>	<i>Elfogadott</i>
Az edzéseken nem valami szorgalmas, <u>de viszont</u> fontos gólokat lő.	Az edzéseken nem valami szorgalmas, <u>de fontos</u> gólokat lő. Az edzéseken nem valami szorgalmas, <u>viszont</u> fontos gólokat lő.
Butácska, <u>de viszont</u> csinos.	Butácska, <u>de</u> csinos. Butácska, <u>viszont</u> csinos.

Tudni kell, hogy a *de viszont* a **régiségben gyakori** volt, legnagyobb íróink is bátran éltek vele. Ennek bizonyosságául idézzünk néhány példát íróinktól az MTSZ-ből és az MNSZ2-ből:

Nem akarom én itt, szerelmeseim, a bölcselkedőknek említett tanításait vagy gúnyolni, vagy helyteleneknek bizonyítani, <u>de viszont</u> nem is engedem azokat hitünknek ágazatai gyanánt tiszteltetni mindaddig, még felőlük az egész anyaszentegyháznak végső ítéletét nem hallom. (Verseghy Ferenc, 1790)
Nem ért a dologhoz, a ki ezen apró gondokat haszontalanságnak nézi: <u>de viszont</u> az Adelungok tévednek meg, midőn ők akarnak lenni a mi mestereink, s kedvök-telve lövelik ránk villámjaikat. (Kazinczy Ferenc, 1816)
Ha valaki nem restel utána járni, könnyen kiszámíthatja, miképen a dramaturg választvány évenként 100 usque 120 dramacsecsemőt gyilkol meg bölcsőjében és pólyaruháiban, mellyek közül ugyan néha kettőt hármat is szült egy és ugyanazon apa, <u>de viszont</u> másokat két három apa hívott fel egyesült erővel e szomorú létre, mi az arányt akép üti helyre: mikép föltehetni, hogy e szerint három esztendő alatt 300-360 érzékeny drámanemző szívsohajból szakadt ártatlan magzat védhetlenül kiontott vére kiált fel.] (Jókai Mór, 1847)
A somkuti gróf a Ház összes mágnásai közt a legnépszerűbb ember, semmit sem kicsinyel és semmit sem tart nagyra. Senkit se néz le, <u>de viszont</u> bálványt sem csinál senkiből. (Mikszáth Kálmán, 1889)
„Magyarok, Vigyázzatok! Ha ti még mindig nemzetiszínű katonanadrág-zsinórért, magyar királyhimnuszért s több efféléért kockáztatjátok a nyakatokat, mikor a titánok modern harca előtt áll a világ, úgy elmúltok, mintha sohse éltek volna itt magyarok.” Mintha ez szólna Rác Gyula minden sorából. <u>De viszont</u> megrajzolja, hogy mik lehetünk. A világarasztó némettség és szlávság mellett harmadik európai tényező, a Balkán gazdasági meghódításával, vezetésével. (Ady Endre, 1905)
Vajon emlékszik-e még rá? Lehet, hogy ő is rá gondol, épp így, most egy budapesti diványon, bár az is lehet, hogy csak tréfázott. <u>De</u> akkor <u>viszont</u> nem érti, miért éppen őrá mutatott a sok-sok nő közül? (Kosztolányi Dezső, 1918)
Ennek a különös állatnak csőre van, mint a madárnak és tojást tojik, <u>de viszont</u> négy lába van, mint az emlősöknek s a kölykeit, amikor már kikeltek a tojásból, a hasán hordja egy tarisznyszerű bőrlebensben s szoptatja őket, – amiért is a csőrös emlős se nem madár, se nem emlős, hanem tulajdonképpen ő az a bizonyos meschügener Fisch. (Nagy Lajos, 1919)
Nem szabad egyelőre szétosztani az erdőket sem, s a havasi legelőket sem, mert ezekkel nem lehet biztosítani a nép családi birtokát: <u>de</u> ahol <u>viszont</u> a nép érdeke kívánja, ott az erdőből is, havasi legelőkből is el kell venni annyit, amennyit a község számára szükséges, csak hogy ezeket nem lehet felosztani. (Móricz Zsigmond, 1919)
Ó, Mária, te nem tudod, hogy mit jelent Magyarországon a pénz! Egy gazdag országból jöttél ide, ahol a császárnak van legtöbb pénze, <u>de</u> itt <u>viszont</u> a király lát legkevesebbet azokból az aranytallérokából és ezüstgarasokból, amelyek az ő arcképével vannak diszítve. (Krúdy Gyula, 1926)
Amikor a didergető szél fújni kezdett, s majd tombolni a veszély vihara, a szájkodók és a firkászok kezdtek igazmondókká válni előtte; <u>de</u> ekkor <u>viszont</u> azt nem értette, hogy a büntetés ostora miért csattan éppen őrajta. (Tamási Áron, 1942)
Mondja, hogy egyik répafelelős, és tanítónőt vett feleségül, a másik géplakatos Kolozsváron, <u>de</u> annak <u>viszont</u> meghalt a nagybátyja, a harmadik bőrszakmában tevékenykedik, a negyedik agrónomus valamelyik állami gazdaságban, az ötödik piaci talicskás, a hatodik nem csinál semmit, mivel meghalt. (Sütő András, 1970)
Ő sem afféle tökrészeg; eszméletvesztésig sohasem iszik, hanem csak eddig az édes bódulatig, <u>de</u> addig <u>viszont</u> folyvást, még éjszaka is, mert már alvásra sincs igen szüksége. (Illyés Gyula, 1974)
Ez bizony nagyon rosszul esett, mert sosem kívántam a magam előnyét mások kárára. Bár igaz, hogy jobb étvágyam volt, mint öcsémnek, <u>de</u> neki <u>viszont</u> egész nap szájában lógott a szivar, bizonyára azzal verte el éhségét. (Gyurkó László, 1982)
Mindig mondtam, akinek szíve van, ne nyisson üzletet. Frici üres táskával távozott, <u>de viszont</u> nem egészen üres zsebbel. (Mándy Iván, 1985)

Mondjuk pénzem több volt mint az átlag, négyezerre voltam bejelentve, de legalább tizenhárom kaptam, nyárba meg tizenötre is felmentem – de viszont reggel 6-tól este 8-ig 9-ig dolgoztam, meg még szombaton is délután 3-ig! (Csalog Zsolt, 1989)

Épp előző nap kaptunk árut Hermann bácsitól: krumplicukrot, kőkemény mézeskalácsot, amiből néhányat a szatyromba szórtam a Margarétának. Mire hazaértünk, alig fogyott a krumplicukorból, de viszont teljesen elpiszkolódott, fekete lett, medvecukorrá vált, jóllehet egy darabig sziken jöttünk, a lovak bokáig sziksóban poroszkáltak. (Tolnai Ottó, 1994)

Pedig butaság, ha fáj, minek szeretné őt Pista bácsi, nem szeretni való ő, meg aztán nem is teszi ingyen, amit tesz, őt tulajdonképpen megfogadták, bár igaz, hogy ő nem az, akinek gondolják, de ezt viszont nem tudja kívülről senki. (Szabó Magda, 2002)

Nemcsak az írók használták, hanem más értelmiségiek is: irodalmárok, nyelvészek, pszichológusok, politikusok, zenészek. Íme, néhány példa:

Itt járt a minap Budapesten egy finn szinitársulat. A star, aki maga köré szerezte, egy elvirágozott, de viszont nagy gyakorlatú drámai színésznő, Aalberg Ida. (Ignotus, 1907)

A nép nyelve, ha egyfelől szabadabban fejlődik is, mint a megrögzített irodalmi nyelv, de viszont másfelől nagy régiségeknek is a megőrzője mind szókincs, mind nyelvtani alakok tekintetében. (Csúry Bálint nyelvész, 1936)

Igaz ugyan, hogy ezek az alj-zenék 1-2 éven belül búsás hasznot hoznak, de ha kimúlnak a divatból, akkor már az ördög sem törődik velük, a levitézlett hősökkel! Ezzel szemben az értékes zene felvételeit, ha évente jóval kevesebben veszik is, de viszont jóval hosszabb ideig, 100 évig és még tovább is fogják vásárolni. (Bartók Béla, 1937)

Az előbbire példa R. Tamás vagy F. Zsigmond: ahányféle ügybe keverednek, más és más stratégiával operálnak; az utóbbira pedig elsősorban K. Béla, aki akármibe fog, igazán csak önsajnálattal tud, de azt viszont kimeríthetetlen találékonysággal. (Hankiss Ágnes, 1978)

Az az elem, amely az ismert információt hordozza, a témához tartozónak tekintendő ugyan, de viszont a téma – mint a közlés dinamizmusa szempontjából legalacsonyabb értéket képviselő elem – nem feltétlenül és nem mindig valamely ismert mozzanat kifejezője. (Balázs János nyelvész, 1985)

Csak az elmúlt évtizedekben kezdték a *de viszont* kötőszókapcsolatot **ostorozni**, s ennek hatására az **írott nyelvben gyakorisága csökkent**, (de ☺) viszont **a beszélt nyelvben továbbra is gyakorinak** mondható.

A *Nyelvművelő kézikönyvtár* szerzői szerint a mindennapi beszédben a *de* és a *viszont* együttes használata olykor **el is fogadható**, mivel a két ellentétes kötőszó nem teljesen azonos szerepű: a *viszont* többé-kevésbé utal a kölcsönösségre, viszonyosságra is. Ennek ellenére a *de viszont* kapcsolatot többnyire „puszta szófecsérlésnek” tartják, máshol pedig azt írják, hogy a *viszont* a *de* mellett „többnyire szükségtelen”.

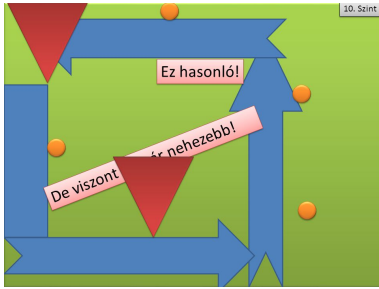

Arra nem kapunk magyarázatot, miért esik más megítélés alá a *de viszont*, mint mondjuk az *ámde* vagy az *ámbar*, melyeket ugyancsak lehetne „szófecsérlőnek” bélyegezni.

Sajnos a több évtizedes megbélyegzés, a tanítók és tanárok nyelvszegényítő aprómunkája meghozta eredményét: mára annyira elterjedt a magyar nyelvközösségben az a babona, hogy a *de viszont* helytelen, hogy az **írott nyelvben**, legalábbis a **formális** és a **választékos** stílusban, jól tesszük, ha saját érdekünkben **kerüljük** a *de viszont* együttes használatát.

← Bejegyzések

Renátó Kanalas ▶ Suzuki Adok-veszek

9 órája · 📍

Suzuki
INGYENES – 📍 Tura

Ki megnyit ad erte 1.0motor van bene
Rendezet magyar okmányok al
Futómu nem ment el!!!!
Lengokar szakat ki.
Sajna a kulcsat valahol el hagytam de viszont
30%hogy meg lesz
De szerintem nem lesz meg
De személyivel bizonyítani tudom hogy az enyem az
auto
1999évjárat
Ki megnyit ad erte csak terenel el vihető
Igény esten bontom is de nem.postazom

Mi a jövő?!

Nem a hatóság a fontos, hanem a vendég,
ezért az üzemeltető saját hatáskörben megteszi
a szükséges intézkedéseket.

A tudatos vendég igényli a teljes üzemeltetői
felelősséget, de viszont is mindent megtesz a
fürdő biztonságos igénybevételéért.

És a hatósági figyelem sem lankad!

GYAKORIKÉRDÉSEK.HU

Uj kérdés Véletlen

» Egyéb kérdések

Listva 2

Üzeneteid

Kérdéseid

Saját kérdéseid 1

Kezdőoldal » Közoktatás, tanfolyamok » Egyéb kérdések » A "De viszont" együttes...

A "De viszont" együttes használata helyes? Nem helyes? Miért?

Figyelt kérdés

Példák az MNSZ2-ből:

Más alkalommal pedig attól jött méregbe az öcsém, hogy Magda kisasszony állítólag többet tálalt nekem ebédre az üres lencsefőzelékből, mint önmagának. – El akar fogyni – kiabált rá –, csak azért, hogy Dezsőke megtölthesse a pókhasát? → Ez bizony nagyon rosszul esett, mert sosem kívántam a magam előnyét mások kárára. Bár igaz, hogy jobb étvágyam volt, mint öcsémnek, de neki viszont egész nap szájában lógott a szivar, bizonyára azzal verte el éhségét. Magda kisasszony azonban védelmébe vett, mondván, hogy aki éhesebb, annak többet kell ennie. (Gyurkó László)

A parasztek nem tőlük vásároltak kaszakövet. Várkonyból hordták, negyedáron; ingyen is! Tucatjával vetette föl ott az eke a gyönyörű, elkophatatlan példányokat. A közepükön volt ugyan egy furcsa luk, és öreganyámnál öregebb cserépkorsók meg kiszikkadt koponyák darabjai közül kellett kirugdosni őket, de viszont igen jó fogásúak voltak, s a vasat remekül vitték. Tüzet is csiholtak. Jutott még nekem is, a helyszínen, ilyen kovakő-balta. Hol van már Mátyás tündér palotája? Ott, ahol volt, épp csak miszlikben s öt méterre a föld alá taposva, fogalmazta meg képzeletindító élességgel – vigasztalóan és elkeserítően – még a háború előtt egy kitűnő esztéta barátom. (Illyés Gyula)

– Bizonyos fokig sajnáltam azt, hogy nem lettünk jobb barátok, csak így betűn át, de viszont annyira más természet volt ő, és más természet voltam én, hogy a betű hidalhatta át a közöttünk lévő különbségeket a leginkább. Énnekem a gyermekeim voltak a vagyonom, benne egy olyan élethév volt az utolsó időkig, amit én úgysem tudtam volna követni. A fenomén maradt nekem mindig. (Németh László)

<p>„Kétségtelenül kellemetlen a helyzetünk, a szurkolók is elégedetlenek de még bizakodunk – mondta Vörös. – A tegnapi megbeszélésünk után azt éreztem, a játékosok bizonyítani akarnak, tehát van remény a Haladás legyőzésére. Nem szeretnénk kapkodni, <u>de az viszont</u> tény, a tartós eredménytelenséget sem nézhetjük sokáig tétlenül.” (sajtó)</p>
<p>Naturalizmus helyett a teatralitást választja, nem hasonlítani akar, hanem megidézni. Színházibb így, amikor a valóság szilánkjai olyan speciális módon állnak össze képpé, hogy az eredeti alkotórészek alig felismerhetők: <u>de akkor viszont</u> rögtön az általánosság hamvas bájjával együtt. Színpadi valóságidézéshez valószínűleg ez az út vezet: a kerülőkkel zsúfolt, teátrális, játékos. (sajtó)</p>
<p>Katalin akkor még fiatalabb volt, <u>de viszont</u> a hangja már akkor is komoly minősítéseket ütött meg, és egy ilyen vicces név alakult ki belőle. Néha gondolkodnak is rajta, lehet, hogy valami komolyabb nevet is választhattak volna, de már nem változtatnak, most már ez így marad. Az együttes ugyan Galántán alakult, de József Nyékvárkonyban él, Katalin pedig tardoskeddi származású és jelenleg Komáromban lakik. (sajtó)</p>
<p>Ha kisebbségenként mindegyik kisebbség egy képviselőt küldhetne az Országgyűlésbe, ez meg az arányos képviseletnek lenne a tagadása, a negációja. Ezt a kérdést biztos, hogy át kell gondolnunk, <u>de viszont</u> azon a szinten, ahol jelenleg vagyunk – én úgy vélem -, ellentmondás van a koncepcióban. Vagy akarunk kisebbségi képviseletet és akkor elfogadható Jakab Róbertné képviselőtársamnak a módosító javaslata, hogy ennek a választásnak legalább az alkotmányos alapelveit próbáljuk meg rögzíteni. (hivatali)</p>
<p>Nem akarom túlzottan rossz helyzetbe hozni Hargitai képviselő urat, de ő elolvasta a törvényjavaslatot, és nem véletlenül mondta azt, hogy egyetért vele. Illés képviselő úr szintén megfogalmazott komoly szakmai észrevételt, <u>de az viszont</u> kiváltható – úgy, ahogy az államtitkár úr elmondta -: a másodfokról készek vagyunk vitát nyitni, és módosító javaslattal ezt megnyitni. Továbbmegyek: ajánlottam önöknek több órával ezelőtt, hogy a garanciális elemeket vitassuk meg, elegendő-e, hogy a parlamenti bizottságoknak beszámol a miniszter évente, vagy időkorlátot kell tegyünk, ami-ben talán konszenzus alakítható ki, hogy nem kell 2007. december 31-én lezárni ezt a törvényjavaslatot. (hivatali)</p>
<p>Köszönöm, elnök úr a felvilágosítást, <u>de viszont</u> szeretném önt felvilágosítani, hogy az ön dolga nem az, hogy minősítse a felszólalásokat, hanem vezesse a vitát. Köszönöm. (hivatali)</p>
<p>A lengyel állam külön törvényei biztosítják a kisebbségek számára nemzeti hagyományaik szabad kifejtését, a kisebbségek autonóm szövetségeinek támogatása mellett, közjogi jellegük lévén azoknak; az általános autonómia federációinak határain belül. Az államnak ezek működésével szemben ellenőrzési joga van, <u>de viszont</u> kötelessége, hogy a szükséghez képest pénzügyi forrásait kiegészítse. (tudományos)</p>
<p>Voltak akik ezeket a határozatokat nem értették. Leginkább nem volt világos számukra a képtisztelet és az imádás közti értelmezés. Ezt a korabeli fordítási elégtelenségek is hátráltatták. 794-ben Nagy Károly zsinatot hívott össze Frankfurtban, ahol nikaiai zsinat eredményeit elvetették, <u>de a pápa viszont</u> nem nyilvánította semmisnek. (tudományos)</p>
<p>És az is természetes, hogy a neutrínókkal teleszórt Univerzum a fizikai feltételek lassú változását jelenti, még az Univerzum tágulása mellett is. És ezekre a kérdésekre manapság még senki sem adott használható válaszokat. Ezen kívül gondolhatunk itt arra az időben távoli esetre is, ha egyszer felfedezésre kerülnének olyan éteri anyagi formációk, amelyek nem emelkednek ki az éterből, mint „durva” anyag, <u>de viszont</u> a környezettől való elhatárolódásuk, és az önálló belső struktúrájuk miatt önálló létezőnek kellene tekinteni őket, az éteren belül. Akkor ezeket az elkülönült és önállósult anyagalmazokat hogyan lehetne értelmezni? (tudományos)</p>
<p>Minket is azért sújt az elmúlt időszak nehézsége. Értjük, hogy most mindenütt mindenkinek nehéz, nekünk is nehezebben megy. Hihetetlen mód megnöveltük a bevételeinket. Az elmúlt két évben egynegyedével csökkent a támogatása a színháznak, <u>de viszont</u> tavaly a kieső pénzügyi összeget tudtuk pótolni a megnövekedett bevételeinkkel. (besznye)</p>
<p>A gyerekek nem igazán tudnak beszélni, lehet, hogy ezért van ez a tendencia, hogy a felvételi írásban történjen, <u>de viszont</u> ez valahol visszaüt a jövőben. Mikor már az életben lép ki és egy új</p>

<p>munkahelyen meg kell jelenni, mondani kell akár egy interjú alkalmával, vagy nagyobb csoport előtt beszélni kell, akkor gyakorlatilag nincsenek erre felkészülve, mert csak írásban feleltek meg már majdhogyan nem az iskolában, nincs rá lehetőség az, ami egy kiállást eredményezne, az mindenféleképpen egy szóbeli feleltetés folyamán alakul ki. (besznye)</p>
<p>Ez pontosan úgy van, hogy első körben már lehet kérni a cserét is a javításhoz képest, akkor tagadhatja meg a gyártó-forgalmazó, hogyha a csere, a javításhoz aránytalan többletköltséggel jár. Na most, egy autó esetében a javítás az lehet, hogy tényleg egy pár ezer forintból megoldható és akkor a milliós autó cseréjénél vélelmezhető ez a feltűnő értékaránytalanság, <u>de viszont</u>, a mikor itt van hogy ötször ugyanaz a hiba, amikor már egyértelműen kiderül, hogy típushiba, akkor legalább az alkatrész csere, vagy legalább olyan elemet kellene tenni, aminek az eredménye az, hogy a probléma megoldódott, hiszen azt is kimondja a törvény, hogy a fogyasztónak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül kell ezeket az ügyeket elintézni, és azt hiszem, hogy ez a kulcsszó az összes történetben, hogy lehet, hogy megoldódnak a problémák, csak bosszúsággal és kényelmetlenséggel. (besznye)</p>
<p>Sokszor mondta, tudja, milyen hülyén viselkedik, én meg elfeledtem erre minden haragomat. Sokan mondták, hogy kihasznál, de azoknak fogalmuk sem volt az egésztől. Most az egyik felem azt mondja, kihasználta, <u>de</u> a másik <u>viszont</u> tudja, hogy nem erről volt szó... egyszerűen akkor szükségünk volt egymásra. És egy csomót tanultam belőle. Beszéltünk kapcsolatáról, mondta, hogy nem hiszi hogy lesz valami, mégis többször is megtörténtek dolgok. (fórum)</p>
<p>Ha pl. most nincs is hivatalosan halálbüntetés, majd azonnal lesz, ha többeket (pl. politikai, vallási, katonai, stb. közösségeket) el akarnak takarítani az útból. Ezért az, hogy most éppen nincs halálbüntetés, az adott esetben nem fogja megvédeni az előbbi személyeket, <u>de</u> most <u>viszont</u> védi a sorozatgyilkosokat, terroristákat, stb. Egészen addig, amíg az állapotok tűrhetetlenné nem súlyosbodnak. Akkor aztán mégis vissza kell majd állítani a halálbüntetést. (fórum)</p>
<p>Párszor írt a chat-en, bedobott szó nélkül nekem ébredős linkeket, persze már mindet láttam rég, aztán kérdezgetett, a véleményeimre volt kíváncsi; tegnap meg azt veszem észre, hogy nincs sehol, <u>de</u> a közösből <u>viszont</u> látom a posztjait – ránézek az oldalára, látom, hogy már nem ismerősöm, tehát kitörölt, csak úgy, egy szó nélkül, ám a követésére meg rá vagy állítva, holott egészen biztos, hogy én aztán nem állítottam be rá követést! (közösségi)</p>
<p>Ide írható az egyenlő jogokért való küzdelem, és az erre irányuló buzdítás, cseppet sem vagyok biztos abban, hogy olyan sokkal jobb lenne orvosnak, művésznek, ügyvédnek, miniszternek lenni mint utca seprőnek, vagy traktoristának. Abban sem hiszek, hogy bizonyos személyekben genetikailag kódolva lenne a mindenkori legyőzöttség, kárvallottság, <u>de viszont</u> népcsoportok esetében nem is kell genetikához folyamodni, a népek genetikája sokkal egyszerűbb, ez egyszerűen csak szokásokból tevődik össze, ahol ezek a szokások elfajulnak, megromlanak, azt az adott nép biztos, hogy megszenvedti. (közösségi)</p>
<p>Atomnál erősebb prociban is meg igp-ben is. Viszont bármilyen i3-5-7-es procihoz képest, alacsony fogyasztásúakat is beleértve harmatgyenge. Netezgetni, gépelgetni (pl. iskolában jegyzetelni) ez jó, <u>de ott viszont</u> különösebben nem számít hogy gyorsabb... de gondolom, az atomos gépekbe jobb akksikat raknak az intel 'támogatásával', csak hogy semmi értelme ne legyen az amds gépnek. (közösségi)</p>
<p>Oké hívjatok rondának, nem érdekel. Mindenki olyan szép, igaz? Bőröm színe nem tetszik? Sajnálom, gének, de ezért ne nagyon cigányozz, mert nem vagyok az! Előbb mindenki söprögessen a saját háza előtt, mielőtt ítélkezik, mert nem a külső a minden. Aki lerondázott, annak meg igaza van, mert nem vagyok tökéletes, senki sem az, <u>de neki viszont</u> elég nagy problémája van, ha mással foglalkozik, és nem magával. Az ilyen emberek százalmasak és csökönyösek. Előbb mindenki nézzen magába, aztán pofázzon;) (közösségi)</p>

Látjuk, hogy példákat bármelyik stílusrétegből lehet hozni, (de ☺) a kérdés viszont az, hogy milyen arányban. Ennek megállapítására beható vizsgálatra volna szükség.

Internetes példák:

<p>Először egy kovácsműhelyben próbált szerencsét, de fizikuma nem volt elég erős ehhez a munkához. Utána asztalosnak tanult ki, és csónaképítéssel foglalkozott, amiket aztán el is adott. Egy barátja ösztönzésére a csónaképítés mellett beiratkozott az 1833-ban alapított Oberlin College-ba, ahol elektromossággal foglalkozott, és laboratóriumi eszközöket készített az Oberlin tudományos részlege számára. Az Oberlint ugyan nem végezte el, <u>de viszont</u> az ott töltött öt év alatt jártasságot szerzett az új eszközök kifejlesztésében. Eközben megismerkedett Delia Minerva Sheparddal és 1862-ben feleségül is vette.</p>
<p>A Fradi negyedik gólját jegyző Henry Wingo elmondta, nem úgy kezdtek, ahogy szerettek volna, <u>de viszont</u> utána nagyon jól reagáltak, büszkék lehetnek magukra. A bombájáról elmondta élete egyik legszebb találatát volt, reméli, lesz még hasonló a jövőben.</p>
<p>Bizony még ez a mítosz sem állja meg a helyét. A zsírszegény élelmiszerek valóban kevés zsírt tartalmaznak, sőt egyesek zsírmentesek is lehetnek, <u>de viszont</u> <u>másfelől</u> nagy mértékben tartalmaznak cukrot, és gyakran az összetételük sem ideálisan arányos. Az ilyesféle élelmiszerek vásárlásakor a zsír tartalmán kívül tehát fontos megvizsgálni szintén többi összetevő mennyiségét is.</p>
<p>A beszélgetés egy későbbi pontján Esztergályos Cecília a születésnapjáról és a koráról beszélt. „Elmúltam 81, és még mindig nem hülyültem meg! <u>De viszont</u> el akarom mondani, hogy mi mindenben játszom, öt darabban vagyok – magyarázta a színésznő, miközben kótorászni kezdett a zsebében. A műsorvezetők érdeklődtek-e, hogy egy listát keres-e. Cilike pedig helyeselt. Végül elő is rántotta a cetlit, és megszámolta a felírt címekeket: – Hét darab! Hát azért 81... Bocsánat!”</p>
<p>Szia, átnevezés előtt jó lett volna kikérni a Filmműhely véleményét, mivel a cím ebben a formában helytelen. Ezek a lények ugyanis nemcsak az Alien-tetralógiában, hanem az előzményfilmekben (Prometheus), az Aliens vs. Predator-filmekben, valamint a kapcsolódó egyéb művekben (websorozat, videójátékok, könyvek, társasjátékok stb.) is szerepelnek. <i>Válasz:</i> Igen, ebben igazad van, <u>de viszont</u> a Google tudáspanel/tudásgráf, ami a szócikkből automatikusan készült „Alien-sorozat lényei”-ként nevezi meg magát a szereplőt. Eleve nem Alien-sorozat lényei, hanem Az Alien-sorozat lényei nyelvtanilag helyesebb.</p>
<p>Szia! Egy olyan bánatom van, hogy vettem egy 7 kg-os kiszerezést, <u>de viszont</u> nem kaptam hozzá mérőkanalat. Vannak régebbi kanalaim (ha jól emlékszek, egy MyoMax kanalam van, ami 50 grammos, és ehhez, ha jól tudom, nagyobb kanalat adnak), ezért az Általad javasolt adagolási mennyiségre lennék kíváncsi edzésnapon és pihenő napon egyaránt, grammal :) 85 kg, 187 cm, az étrendben rendben. A válaszodat előre is köszönöm!</p>
<p>Helló! A megrendelt csomagom tegnap jött meg, és kaptam egy termékmintát is, hogy próbáljam ki ezt a Pow3rd-t. Hát edzés előtt be is nyomtam 30 perccel edzés előtt, hát edzés során nagyon leizzadtam, az biztos, <u>de viszont</u> edzés végére be se durrantam, <u>de viszont</u> még is teljesen kimerültem. (Ezt most nem értem; ennek így kell lennie? Általában minden edzés után fullra bedurranok, és fáj mindenem, most meg semmit nem éreztem, csak kimerültséget.) Most akkor ez mi? Vagy ez a termék így hat, vagy micsoda?</p>
<p>Két kérdésem lenne: 1. A defender eltávolít potenciálisan veszélyesnek ítélt fájlokat, de nem tudom megnézni a listát, hogy melyek ezek és nem tudom visszaállítani őket. A biztonsági előzmények rovat mindig üres. 2. Beállítottam a letöltések mappát kivételnek és akkor nem törölte a fájlokat, <u>de viszont</u> nem tudom a beállított kivételek listáját szerkeszteni, mert ott ahol a kivételeket elvileg beállítani és törölni lehet nem jeleníti meg a már beállított kivételek listáját. Köszönöm a segítséget!</p>
<p>Üdvözlöm! Négy malackám van és mind egészséges jól tartottak. Eddig reggel-este kaptak friss zölit, de áttértem, és csak este adok nekik, mert nincs mostanában bizodalمام zöldségek iránt (termesztés, vegyszerek...stb.). Napközben van táp és az elengedhetetlen széna. Egyetlen fiúcskám a négyből nem eszi a szénát? Kicsit folyik a nyála... Na rögtön mentem az</p>

<p>orvoshoz ... Megvizsgálta, súly, termete megfelelő, azt mondta az orvos, kicsivel nagyobbak a hátsó fogak, ezért nem záródik a kis szája, és nyáladzik, <u>de viszont</u> nincs ránóve a nyelvre. Szerintem a legnagyobb kihívás most a felnőtt kategóriába való lépés volt. Szerintem keményebb ez a mezőny és fejben is nagyon ott kell lennem, jó a kondim, de azt tudom fejleszteni vagy szinten tartani futással, <u>de viszont</u> az, hogy itthon készüljek fel arra, hogy én fejben is ott tudjak lenni mindig és koncentrálni tudjak, mikor még a kondim is csökken, fáradok, azt nehezebb begyakorolni. Azt csak ott, versenyszituációban lehet igazán.</p>
<p>Üdvözlöm! Ma csináltam egy tesztet, mivel már 2 hete késik, <u>de viszont</u> a teszt negatív lett. Akkor lehetséges hogy terhes vagyok!?!?</p>
<p>Mit jelent a 'smash'? P. Lilla kérdése. // Beírtam a fordítóba, le is fordította, de viszont ha ezt a szót a „konyhába használjuk”, akkor mit kell alatta érteni? / Összeűz? Na de mit ? Húst?</p>
<p>Talán egy mérettel elég lett volna kisebb is, <u>de viszont</u> így a nagy hidegben jól aláöltözhető. Nekem tetszik :) (Vásárló véleménye egy kabátról.)</p>
<p>Sziaztok . A csarnok projekt kipipálva! De viszont a háttérben van az igazi nagytesó, az erőműpark. Egyre közelebb kerülünk hozzá, remélhetőleg nekünk is sikerül egy ilyen beruházást elérni! (FB)</p>
<p><i>Műsorvezető:</i> Átalakul a közmunka-program - várhatóan szeptembertől. A kis- és középvállalkozások támogatása az egyik cél, hogy minél többeket tudjanak foglalkoztatni. Suri Szilvia összeállítása. / <i>Bejátszás Név nélkül:</i> 45 ezer forintért hat órába dolgozunk, <u>de viszont</u> muszáj dolgozni, mert kell a kenyérkére meg a megélhetésre! Név nélkül: Nekünk jó a segédmunka, ebből is meg kell élni, más lehetőség nincs! (Kossuth Rádió, Déli krónika)</p>

Amint látjuk, az előkerülő példák többnyire vagy láthatóan **kevésbé iskolázott** beszélők által írott, **rendezetlen** szövegekből valók, vagy pedig **beszélt nyelvi** eredetűek.

Az, hogy a példák többsége kevésbé iskolázott beszélőktől származik, még sokkal jobban látható volna, ha nem javítottuk volna ki – didaktikai és olvashatósági okokból – az idézetekben található helyesírási hibákat.

A *de viszont*nak az ilyen mértékű visszaszorulása nyilvánvalóan az erőteljes megbélyegzésnek köszönhető, amit a legjobban az a tény mutat, hogy viszont a régebbi, 19. századi és korábbi szövegek iskolázott, jó tollú szerzőktől valók (ezekből nem idézünk).

  Eredeti közzététel

2022. febr. 1.

10 éve használom az emailt de viszont nem tudom már a jelszvam

ez egy játékra nyitot gmail de viszont nincs másodlagos cimem nem tudok bejelentkezni

!!!444!!!

Most végre az is követheti a Trónok harcát, akinek eddig se a sorozathoz, se a könyvhöz nem volt kedve, de viszont zavarja, hogy körülötte mindenki erről beszél

„A magány jó, de viszont szükséged van valakire, aki elmondja neked, hogy a magány jó.”

— Honoré de Balzac

Főoldal » Fórumok » Babák & Mamák fórumok » Nincs pisi, de viszont picit vérzett a kukaca! Mitől lehet ez? fórum

Nincs pisi, de viszont picit vérzett a kukaca! Mitől lehet ez? (beszélgetős fórum)

#baba #anya

A *de viszont* további sorsát illetően kedvező fejlemény, hogy ez a kötőszókapcsolat egybeírva, *deviszont* formában bekerült *A magyar nyelv nagyszótárába*:

deviszont ❖ kötőszó ◦ ◦ ◦

[🔗 permalink](#)

1. (*elliptikus szerkezetben is*) (az előző (tag)mondatban v. mondatrészben megfogalmazott információ alapján a várákosításnak, elvárásnak nem megfelelő kijelentés bevezetésére) ≡ 5 adat ▼

2. (*megengedő mellékmondat után főmondatban*) (a nem várt következmény kiemelésére) ≡ 4 adat ▼

3. (*szembeállító ellentétes viszonyban*) (egymást nem korlátozó kijelentések kapcsolására:) ↔ viszont, ↔ ellenben ≡ 5 adat ▼

4. (*hozzátoldó v. fokozó kapcsolatos viszonyban, az is szóval együtt*) (a második tagmondat bevezetésére a kiegészítés nyomatékosításával, ill. annak kif-ére, hogy az előző (tag)mondatban kifejezettekhez vmi még hozzájárul) ≡ 4 adat ▼

Meg kell jegyezni, hogy az egybeíratás *deviszont* formában nem biztos, hogy szerencsés döntés volt, annak ellenére, hogy más összekapcsolódó kötőszókat egybeírunk (pl. *ámbár, ámde, éspedig*). Egyrészt a *de viszont* írásmódja elég egyértelműen rögzült különírt formában, másrészt a *de* és a *viszont* kötőszókat – amint a fenti példákból is látjuk – akár több szó is elválaszthatja egymástól, márpedig a szónak mint nyelvi egységnek egyik alapvető formális tulajdonsága, hogy zárt, azaz a szó belsejébe nem ékelődhet be más nyelvi elem.

Az egybeírt változatra az MNSZ2 tisztítás után mindössze 22 találatot ad, például ezeket:

Megvettem E888-at kizárólag az infra miatt. Vigyázz, Win 98-ra E elfelejtett drivert írni, csak Win 95-el működik, akkor is bizonytalan. Nagy előnye még, hogy kábelen sem működik, deviszont az ára jó húzós volt. Informatikusok tucatjai sem bírták beüzemelni, a Westelnek meg gőze sincs az egészről. Átvitel amúgy is max. 9600-on megy. Ragaszkodsz az IR-hez? Szerintem sok bajod lesz vele. (fórum)

Viszonylag szerencséd van, mert új vagy cserélt Hérát már nem is engedélyeznének. Tudniillik 20 év alatt a gázégéstermékek jól széteszik a cserépkályha belsejét. Ebből az következik, hogy húsz év Héra után a gázművek és a kéményhivatal meg szokott könyörölni a lako-

sokon. <u>Deviszont</u> : ha majd elkezdted bontani a cserépkályhát, feltétlen szóljál! Elmesélem, hogy lehet 5 perc alatt egy darab csavarhúzóval és kalapáccsal leamortizálni egy egész kályhát! (fórum)
Figyelj (hogy ezzel a nagyon pongyola, de nyelvészeti vizsgálódásaim eredményeképpen a szókincsemebe bevállalt, olasz eredetű – senti! – kifejezéssel néztek a szemedbe): ki mint él, úgy ítél. Nekem mindig is fontos volt, hogy egy bizonyos anyagi színvonalat tartan tudjak. És egyáltalán nem mondom, hogy ez a szint az elmúlt egy év alatt csökkent volna, sőt. <u>Deviszont</u> ! Azt már igazán nem tudom szeretni, hogy olyan partnereim búcsúztak tőlem ugyanebben az elmúlt évben, akikkel mindaddig jó – s nemcsak üzleti – kapcsolatom volt. (fórum)
Mekk Elek ezermester „Azért ilyenkor kiválóan látszik, hogy mennyire nem jól oktatják a fizikát...” <u>Deviszont</u> a polinomok deriválásának az integrálására vagy ezer óra van rászánva... azt biztosan megtanulja, ha beledöglük is... az meg kit érdekel, ha a kilowattot haláláig keverni fogja a kilowattórával, elvégre majdnem ugyanaz;) a felső szintű matematikai tudás, az a fontos, hiszen arra számtalanszor szüksége lesz az élete során... (közösségi)
Úgy kezdődött ez az egész 442-es baromkodás, hogy anno az oldal FB-szerkesztője szarkasztikus kommentárokkal tette ki a cikkeket és a híreket az oldalra, plusz hülye megszólításokat talált ki (pl.: tökik) ami miatt a nép nagyon felháborodott. A kommentek kb. 90%-ában a szerkesztőt anyázták, <u>deviszont</u> emiatt nem lett kevesebb olvasó, sőt. Azóta ez a szerkesztő már átigazolt máshova de gondolom rájöttek a többiek, hogy a felháborodott olvasó is jó olvasó, sőt még jobb mint a csendben bólogató, mert előbbi kommentál, ami megjelenik az ismerősei üzenőfalán is, ami= nagyobb forgalom. Amíg nem csökken az olvasottság, folytatni fogják. (közösségi)
Lehet, hogy a kupacsapataink kiestek, <u>deviszont</u> adtunk egy ejrópabajnok focistát a világnak, aki miután 1-0-ás győztes gólt lőtt az elődöntőben a svédeknek, végigjátszotta a döntőt is a norvégok ellen. Ő bezzeg már 18 évesen válogatott volt, nem is akárhol. (közösségi)
Az biztos, hogy a zene hatására lehet sírni, <u>deviszont</u> mosolyogni is. Jókedvre derít legtöbbször. (közösségi)

Az ilyen – feltehetőleg spontán módon használt – példák a „fórum” és „közösségi” alkorpuszokból valók, melyek köztudomásúan a legtöbb **informális stílusú** szöveget tartalmazzák.

A Magyar nemzeti szövegtár egyes alkorpuszainak jellemzésére I. a jegyzetsorozat *Magyar nyelvi váltakozások vizsgálata a Magyar nemzeti szövegtár segítségével* című kötetét.

A találatok egy részében a szerző a *deviszont*-ot valószínűsíthetően **stílusesszöveggé** használja:

Most, hogy így lassacskán, megengedően, szép nyugodtan, nem elkapkodva, kényszerítve, kénytetve és adagolva, fölismerve, fogat szíva, egy-két nemzedék életét tönkretéve kiderült, hogy mi is volt itt 56-ban, vagy legalábbis, hogy mi nem volt itt 56-ban, népfölkelés, hogy az volt, de nem azonnal, hanem kisvártatva, mert előbb ez, az ellenkező, és ellenkezőleg csak később amaz, hát ezért volt annyira jó, hogy bejöttek az oroszok, ők időben, szicsasz, még ha azt hitték is a Dunára, hogy az a Szezei-csatorna, <u>deviszont</u> mi meg tudtuk, hogy ez a Duna, tehát ezt tisztázni lehetett, amúgy meg Kolumbusz is azt hitte, hogy Indiába érkezett, mégis ment a dolog tovább, csak az álnok Amerigo Vespucci röhögött a markába, beleülve a készbe. (Esterházy Péter)
Itt nincsenek már olyan / nagy hiányosságok se, / az egész távlatosság nagy plafon, / ami lejjebb jön, / mint amikor a vakolat / hullong le egyszerre, / és nincs esernyőm. / És nincs esernyőm. Megvan a sok ember, / kezében tollal és szerszámmal, / lakása van meg / ágya

meg asztala, / de meg van akinek ezek / sincsenek szép számmal, / általában <u>deviszont</u> / nem sok az osztalék. (Parti Nagy Lajos)
Mikolai erdön Csak egy betyár vagy, Ki gaz pandúrokkal Egymást csapják agyon. Minap egy sváb bóltost Súlykolta nagy svunggal: Nem cserélt vón' fél Bereggel, Ugocsával, Unggal! Bíz' ott voltam, láttam Az adta szatócsát: Mán nem nyomja szegíny lelkét Uzsora s adós-ság! <u>Deviszont</u> a tót is, Asse mondta májngott, Ájnfránczjozef, Ájnczigczvánczig: Bár egyet se rájngott! (Kovács András Ferenc)
N. olyan találkozon is ott volt, amin P. nem, így N. láthatta, hogy P. átveszi az ötvenmillió tászkát. Aztán most vakaródzhat, meg magyarázkodhat otthon, hová lett a zseton. Az olajozásban a kigazdák nem voltak benne, a fideszesek sem volt benne, meg a becsületes, egyszerű megoldásokkal operáló magyar ember miépek sem, <u>deviszont</u> , hogy az emdéefek, meg az eszdéeszek meg a komcsik benne voltak; ez, kérem, ma már nem vitás. Kigazda nem volt olajmaffiában, mert kigazda messziről megérzi az olaj bűzét, és messzire elkerüli, mint szőkítő a biodízelt. És szégyellje magát az operatív rendőri szerv, amelyik kiszivárogtatta a jelentést, ami nem létezhet, mert nincs. (sajtó)
De hogy mire jó a rendszámcsere: azon túl, hogy bődületesen sok kosztprénzt hoz Orbán politikai boszorkánykonyhájára? Nyakamat rá, hogy a most vágyott járási rendszámforradalom újabb, tökfölösleges (köz)munkahelyet generál, és ezer plusz egy sarcot lök a kozmikus benzinárak miatt már így is kábult polgár nyakába. És de, és <u>deviszont</u> : vajon miért az E.On, a Rába, a Mol, meg bármi magáncégek államosítására költenek, hanem egy igazán állami feladatot ellátó magáncégre, a rendszámgyárra? Vagy az a Közgépé lesz? Vagy hadd vigye a hasznót korunk Kaya Ibrahimja? (sajtó)
Azt, hogy a 6-7. sorokban az addigi felező tizenkettes helyett 7/6-osokat találunk, egyáltalán nem tartom hibának, inkább ügyes kiemelési eszköznek. Ami az elveszett „zeneiséget” illeti, kedves Peppers, netán a négy „them”-et hiányolod? Nézetem szerint a magyar egyszerűen és parasztosan jobb. Ez a rímpár egészen biztosan többlet az eredetihez képest. Paulo bácsinak nem vagyok sem rokona, sem ismerőse, sem boldog őse, vele haragbanperben nem állok, ezzel szemben <u>deviszont</u> hajrá! (fórum)

Mivel a *deviszont* most már egy akadémiai kiadványban is szerepel, ráadásul úgy, hogy közböns stílusértékűnek van tétélezve (négy szótározott jelentése közül egyik sincs megjelenve valamilyen stílusminősítéssel), egy szerkesztőnek mások munkájában elvileg a *de viszont* kötőszókapcsolatból nem törölnie kellene az egyik elemet, hanem csupán egybeírnia a kettőt.

+ és pedig, s pedig

Az *és*, ill. *s* és a *pedig* kapcsolata a nyelvőrök állítása szerint az utóbbi időben vált gyakorivá. Nézzünk meg néhány példát a nyelvművelő irodalomból!

<i>Kifogásolt</i>	<i>Ajánlott</i>
A reklámfőnököt más beosztásba helyezte, <u>és</u> a két Smyth gyereket <u>pedig</u> alaposan megvizsgálta.	A reklámfőnököt más beosztásba helyezte, <u>és</u> a két Smyth gyereket alaposan megvizsgálta. A reklámfőnököt más beosztásba helyezte, a két Smyth gyereket <u>pedig</u> alaposan megvizsgálta.
A rendelet értelmében ez a lehetőség meg-	A rendelet értelmében ez a lehetőség meg-

szűnt, <u>és</u> a további ilyen kérelmeket <u>pedig</u> elutasítják (a hivatali nyelvből).	szűnt, <u>és</u> a további ilyen kérelmeket elutasítják (a hivatali nyelvből). A rendelet értelmében ez a lehetőség megszűnt, a további ilyen kérelmeket <u>pedig</u> elutasítják (a hivatali nyelvből).
Baloldali pártra minden társadalomnak szüksége van, <u>s</u> Magyarországon <u>pedig</u> különösen erős a baloldaliság érzése (a sajtóból).	Baloldali pártra minden társadalomnak szüksége van, <u>s</u> Magyarországon különösen erős a baloldaliság érzése (a sajtóból). Baloldali pártra minden társadalomnak szüksége van, Magyarországon <u>pedig</u> különösen erős a baloldaliság érzése (a sajtóból).

Külön említendő a **tagadva hozzátoldó mondatkapcsolás**, mely a nyelvőrök szerint különösen sok nehézséget okoz:

<i>Kifogásolt</i>	<i>Ajánlott</i>
Már eddig is más haderőnemek rovására folytatták a fejlesztést, <u>s</u> új források <u>pedig</u> nincsenek.	Már eddig is más haderőnemek rovására folytatták a fejlesztést, <u>s</u> új források nincsenek. Már eddig is más haderőnemek rovására folytatták a fejlesztést, új források <u>pedig</u> nincsenek.
Az elnök tanulni, kérdezni jött, <u>és</u> nem <u>pedig</u> ígéretetni.	Az elnök tanulni, kérdezni jött, nem <u>pedig</u> ígéretetni. <i>Kevésbé jó, de elfogadható:</i> Az elnök tanulni, kérdezni jött, és nem ígéretetni.
Bombagólt fejelhettem volna, ha csak Martos Győző beadására koncentrálok, <u>és</u> nem <u>pedig</u> arra, hogy milyen rosszul helyezkedett az argentin kapus.	Bombagólt fejelhettem volna, ha csak Martos Győző beadására koncentrálok, nem <u>pedig</u> arra, hogy milyen rosszul helyezkedett az argentin kapus. <i>Kevésbé jó, de elfogadható:</i> Bombagólt fejelhettem volna, ha csak Martos Győző beadására koncentrálok, <u>és</u> nem arra, hogy milyen rosszul helyezkedett az argentin kapus.
Az edző a középcsatárt cserélte le, <u>s</u> nem <u>pedig</u> a balhátvédet.	Az edző a középcsatárt cserélte le, <u>s</u> nem a balhátvédet. Az edző a középcsatárt cserélte le, nem <u>pedig</u> a balhátvédet.

A nyelvművelők az *és*, ill. *s* és a *pedig* kapcsolatát „keverék formának” nevezik, „bántóan hibásnak” bélyegzik, és „kerülendőnek” minősítik.

Az **írott** nyelvben, különösen a **formális** és a **választékos** stílusban valóban **kerülendőnek** lehet tekinteni ezt a kötőszókapcsolatot, amikor a két kötőszó nem egymás mellett áll. Mások kéziratában is kijavítható a nyelvőrök útmutatása szerint.

Ugyanakkor a **besznyében** elég gyakori lehet ez a kötőszókapcsolat; elképzelhető, hogy **nyelvi változásról** van szó, s az új forma előbb-utóbb behatol a formálisabb és választékosabb írott nyelvbe is.

Meg kell különböztetni azt az esetet, amikor a két kötőszó **egymás mellett** áll, mert ennek az esetnek eltérő a megítélése.

Ezzel párhuzamosan Csokits felfedett előttem valamit Pilinszkyból, és pedig nagyon pontosan, ami, úgy éreztem, minden más költőtől, magától Csokitól is elüt. (Ágh István)
Itt kell megemlítenünk három nevet, folytatta András, a kanizsai versenybizottság elnöke, és pedig Oláh Tibort, Lipták Miklóst és Tóth Andrást, mert megérdemlik a dicséretet és köszönetet. (sajtónyelvi példa)

Az *és pedig* valójában az *éspedig* írásváltozata, amely szótározott szó, a *mégpedig* szinonimája. Ezt **korábban helytelenítették** a nyelvművelők, ahogy ez kiderül a *Nyelvművelő kézikönyv* „éspedig – mégpedig” szócikkéből:

Nyelvművelésünk az *éspedig-et* régebben a német *und zwar* (esetleg a latin *et quidem*) újabb keletű tükörszavának tekintette, s ezért elég következetesen rosszalotta. Nemrég azonban kiderült, hogy éppen nem új fejlemény, s terjedését sem tulajdoníthatjuk pusztán idegen hatásnak. (NyKk. I. 1983: 568)

A kézikönyvnek ez a megállapítása a **nyelvi purizmus** továbbéléséről tanúskodik, emellett pedig arról is, hogy a nyelvőrök hisznek a **nyelvi konzervativizmusban**.

Ha a szerzők nem volnának puristák, akkor ahhoz, hogy az *éspediget* ne tekintsék helytelennek, nem volna szükségük arra az érvre, hogy terjedését nem tulajdoníthatjuk „pusztán idegen hatásnak”. Ha az *éspedig* keletkezésében és terjedésében pusztán idegen hatás játszana is szerepet, akkor is helyesnek kellene tekinteni, amennyiben elterjedt, a beszélők széleskörűen használják.

A nyelvhelyességi ítéletek elsődlegesen az ún. nyelvszokáson alapulnak, mégpedig a magyar nyelvművelés hivatalos álláspontja szerint is, melyet maga a *Nyelvművelő kézikönyv* is megfogalmaz.

A nyelvszokást a helyesség fő szempontjának tekintő nyelvi ideológia a **nyelvi uzualizmus**.

+ **hogyan**

A *hogyan* kötőszókapcsolat a *Magyar nyelvhasználati szótár* szerint **tiltó mondatok keveredésével** keletkezett, s mindenekelőtt a besznyében fordul elő célhatározói mondatok élén:

a)	Úgy tedd el a befőttest, <u>hogyan</u> ne romoljon meg.
b)	Úgy tedd el a befőttest, <u>nehogy</u> megromoljon.
c)	Úgy tedd el a befőttest, <u>hogyan</u> <u>nehogy</u> megromoljon.

$a \times b = c$

Nem tudni, hogy csakugyan keveredéssel keletkezett-e a **c)** pont alatti változat, de ez nem is fontos, mert a keletkezési módnak nem szabadna hatással lennie a helyénvalósági megítélésére.

Ha mégis az, akkor az azért van, mert a nyelvőrök hisznek a **nyelvi kontaminizmus**, ill. tágabban a **nyelvi lapszizmus** ideológiájában.

A nyelvőrök a kötőszókapcsolatot **helytelennek** tartják, s a kiinduló szerkezetek használatát ajánlják:

<i>Kifogásolt</i>	<i>Ajánlott</i>
Igyekezünk, <u>hogy ne</u> hogy lekéssük a vonatot.	Igyekezünk, <u>ne</u> hogy lekéssük a vonatot. Igyekezünk, <u>hogy le ne</u> késsük a vonatot.
Ügyeli, <u>hogy ne</u> hogy újraindítózz.	Ügyeli, <u>hogy ne</u> indítózz újra. Ügyeli, <u>ne</u> hogy újraindítózz.

A nyelvművelő álláspontot a **formális** és **választékos** stílusú **gondozott** és **rendezett** szövegekre nézve el is fogadhatjuk: ezekben jobb, ha – **stilisztikai, nem nyelvi** okokból – **elkerüljük** a két kötőszó egymás utáni használatát, s vagy a *nehogy* kötőszót, vagy a *hogy* kötőszó és a *ne* tiltószó kapcsolatát használjuk.

A két kötőszó egymás mellett a **bizalmas** stílusban sem hangzik jól, de természetesen ott nem szükséges javítani, kivéve ha **gondozott** vagy **rendezett** informális stílusú szöveget írunk.

E. Goffman: A titok típusai

- **Stratégiai titok:** a csoport azért rejt el, hogy nehogya ellene felhasználják azt
- **Belső titok:** ennek a birtoklása jelzi, hogy valamely csoporthoz tartozik az egyén
- **Sötét titok:** aminek feltárása/kiderülése az adott személy „homlokzatának” összeomlását vonja maga után (társadalmi öngyilkosság)

• A ritka, szintén halálosan mérgező *fehér galóca* nagyon hasonlít rá. Összetéveszhető az ehető *erdőszéli csiperkével*, *fehér tarlógombával*, a mérgező *citromgalócával*, így ezen gomba fajok szedésnél fokozottan ügyeljünk, hogy nehogya összekeverjük.

- Így hát el is indultak, közép felé tartottak, mint azt apja mondta az elején, hogy nehogya a vízbe érjen a szárnyuk, vagy a nap olvassza meg. Repültek mint a madarak, az emberek akik látták őket azt hitték, az istenek szállnak fölöttük.

B) Egyéb kötőszótöbbslet

A *Kis magyar nyelvklinika* szerint két mellérendelt tagmondat közt a **szembenállást** kétféleképpen jelölhetjük.

1. Gyakoribb megoldás, hogy **ellentétes viszonyba** állítjuk őket. Ilyenkor az első tagmondat jelöletlen, a másodikat pedig **ellentétes** értelmű kötőszó vezet be (*de, ám, ámbar*), vagy a mondat első szava, ill. szó szerkezete után illesztett *azonban, viszont* jelzi az ellentétet:

Este nyolcra ígérkezett, de még kilenckor sem bukkant fel.

Az edző minden tőle telhetőt elkövetett, a versenyzők érdektelenségével szemben azonban tehetetlennek bizonyult.

2. Máskor a tagmondatok egyikét **megengedővé** formáljuk a *bár, habár, noha, holott, jóllehet* kötőszókkal, és így fejezzük ki az ellentétet.

Habár este nyolcra ígérkezett, még kilenckor sem bukkant fel.

Noha az edző minden tőle telhetőt elkövetett, a versenyzők érdektelenségével szemben tehetetlennek bizonyult.

3. Gyakran előfordul, hogy a kétféle szerkezet **összekeveredik**, rendszerint úgy, hogy az első, **megengedő** mondat után a másodikat **ellentétessé** formálják:

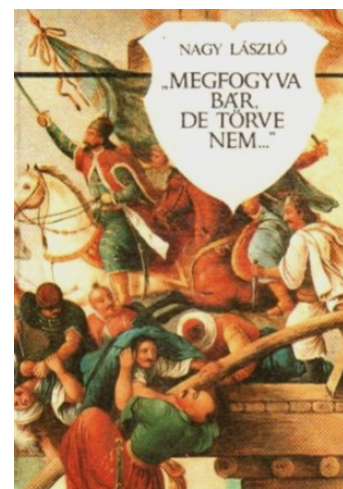
<i>Kifogásolt</i>	<i>Javított</i>
<u>Bár</u> az előzetes közvélemény-kutatások elsöprő győzelmet prognosztizáltak a pártnak, <u>de</u> a választásokon éppen csak néhány százalékkal sikerült legfőbb vetélytársát megelőznie.	<u>Bár</u> az előzetes közvélemény-kutatások elsöprő győzelmet prognosztizáltak a pártnak, a választásokon éppen csak néhány százalékkal sikerült legfőbb vetélytársát megelőznie. Az előzetes közvélemény-kutatások elsöprő győzelmet prognosztizáltak a pártnak, <u>de</u> a választásokon éppen csak néhány százalékkal sikerült legfőbb vetélytársát megelőznie.

Bár nincsenek empirikus adataink, (~~de~~ 😊) azt a tanácsot adhatjuk, hogy a kétféle mondat-szerkezet keveredését a mai nyelvben tekintsük **fogalmazási botlásnak**, és javítsuk ki minden **gondozott** és **rendezett** írott nyelvi szövegben, **stílusától függetlenül**. Mások kéziratába is belejavíthatunk.

Egy közismert szépirodalmi példa, melyben azonban a két kötőszó nem tagmondatokat köt össze, hanem mondatrészeket Vörösmarty Mihály Szózatából:

És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után,
Mefogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.

2. Kötőszóhiány

A „kötőszóhiány” ugyanolyan **standardista** kifejezés, mint a „kötőszótöbblet”, amennyiben nem botlásokra vonatkozik, a rövidség kedvéért mégis használhatjuk.

A nyelvőrök újabban felfigyeltek arra, hogy a *hogy* kötőszó olyankor is el szokott maradni a mellékmondat éléről, amikor ők ott szeretnék látni. Ezt a **sajtó, rádió, tévé nyelvére** tartják jellemzőnek:

<i>A nyelvőrök által kifogásolt</i>	<i>A nyelvőrök által ajánlott</i>
A kérdés csak az, az állam parlamentje és kormánya miért nem képes...	A kérdés csak az, <u>hogy</u> az állam parlamentje és kormánya miért nem képes...

Valójában nincs okunk a bal oldali oszlopban található formát kifogásolni pusztán a *hogy* hiánya miatt. A hangzó nyelvben a mondatagolás eszközei – különösen a szünet – könnyen áttekinthetővé teszik a mondat szerkezetét, és biztosítják a könnyű megértést.

Ami viszont gondozott szövegekben esetleg csakugyan kissé zavaró lehet, az a két *az* egymás mellett. Ezen szórendcserével lehet változtatni:

<i>Kifogásolt</i>	<i>Ajánlott</i>
A kérdés csak az, az állam parlamentje és kormánya miért nem képes...	A kérdés csak az, miért nem képes az állam parlamentje és kormánya ...

A nyelvművelők által kifogásolt másik mondattal nagyobb gondok vannak:

<i>Kifogásolt</i>	<i>Ajánlott</i>
Eközben mindenki jól tudja, aki nem képes venni ezt az első akadályt, az talán soha nem jut még egy esélyhez.	Eközben mindenki jól tudja, <u>hogy</u> aki nem képes venni ezt az első akadályt, az talán soha nem jut még egy esélyhez.

Tótfalusi István így ecseteli a problémát:

Az eredeti változatban második tagmondat végéig abban a hitben vagyunk, hogy az *aki* a *mindenkire* vonatkozik, ahhoz tartozó jelzői mellékmondatot vezet be (*mindenki, aki nem képes...*), és várjuk a tárgyi alárendelést, amely az állítmányi részhez (*jól tudja*) kapcsolódna. Ehelyett egy főmondatot találunk, vagy legalábbis ami annak látszik, s e pillanatban újra kezdjük a mondat olvasását. Ha viszont a *hogy* eleve ott van a helyén (*jól tudja, hogy aki...*), nem kell sötétben tapogatóznunk.

Ez a mondat írott formában csakugyan **nagyon félreérthető**, ám ha rádióban hangzott el, rendben van, mivel a kötőszóhiányt a *tudja* után szünet jelzi ilyen esetben.

Ilyenkor a mondat az **írott nyelvben** mindenképpen **javításra** szorul. Ebben a formában a *hogy* elhagyását **fogalmazási hibának** tekinthetjük. Még az informális stílusban is célszerű kijavítani, hiszen ott ugyanúgy félreérthető, mint a formális vagy a választékos stílusban.

Az ismertetett két esetben a *hogy* elmaradása gondot okozott. A legtöbb esetben azonban **semmilyen probléma** nem származik a *hogy* elhagyásából. Empirikus kutatások nélkül is feltelezhetjük, hogy többnyire olyankor marad el, amikor **nélkülözhető**, azaz nélküle is egyértelmű a mondat jelentése. Hisz épp ezért hagyják el. Elhagyásának indítéka a kötőszóismétlés elkerülésére való törekvés is lehet.

Az elhagyásra esetleg megerősítőleg hathat az angol nyelv is, melyben gyakoribb a vonatkozó *which* és *that* törlése, mint a magyarban.

Néhány példa a kötőszó törlésére az MNSZ2-ből a *megállapít* ige után (s olykor a kontextusban található más igék után is: azok is alá vannak húzva az idézetekben):

Az ima segíthet ilyen esetekben kizárólag, s mert zsidóként hányódik már a hajón a sok tucat más zarándokkal egy teremben Ram, fején gyakorta rajta az imasál, karján az imaszíj, és minduntalan fellohol a fedélzetre, megállapítandó, merre van Kelet, s lebukdácsol az ablaktalan terembe, és legkeletibb zugába húzódik, és buzgón hajbókol a keleti fal felé. *Hogy* lássák is, persze. (Spiró György)

Csecsemőkoromban bőgtem, ma sírok. Fantasztikus, *hogy* fejlődéstörténetileg mekkora utat jártam be, mennyivel magasabb rendű csúcsra érkeztem el! A határán annak, *hogy* időszerű legyek: ha kivégzik vagy nyugdíjba küldik a hóhért, attól még nem lesz guru. Megállapítom, a pille nem véletlenül ütközik neki és csap rá cigarettám paraszára (s marad ott), hanem kiszámítottan. Villanásnyi történés, kép, jelenség – de ahogy kontroll nélkül hozzá-gondolom, hozzá-érezem rögtön, *hogy* kiszámítottan, már modellje is annak, ahogy folyamatosan teleologizálom a világot. (Mészöly Miklós)

Dél-koreai hivatalos látogatása végén Vlagyimir Putyin orosz elnök arra kérte a világ közösségét, *hogy* tegyen lépéseket az Egyesült Államok rakétafejlesztési tervei ellen. Kim de Dzsung dél-koreai államfővel folytatott megbeszélésén megállapították, az egyezmény „fontos alapja a nukleáris felszerelésnek és tömegpusztító fegyverek elterjedésének megakadályozására irányuló nemzetközi erőfeszítéseknek”. (sajtó)

A szoftver az újfajta konzolok interaktív vezérlőit használja ki, ami nagyon érzékletessé teszi a játékot. A felhasználó szinte a saját kezével húzhatja le az áldozatok ruhadarabjait, és tapogathatja meg őket akár a legintimebb helyeken is annak ürügyén, hogy megállapítsa, azok boszorkányok-e. (sajtó)

Felvetem továbbá azt, hogy a költségvetési bizottság, amely tulajdonképpen ennek a kérdésnek a fő gondozója kell hogy legyen – nem csak olyan szempontból, hogy megállapítja, általános vitára alkalmas-e a törvényjavaslat, illetőleg megtárgyalja majd a módosító indítványokat -, széles körűen ismét tárgyalja meg ezt az ügyet és vizsgálja meg ezt az ajánlatot: tehát az úgynevezett „E” variánst. (hivatali)

Hölgyeim és Uraim! Ahogyan azt az Állami Számvevőszék is megállapította, a bevételi oldalon minden előirányzatnál a végsőig mentünk el, reális számokat terveztünk be. A számvevők egyes tételek teljesülését még így is kockázatosnak találták. A kiadási oldalon minden intézmény, így az önkormányzatok is megkapják azokat a forrásokat, amelyek feladataik ellátásához szükségesek, de az adóforintokkal 2004-ben minden intézménynél jól kell sáfárkodni. (hivatali)

Elődje, Szekenenré idősebbik fiának és I. Jahmesz bátyjának tekintették, de újabban Szekenenré és Jahmesz múmiáinak vizsgálata után – melynél megállapították, körülbelül hány évesen hunytak el – úgy tartják, Szekenenré öccse lehetett, aki kiskorú unokaöccse helyett foglalta el a trónt, *hogy* a kritikus időszakban felnőtt uralkodója legyen az országnak. (tudományos)

Ez a hasonlítás sokáig csakugyan délibábosnak és erőltetettnek tűnt, mivel az UR fordítása messze esik a magyar jelentéstől, általában „kutya” jelentéssel fordítják. Az 1980-as években azonban a sumer nyelvtörténet eljutott arra a fokra, hogy megállapítsák, az UR szó eredetileg egy határozatlan névmás volt, így került át nevek alkotórészének, majd általánosítás révén minden vadállatra vonatkozott és állatnevek szinte állandó része. A határozatlan névmás szerepe és a nevek előtagja már összevethető a magyar jelentéssel. (tudományos)

Egyik ernyője sem nyílt ki rendesen annak az osztrák ejtőernyősnek, aki tegnap zuhant le a Győr-Moson-Sopron megyei Fertőszentmiklósnál. A férfi szörnyethalt, a vizsgálat <u>megállapította</u> , a férfi 1200 méter magasságból hajtotta végre az ugrást, de a főernyő zsinórját valamiért nem tudta meghúzni. Mintegy háromszáz méteren rántotta meg a biztonsági ernyő kötelét, de az is csak félig nyílt ki. (besznye)
A volt miniszteri biztosnak nincsenek aggályai a Paksi Atomerőmű biztonságával kapcsolatban. Azt <u>mondja</u> , csak egyetlen bizonytalan pont maradt mostanra. Az üzemanyag-kazetták belsejéhez nem lehet hozzáférni, tehát nem lehetett <u>megállapítani</u> , mennyire szennyezettek. A most betett üzemanyagba is kerülhetett szennyeződés, mert márciusig majdnem egy éven át nem tudták leválasztani a sérült aknát a pihentető medencéről. Így oda átjuthattak az izotópok, onnan pedig az új üzemanyagba. (besznye)
Ha 45 után az országban gyilkolásra kiképzett német juhászok voltak (esetleg kóboroltak), és nem lehetett <u>megállapítani</u> , melyik gyilkos típusú, melyik nem, akkor teljesen normális hogy ki akarták őket irtani. Tudsz más megoldást? (fórum)
Én a magam részéről nem látok ott ellentmondást, ahol Te igen. Ugyanis az, <u>hog</u> y egy dologról <u>megállapítom</u> : az a dolog nem magyarázható ellentmondás-mentesen a Bibliából, nem mond ellent a Biblia értelmes, megértésre törekvő olvasásának, sőt, annak sem, hogy azt értsem meg, hogy az adott dologról a Biblia mit tanít, vagy éppenséggel mit NEM tanít! (fórum)
Minden bizonnyal a Vízgazdálkodási Kutatóintézet (VÚVH) statikájában is kárt tett a Művelődési és Pihenőparkban kiütött tűz. Maroš Stano, a környezetvédelmi minisztérium szóvivője szerint erre nagy esély van. A VÚVH miatt ma tanácskoztak a minisztérium képviselői. „Jelenleg azt próbáljuk <u>megállapítani</u> , milyen konkrét károk keletkeztek, például a serverparkban. A tűz miatt bizonyos helyek nehezen hozzáférhetők. A számítógépes hálózat jelenleg sem működik kielégítően” – mondta Stano. (közösségi)
Így történhetett, hogy a Plan úgy készített eladható(nak szóló), slágeres, amerikai alternatív zenét, hogy itt-ott matekos, new wave-es/funkos beütésekkel és színes-szagos szintikkel játszadozott eszesen; mindezt úgy, hogy közben lehetett ordibálni a refréneket, mint az őrült, persze. A nagy kuszaságtól így még az is gyakran előfordult, <u>hog</u> y nem lehetett pontosan <u>megállapítani</u> , mit is hall az ember. (közösségi)

Némely helyen a más főmondathoz tartozó *hog*y pontozott aláhúzásával jeleztük, hogy a *hog*y törlése a szóismétlés elkerülésére való törekvéssel is magyarázható.

Amikor a *megállapít* ige után kettőspont áll, a folytatás **egyenes idézetre hasonlít**, emiatt a *hog*y kötőszó hiánya még kevésbé okoz zökkenőt.

Megjegyezzük még, hogy a kötőszóhiány **stíluselem** is lehet, ilyenkor a szaknyelvi megnevezése **aszindeton**. Két példa:

Szabadság, szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért föláldozom
Az életet,
Szabadságért föláldozom
Szerelmemet.
(Petőfi Sándor)

Elindúla Ajgó Márton
Hosszú útra, rengetegre;
Megtalálta Molnár Annát:
„Gyere velem Molnár Anna,
Hosszú útra, rengetegre.”
„Nem mehetek, Ajgó Márton:
Vagyon nékem csendes házam,
Csendes uram, jámbor uram,
Karon ülő kicsi fiam.”
Hívta, nem jött, elrabolta.
(népballada)

A „hiányzó” kötőszók pótlásával így festenének az idézetek:

Szabadság és szerelem!
E kettő kell nekem.
Szerelmemért fölálodom
Az életet, és/de
Szabadságért fölálodom
Szerelmemet.
(Petőfi Sándor)

Elindúla Ajgó Márton
Hosszú útra, rengetegre;
Megtalálta Molnár Annát:
„Gyere velem Molnár Anna,
Hosszú útra, rengetegre.”
„Nem mehetek, Ajgó Márton: mert
Vagyon nékem csendes házam és
Csendes uram, jámbor uram és
Karon ülő kicsi fiam.”
Hívta, de nem jött, ezért elrabolta.
(népballada)

Az idézett versekben a minél nagyobb tömörség elérése érdekében más szófajú nyelvi elemek is „hiányoznak”. A Petőfi-versben „elmarad” a határozott névelő a *szabadságért* szó előtt.

A *szerelmemért* és a *szerelmemet* előtt is állhat határozott névelő, de ezek – a birtokos személyjel miatt – névelőtlenül is helyesek nyelvtanilag, sőt a versbe névelőtlenül illenek jobban.

A népballadában „elmarad” az idézetre utaló metanyelvi megjegyzés (pl. „Megtalálta Molnár Annát, és ezt mondta neki: ‘Gyere velem...’). Az utolsó mondatban „hiányzik” az alany, pedig alanyváltás történt („Ajjó Márton hívta, de Anna nem jött, ezért [Ajjó] elrabolta”).

3. A páros kötőszók használata

Ebben a fejezetben a **páros kötőszók** körében tapasztalható váltakozásokról lesz szó.

Amint tudjuk, a kötőszók egy része **egyes** kötőszó, más részük **páros** kötőszó. Az **egyes** kötőszókat újabban **EGYHELYŰ** kötőszóknak is nevezik, mert az összekötendő két tag között csak egyszer jelennek meg. A **páros** kötőszókat **KÉTHELYŰNEK** nevezik újabban, mivel tagjaik az összekötött két nyelvi elem mindegyikéhez kapcsolódnak, azaz két helyen fordulnak elő. Bár nem egymás mellett helyezkednek el, a *Magyar grammatika* szerint mégis „egy kötőszói egységet képviselnek”.

Amint a *Magyar grammatika* megállapítja, a páros kötőszók létrejöhetnek:

a) szóismétléssel:

vagy–vagy, sem–sem, mind–mind

b) különböző lexémák összekapcsolódásával:

egyrészt ... másrészt, nemcsak ... hanem ... is, nemcsak ... de ... is

Amint látjuk, a páros kötőszók közt olyanok is vannak, amelyek **három tagból** állnak.

+ *mind...*, *mind*

A *mind...*, *mind* **egynemű mondatrészek** összekapcsolására szolgáló páros vagy (ritkán) többszörös kötőszó, **formális** és **választékos** stílusú szövegekben:

1. <u>Mind</u> a lányom, <u>mind</u> a fiam kedveli.
2. <u>Mind</u> gazdasági, <u>mind</u> társadalmi, <u>mind</u> politikai szempontból.

Az 1. sz. példamondat megtévesztő, mert az inkább hétköznapi beszédhelyzetet sugall, ott viszont ez a kötőszó nem használatos, helyette így mondanánk:

A lányom is kedveli, meg a fiam is.
A lányom is meg a fiam is kedveli.

A 2. sz. mondat kifogástalan, mivel az inkább formális beszédhelyzetet asszociál.

A *mind...*, *mind* kötőszó az *úgy...*, *mint* kötőszóval váltakozik széleskörűen a **formális** és **választékos** stílusú szövegekben:

<i>úgy...</i> , <i>mint</i>	<i>mind...</i> , <i>mind</i>
<u>Úgy</u> a kormány, <u>mint</u> az ellenzék elvetette a független képviselő javaslatát.	<u>Mind</u> a kormány, <u>mind</u> az ellenzék elvetette a független képviselő javaslatát.
<u>Úgy</u> a vezetők, <u>mint</u> a beosztottak meg vannak elégedve.	<u>Mind</u> a vezetők, <u>mind</u> a beosztottak meg vannak elégedve.

További szinonim kifejezőeszközök is rendelkezésünkre állnak; az *is... is* **közömbös** stílusértékű, **bármilyen stílusú** szövegbe beleillik, az *egyaránt* **formális** vagy **választékos**:

<i>is... is</i>	<i>egyaránt</i>
A kormány <u>is</u> , az ellenzék <u>is</u> elvetette a független képviselő javaslatát.	A kormány és az ellenzék <u>egyaránt</u> elvetette a független képviselő javaslatát.
A vezetők <u>is</u> , a beosztottak <u>is</u> meg vannak elégedve.	A vezetők és a beosztottak <u>egyaránt</u> meg vannak elégedve.

A *Nyelvművelő kéziszótár* az *úgy ...*, *mint* kötőszópárt csak **hasonlító mondat szerkezetben** tartja helyesnek:

<u>Úgy</u> halad, <u>mint</u> kés a vajban.

A szerkezetet a **kapcsolatos mellérendelés** kifejezésére a *Nyelvművelő kéziszótár* szerzői „**idegenszerűnek**” (németesnek) és „**kerülendőnek**” tartják, ami nem más, mint durva **nyelvi purizmus**. Helyette a főnti szinonim nyelvi formákat ajánlják.

Más *nyelvművelők*, amint alább látni fogjuk, **megértőbbek** ezzel a szerkezettel szemben, hangsúlyozzák, hogy **belső nyelvi fejleményként** is létrejöhetett.

Valójában nem szabadna, hogy a szerkezet eredete szerepet játsszon helyességének a megítélésében. Már önmagában az a tény, hogy mentetegetni kell a szerkezetet, **nyelvi purizmus**. Amennyiben egy közösségben az adott szerkezet széleskörűen (nem nyelvbotlásszerűen) használatos, nem lehet helytelen, attól függetlenül, hogy belső keletkezésű-e, vagy idegen eredetű. Ez a tudományos megközelítés, amely a **nyelvi uzualizmus** ideológiáján alapul. Azt, hogy milyen kontextusokban helyénvaló a használata, a stílusértéke határozza meg, a **nyelvi szituacionizmus** ideológiája alapján.

Az alábbi, az MNSZ2 **szépirodalmi** alkorpuszából vett idézetben például a szerkezet használata teljesen természetes:

Nem szeretek semmilyen fémet, csak a tiszta és átlátszó anyagot. Az ötvenes évek első felében már igen sok időt fordíthattam arra, hogy magammal törődjek. S meg is kívánta úgy a testem, mint a lelkem. Alig múltam harminc, de fogam nem volt már egy sem. (Lovas Ildikó: Aranyos történet.)

Ez a mondat természetes módon érzékelteti a hasonlítást is: éppannyira kívánta a törődést a testem, mint a lelkem. Tehát mást mond egy kicsit, mint amit mondanának a nyelvőrök által ajánlott változatok:

S meg is kívánta mind a testem, mind a lelkem.

S meg is kívánta a testem is, a lelkem is.

Egyaránt megkívánta a testem és a lelkem.

E lehetőségek közül az eredeti szövegben szereplő (*úgy a testem, mint a lelkem*) a legstílusosabb, pedig általában ez a szerkezet nem annyira a választékos, hanem inkább a formális stílusra jellemző.

Az MNSZ2 „sajtónyelvi” alkorpuszából származó alábbi példa viszont azt bizonyítja, hogy a szerző **nem gondolt hasonlításra**, pusztá kapcsolatot akart a szerkezettel kifejezni:

A lelkes magyarok tízezreinek aláírását begyűjteni természetesen helyeseljük, de ugyanakkor nem értünk egyet úgy tartalmilag, mint formailag a petícióval, amely nem alkalmas a dekrétumok elleni harcunk hathatós megjelenítésére.

Ha a szerző a hasonlító jelentésárnyalatra is gondolt volna, bizonyára így fogalmazott volna:

A lelkes magyarok tízezreinek aláírását begyűjteni természetesen helyeseljük, de ugyanakkor nem értünk egyet sem tartalmilag, sem formailag a petícióval, amely nem alkalmas a dekrétumok elleni harcunk hathatós megjelenítésére.

Bár empirikus adatok híján nem tudjuk megítélni, hogy az *úgy... mint* kötőszót ki érzi idegenszerűnek kapcsolatos mellérendelés kifejezésére, feltételezhetjük, hogy a legtöbb beszélő **formális stílusban** használatát **természetesnek** érzi. Ezért az *úgy... mint* kötőszót kapcsolatos mellérendelés kifejezésére a formális stílusban semmiképpen sem kifogásolható. Valószínű viszont, hogy a **választékos** stílusban **kevésbé** használatos. Még kevésbé használatos ez a szerkezet a **bizalmas** stílusban, ha egyáltalán előfordul benne.

Ha valaki számára az *úgy...*, *mint...* és a helyette javasolt *mind...*, *mind...* egyformán jól hangzik, az használhatja a *mind...*, *mind...* változatot, egyébként pedig válassza azt, amelyik jobban tetszik neki, vagy megfelelőbbnek tűnik az adott szövegekörnyezetben.

A javasolt formák közül az első, a *mind...*, *mind...* ugyanolyan **formális** vagy **választékos** stílusértékű, mint az *úgy...*, *mint...*, vagyis ez sem használatos a hétköznapi nyelvben. Az *is...*, *is...* **közömbös** stílusértékű, így univerzális, mind a **formális** és **választékos**, mind a **bizalmas** stílusú szövegekben használható. Az *egyaránt* is inkább **formális** és **választékos**, inkább írott szövegekbe való, de **nem annyira formális**, mint az *úgy...*, *mint...* és a *mind...*, *mind...*

Szabadulószoba módszer 2022.11.08. 13:42

Mind a diákok, mind a tanárok kijutottak a fogságból Gyulán

A *mind...*, *mind* és az *úgy...*, *mint* olykor **össze is vegyülhet**:

<i>úgy...</i> , <i>mint</i>	<i>mind...</i> , <i>mind</i>	Vegyülés
<u>Úgy</u> a vezetők, <u>mint</u> a beosztottak meg vannak elégedve.	<u>Mind</u> a vezetők, <u>mind</u> a beosztottak meg vannak elégedve.	<u>Úgy</u> a vezetők, <u>mind</u> a beosztottak meg vannak elégedve. <u>Mint</u> a vezetők, <u>mint</u> a beosztottak meg vannak elégedve.

A vegyülékes formák **nyelvbottlásnak**, ill. **fogalmazási bottlásnak** tekinthetők, s ennek megfelelően **bármilyen** stílusú szövegben javítandók, leginkább a *mind...*, *mind* formára. Ez mások kéziratára is érvényes.

+ nemcsak ..., de (is), nemcsak ..., hanem (is)

E két páros kötőszót együtt tárgyaljuk, mivel **hasonló a jelentésük**; hagyományosan van bizonyos **különbség** jelentésük közt, de **sokszor** egymás **teljes szinonimájaként** használatosak.

A **régebbi** nyelvújítók egy része a *nemcsak...*, *de (is)* formát hibásnak minősítette. A **mai** nyelvújítók elismerik, hogy **némelykor indokolt** lehet ennek a kötőszónak a használata is, nevezetesen olyankor, amikor **élesebb, meglepőbb ellentét** van a két mondatrész között:

Nemcsak láttam, de ettem is belőle.

Nemcsak táncoltunk, de csókolóztunk is.

Ellenben ha nem ez a helyzet, vagyis a két mondatrész közt **nincs számottevő ellentét**, a *nemcsak...*, *de (is)* formát a nyelvőrök **ma is helytelenítik**, és a *nemcsak...*, *hanem* forma használatára buzdítanak:

nemcsak..., *de (is)*

A fogason nemcsak kabátok, de sapkák is voltak.

nemcsak..., *hanem*

A fogason nemcsak kabátok, hanem sapkák is voltak.

Nemcsak a mondottak, de egyéb tények is állításunkat bizonyítják.

Nemcsak a mondottak, hanem egyéb tények is állításunkat bizonyítják.

Ilyenkor csakugyan nincs semmilyen éles vagy meglepő ellentét a két tag között, ebből azonban nem következik, hogy a *nemcsak...*, *de (is)* változat eredendően helytelen volna. Bár a kérdést empirikusan nem vizsgáltuk, azt a tanácsot adhatjuk, hogy **formálisabb** és **választékosabb** stílusban inkább a *hanem* kötőszót tartalmazó változatot használjuk.

A sport és a tánc nemcsak szórakozás, de remek stresszoldó is

Nemcsak „közös kincsünk”, de közös felelősségünk is a gyermek

JELLEGZETESSÉGE:

- ▶ Örökzöld, dúsan elágazó, sűrű lombú, fa vagy cserje. Természetes élőhelyén 5–7 méterre is megnőhet. Fényes, sötétzöld levelei átellenesen állnak; rajtuk nemcsak középer, de a levél két szélén egy-egy fejlettebb oldalér is megfigyelhető.

Nem azért nem támogatjuk annyira a *nemcsak...*, *de* formát, mert az némely nyelvűvelő szerint idegenszerű (vagyis **nem purista** az indítékunk), hanem azért, mert a *nemcsak...*, *hanem* a **megszokottabb, természetesebb** forma (vagyis a **nyelvi uzualizmus**, ill. a **nyelvi naturizmus** ideológiája alapján).

Meglepőbb, élesebb ellentét esetében – a nyelvűvelőkkel összhangban – a *nemcsak...*, *de (is)* forma használatát ajánljuk.

& A KÖTŐSZÓKKAL KAPCSOLATOS STÍLUSKÉRDÉSEK

Ebben a fejezetben három problémával foglalkozunk. Közös bennük, hogy nem nyelvi, hanem **stilisztikai**, lényegében **esztétikai** kérdésekről van szó. Az első fejezetben arról beszélünk, hogyan lehet elkerülni azt, hogy egymás közelében kétszer vagy többször ugyanaz a kötőszó jelenjen meg. A második fejezetben azokat a kötőszókat vesszük sorra, amelyeket a nyelvújítók nehézkesnek, körülményesnek tartanak. A harmadik, egészen rövid fejezetben a kötőszóval mint stíluselemmel foglalkozunk, amikor önálló mondatot vagy tagmondatot alkot.

1. Kötőszóismétlés

1. Leginkább akkor beszélhetünk **KÖTŐSZÓISMÉTLÉSRŐL**, ha két vagy több tagmondat élén ugyanaz a kötőszó kezd.

A kötőszóismétlés leginkább a **hoggy** kötőszónál fenyeget, annak nagy gyakorisága miatt: a *hoggy* az alárendelő mellékmondatok leggyakrabban használt kötőszava, s ráadásul egybeesik a *hogyan* kérdőszó rövidebb *hoggy* alakjával, ami tovább növeli a *hoggy* hangalak gyakoriságát, még ha ezek homonimák is.

Mivel a *hoggy* kötőszó sok esetben nélkülözhető, a kötőszóismétlés legegyszerűbb módja az elhagyható *hoggyot* **eltávolítani** a mondatból:

<i>Kötőszóismétlés</i>	<i>Kötőszóismétlés nélkül</i>
Azt hiszem, <u>hoggy</u> túllóttél a célon azzal, <u>hoggy</u> ezt a levelet megírtad.	Azt hiszem, túllóttél a célon azzal, <u>hoggy</u> ezt a levelet megírtad.

A kötőszó úgy is kiküszöbölhető, hogy **valamelyik tagmondatot felszámoljuk**:

<i>Kötőszóismétlés</i>	<i>Kevesebb tagmondat</i>
Az a véleményem, <u>hoggy</u> nem dönthető el, <u>hoggy</u> emberi mulasztás okozta-e a katasztrófát.	Véleményem szerint nem dönthető el, <u>hoggy</u> emberi mulasztás okozta-e a katasztrófát.
Az a véleményem, <u>hoggy</u> nem kerülhetjük el, <u>hoggy</u> az általános eladósodás miatt további vállalkozások menjenek tönkre.	Véleményem szerint nem kerülhetjük el, <u>hoggy</u> az általános eladósodás miatt további vállalkozások menjenek tönkre.

A kötőszóismétlés elkerülésére természetesen csak az **írott** nyelvben van szükség; a besznyében a kötőszóismétlést többnyire nem érezzük zavarónak. Az **írott** nyelvi szövegekben, ha azok **gondozottak**, mindenképpen jó, ha kiküszöböljük az ismétlést.

2. Kötőszóismétléshez hasonló hatású az az eset, amikor a *hoggy* kötőszó és a *hogyan* vagy *hoggy* kérdő névmás kerül egymás mellé.

Ilyenkor is a legegyszerűbb megoldás a **hogy törlése**, esetleg a **vajon** határozószóval „pótolva a hiányt”. További lehetőség az, hogy a **vajonnal elválasztjuk** egymástól a **hogy** kötőszót és a **hogyan** vagy **hogy** kérdő névmás:

<i>Kötőszóismétlés</i>	<i>Ismétlés elkerülése</i>
Nem tudta, <u>hogy hogyan</u> kell kilyukasztani a jegyet	Nem tudta, <u>hogyan</u> kell kilyukasztani a jegyet Nem tudta, <u>vajon hogyan</u> kell kilyukasztani a jegyet. Nem tudta, <u>hogy vajon hogyan</u> kell kilyukasztani a jegyet
Elképzelni sem tudtam, <u>hogy hogy</u> fogom rávenni őt a kínos lépésre.	Elképzelni sem tudtam, <u>hogyan</u> fogom rávenni őt a kínos lépésre. Elképzelni sem tudtam, <u>hogy</u> fogom rávenni őt a kínos lépésre. <i>Választékos szövegkörnyezetben:</i> Elképzelni sem tudtam, <u>miképp / miként / mi módon</u> fogom rávenni őt a kínos lépésre.

Egyetértünk a javítás szükségességével **formálisabb**, ill. **választékosabb** stílusban, különösen, ha a szöveg **gondozott**.

Ám a **vajon** határozószót tartalmazó mondatok kissé **erőltetettek**, ezért jó, ha mindig a nyelvérzékünkre hallgatunk.

2. A nehézkesnek, körülményesnek tartott kötőszók használata

A *Nyelvművelő kézikönyv* megállapítása szerint „[a] mondatalkotás nyelvtani eszközei között a **kötőszók** és a **kötőszószerűen használt határozószók** használata **erősen változik**, korok és stílusnemek szerint, sőt gyakran az **egyéni stílus** jellegzetességei közt is feltűnik egy-egy kötőszónak gyakori vagy ritka volta” (NyKk. I. 1983: 1248).

Ezek a történeti változások a mai nyelv vonatkozásában **váltakozásokban** nyilvánulnak meg, azaz különböző szinonim kötőszók egyidejű használatában.

A *Nyelvművelő kézikönyv* számos, a **formális** stílusra, azon belül a **hivatali** nyelvre jellemző kötőszót „**papírszagúként**” vagy „**hosszadalmasként**” jellemez, összemosva a két meglehetősen eltérő tulajdonságot (a „papírszagú” nyilván stílusjegy, a „hosszadalmas” pedig a kötőszó alaki felépítésére utal).

Ezeket a kötőszókat egyenként meg kellene vizsgálni empirikusan, hogy milyen típusú szövegekben fordulnak elő és milyen gyakran. Amíg ez nem történik meg, addig sajnos lehetetlen eligazítást adni a használatukra nézve. A semminél az is több, ha legalább néhány jellemző példával illusztráljuk őket.

Az alábbiakban tehát azokat a **kötőszókat** és kötőszóként használt **határozószókat** tekintjük át, melyeket a *Nyelvművelő kézikönyv* a „száraz, hivataloskodó nyelvhasználathoz” köt, és

egyfelől elavultnak, másfelől „papírszagúnak” és „hosszadalmasnak” tart. Az egyszerűség kedvéért a kötőszóként használt határozószókat is többnyire **kötőszónak** fogjuk nevezni.

Először a mellérendelő, majd az alárendelő kötőszókat tekintjük át.

A) Mellérendelő viszonyú kötőszók

A mellérendelő viszonyú kötőszókat aszerint csoportosítjuk, **hogyan milyen viszony** van a tagmondatok közt. Így nézünk meg néhány, **ellentétes, kapcsolatos, következtető, magyarázó** és **választó** mondatokban használatos kötőszót.

a) Ellentétes

Ebben a csoportban a *Nyelvművelő kézikönyv* a következő kötőszókat említi:

ennek ellenére
ennek dacára
ezzel ellentétben
ezzel szemben
mindazonáltal
ugyanakkor

**Lehet, hogy te csupán egy valaki
vagy a sokból a Világon,
ugyanakkor lehet, hogy te vagy a
Világ egy valaki számára.**

Ezek a kötőszók eltérő megítélés alá esnek, **nem lehet őket egy kalap alá venni**.

1. Az **ennek ellenére** teljesen **élő**, egyáltalán nem elavult, és **nem is „papírszagú”**, nem kötődik a hivatali nyelvhez, hanem **közömbös** stílusértékű: mindenfajta stílusrétegben széleskörűen használatos, a besznyét beleértve.

Nyilván azért állítják a nyelvújítók az ellenkezőjét, mert **idegenszerűnek** tartják, és szeretnék, ha háttérbe szorulna, vagyis a **nyelvi purizmus** miatt.

Folytatódott az esés a tőzsdéken, ennek ellenére pluszban zárt a magyar tőzsde

Portfolio 2022. július 14. 17:15 [Apremier](#) [FRISS HÍREK](#) Orbán Viktor: 'ha'

2. Az **ezzel szemben** és az **ugyanakkor** szintén megjelenhetnek a kicsit **formálisabb besznyében**, bár használatuk alapvetően alighanem az **írott nyelvre**, annak különféle stílusaira jellemző, legkevésbé talán a nagyon bizalmasra.

Nagy Adrienn már teljesítette idei célját, ugyanakkor a legjobb 500 felnőt közé szeretne kerülni

A technológiai fejlődés sok új lehetőséget, ugyanakkor sok veszélyt is hordoz – fogalmazott a külgazdasági és külügyminiszter csütörtökön az Európa tanácsi felszólalásában.

3. A többi említett kötőszó inkább írott nyelvi: az **ezzel ellentétben** egyáltalán nem elavult, a **mindazonáltal** sem tűnik annak, s egyedül az **ennek dacára** mondható régiesnek, ha nem is elavultnak.

Temérdek ezüstöt és aranyat kapott, Pizarro ennek dacára végeztette ki az inka uralkodót
2021. június 26. 14:06 MTI

Mindezekről a kötőszókról empirikus kutatások nélkül is bátran kijelenthetjük, hogy **nyugodtan lehet őket használni**, természetesen mindegyiket a maga **stílusértékének** megfelelően.

Példák az internetről a *mindazonáltal* használatára:

Felszólalása további részében Blinken üdvözölte a mianmari junta tömeges amnesztiáról szóló döntését, melynek keretében mintegy hatezer foglyot – köztük négy külföldi állampolgárt – engednek szabadon, mindazonáltal leszögezte: a délkelet-ázsiai ország jövőjét még mindig sötétben látja. (mti)

A világszerte meredeken elszálló infláció a jegybankokat a kamatok emelésére, a likviditás csökkentésére és más szigorító lépésekre kényszerítette. Erre szükség is volt a jegybankok hitelességének megőrzése érdekében. A jegybankok mindazonáltal elsősorban a keresleti oldalt tudják befolyásolni, a kínálati oldal befolyásolására minimális hatásuk van.

A fiatal orvosok érdekképviselői szervezete egyetért azzal, hogy az egészségügy fejlesztése szükséges, mindazonáltal a kormány-előterjesztés kizárólag rezidenseket érintő részei kapcsán is több észrevételt tett – tudatták közleményben.

Éjjel az északi, északkeleti megyékben már mind több helyen havas esőre, havazásra vált a csapadék, reggelre elsősorban az északkeleti megyékben hóréteg is kialakulhat. Reggelre mindazonáltal döntően megszűnik a csapadék, napközben általában száraz idő várható, majd estétől dél felől újra egyre többfelé elered az eső.

Mint látható, a nagy sebességű kártyáknál is közel az 1 TB-os lélektani határ átlépése, amely várhatóan jövőre be is következik majd. Mindazonáltal ez természetesen nem jelenti azt, hogy ne lehetne kapni 1 TB kapacitású SD kártyát, azonban ezek sebessége még nem éri el a 200 MB/s-ot sem, így inkább a nagy tárhelyre koncentráltak a fejlesztésüknél, mint az elérhető legnagyobb sebességre.

„Sok tényező ellenem szólt. A büntetés a rajtrácson, majd a fékek miatt a háromkiállásos taktikát kellett választanunk, miközben a két kiállítás volt a megfelelő stratégia. Ezek miatt végig lépéshátrányban voltam – mondta Sainz. – Mindazonáltal keményen nyomtam a gázt, jól felzárkóztam. A hétvégén nagyon jó tempót mentem.”

Amint a példák is mutatják, a *mindazonáltal* a **formális** stílusú szövegek jellegzetes kötőszava, ezekben a szövegekben nem érződik régiesnek, sőt valószínű, hogy akik az ilyen szövegekhez hozzá vannak szokva, nem érzik modorosnak sem. Saját használati körén kívül persze **modorosnak** vagy akár **enyhén** régiesnek is érződhet.

b) Kapcsolatos

A kapcsolatos kötőszók közül a *Nyelvművelő kézikönyv* kettőt említ az „elavultak” között, az *úgy..., mint* és a *nemkülönb*en kötőszavakat.

úgy..., mint
nemkülönb

1. Az elsőről, az **úgy..., mint** páros kötőszóról már fentebb beszéltünk. Ahhoz, amit eddig elmondtunk, itt csak annyit kell hozzátenni, hogy természetesen **nem elavult**; és csak annyiban „papírszagú”, amennyiben minden írott nyelvi szó „papírszagú”.

2. A **nemkülönb**en határozószó a **formális** és a **választékos** stílus kötőszava, az értelmező kéziszótár szerint jelentése ‘ugyanígy, hasonlóképpen’. **Egyáltalán nem elavult**, de nem is különösebben „papírszagú”, mert a **választékos** stílustól, sőt a **formálisabb besznyétől** sem idegen. Egyébként az értelmező kéziszótár „**irodalmi**” stílusminősítéssel látja el, tehát nem tekinti „papirosízűnek” és „elavultnak”, pedig a kéziszótár is alapvetően nyelvművelő szemléletű munka.

A nyelvőrök az *is* és a *szintén* kötőszavak használatát javasolják helyette. Ez nemegyszer a **jelentés módosulásával** járna, vagyis kevésbé szabatos fogalmazásmódot eredményezne, mivel a *nemkülönb*en jelentése az értelmező kéziszótár szerint ‘ugyanúgy, hasonlóképpen’. A nyelvművelők szerint megfelelőbb kötőszóval való helyettesítésre akkor se volna szükség, ha a *nemkülönb*ennek esetleg csak ‘is’ volna jelentése, azaz hiányozna vagy kevésbé hangsúlyos volna a valami máshoz való hasonlítás mozzanata.

Jövőre recesszióba süllyed a szlovák gazdaság, a magyar nemkülönb

Heger szerint összeomolhat a gazdaság

2022. szeptember 28. szerda - 13:43

Vasmacska Terasz jelenleg itt van: Vasmacska Terasz
2019. július 31., 17:39 - Budapest (Magyarország) - 📍

Az idő pompás, a kajánk nemkülönb + kellemes deep house zene szól nálunk a Duna-parton. Gyertek! 😊

Néhány példa az MNSZ2 „szépirodalmi” alkorpuszából:

A vadászatot jó ötletnek tartom – jegyezze meg a bolond. – Méltatlan lenne megszökni ilyen hirtelen s gyáván. Elmegyünk vadászni, aztán lassacskán hazavadásztatjuk magunkat. Nem gondolhatták a polgárok, jobbágyok, szolgák, hogy az ellenség elől menekül az udvar férfinépe. Eltitkolták előlük a fele ország vesztét, éppen csak megrökönyödtek a vadászkürtök, és a vadászebek hallatán s a cicomás vadászöltözeteket látva. Az a kivonulás cifrább volt még a koronázási pompánál is, a lakodalmi összevisszaságnál nemkülönb. (Ágh István)

A terheimet pedig levettem, amit tudnom adatott, elfogadtam... Mert most már helyesletem is a sorsomat. Egyszóval, én is azt akartam, amit a sors. És bármi következik is ezentúl. S mintha már gondolkozni se kéne, csak rábízni magam a saját lendületemre – más szóval igazán: mintha egy dagadó hullám emelne fel és vinne magával... Mikor is megtorpantam, és kizökkentem e nagy iramból, s a magammal való egyetértésből nemkülönb. S még erről is

szólani kell. (Füst Milán)
Az ifjú asszonyt, a menyecskét, vagyis hát mégis még csak menyasszonyt, mert hisz férjével eladdig egy percet sem töltött meghitt kettesben, táncba vitték. A násznagy kezdte, bankokat helyezve a kikészített tálba. Megkérdeztem Lalitól, nekem mennyit kell majd adnom. Mert hisz elkerülhetetlen volt, hogy ők kimaradjanak, s így én <u>nemkülönben</u> kimaradnak a menyasszony-táncoltatásból. (Illyés Gyula)
A fordítás egy szabadabb neme ez: az ősz lány, nyirkos impresszionizmusát eltolom a tél rideg realizmusa felé. Úgynevezett színházi fordítás ez a saját belső színpadom számára, hol én vagyok a rendező s <u>nemkülönben</u> az összes szereplő is. Más aspektusból nézve, már ami a költő és a vers, úr és szolga viszonyát illeti, a szolga én voltam. (Petri György)
Jóska öcsém az alkalomra megnyiratkozott; olyan most, akár egy frissen hámozott uborka. Apám <u>nemkülönben</u> . A helyi borbély biztos kézzel csupán a kopacra nyírást műveli. Apám tarkóján újra föltűnt a világháborús gránátszilánk fehér ösvénye. Ezen a fehér ösvényen kereste őt a halál valahol Galíciában. (Sütő András)
De van benne valami biztató: maga az életöztön. Aki az életöztönnek ilyen mohósággal adja bizonyosságát, minden reménység szerint hamar meggyógyul. S ahogy erősödik, testben és lélekben egyaránt, annál inkább kezdi becsülni önmagát is, <u>nemkülönben</u> azokat az értékeket, amelyek benne várnak. (Tamási Áron)
Úgy látszik, hogy vagy nem volt benne segítő szándék, vagy pedig igen messze volt. Esetleg nem is áradott már. Legyen akárhog, rossz helyen semmiképpen nem járhatott. A lába is érezte ezt, mert alig-alig mindenütt lejtett a föld; s ha pedig lejtett, akkor valahol előtte lapálnak kellett lennie vagy éppen völgynek. A szeme is lapályt vagy éppen völgyet jósolt, mert a bükkfák igen kezdtek gyérülni és vékonyodni, sőt megjelent már egy-egy magányos tölgy is, <u>nemkülönben</u> nyárfa; utána pedig kisebb-nagyobb tisztások s majd mezők lepték el a tájat. (Tandori Dezső)
Lám, lám – a völgyben máris zajlik az élet! Nagy a zsúfoltság, a nyüzsgés <u>nemkülönben</u> . Matatnak ezzel-azzal, van, aki a grabancánál fogva „neveli” a kölykét, s az sem ritka, hogy derékszögbe hajlítva-hajolva üzekednek. Van, aki a laptopján pötyögtet. Változatos, de mindenképpen lázas pótcselekvések. Egy asszony – terpeszben – éppen vajúdik. Ide-oda araszol, a talpával tapogatja a talajt, hol szilárd még, hol nincsen a magzatot tüstént elnyelő gödör. (Jókai Anna)

Példák a többi alkorpuszból:

Shakespeare azért „divatos” újra, mert az uralkodó értékek ugyanúgy veszélybe kerültek, mint az ő idején, a hazugság, a hatalomvágy és a kapzsiság hatalmasodott el az Erzsébet-kor emberén, és hétköznapi aktussá vált a gyilkosság. Shakespeare pedig megmutatta a kor erkölcsének tükörképét. Mi <u>nemkülönben</u> állandó fenyegetettségben élünk, és a bizonytalanságérzet ma is aktuális, mert nincs olyan szellem és ideológia, amely átvilágítaná ezt a zűrzavart. (sajtó)
A jól eltalált sziluetthez jön még a marcona frontrész, amelynek vaskos hűtőbordái és örökített nagy márkaemblémája valóban letaglózó hatást kelt a szemlélőben – a kategória potenciális vásárlóit megszedítheti a látvány. Az utastér <u>nemkülönben</u> stílusos. Elöl és hátul egyaránt hatalmas tér és bizalomkeltő minőség fogad, a részletek komoly fejlődésről árulkodnak. (sajtó)
Rendezett, szép a dunaújvárosi központi sporttelep, <u>nemkülönben</u> gazdag is: a stadionon kívül van sport- és jégcsarnoka, s még saját szállója, étterme is. A futballpálya azonban hiányos, nincs például világítása, s az előírással üléshelyek hiánya miatt nem felel meg a nemzetközi szabványnak. (sajtó)
A geológusok, az őslénykutatók, <u>nemkülönben</u> a felszínalaktan szakemberei nagyon is jól ismerik ezt a képződményt: az Alpokaljától a Bükkaljáig számos fúrásból és természetes fel-

tárásból előkerült a keresztrétegzett homok. Általában a Pannon-tó lignites, agyagos tavi képződményeire települ, míg föléje édesvízi mészkő, vörös agyag, bentonit vagy vörös talajok sorozata rétegződik, s ezek fölött a jégkorszak löszszerű képződményei és eltemetett talajai következnek. (tudományos)
Ezt tapasztalja a kolozsvári tizenhatodik századi gazdasági élet kutatója, erre utal a székelyek középkori eredetű adója – az ökörsütés, valamint a népi építészetben a kettős udvar elterjedtsége, s <u>nemkülönben</u> a nyelv, amelyben a marha az áru, sőt a vagyon fogalmával válik egyértelművé: aranytárgyaikat a régiek gyakran emlegetik aranymarhaként. (tudományos)
Köztudott a társadalom kettészakadása, az elszegényedés, <u>nemkülönben</u> a népegészségügyi állapot romlása, a születések és a halálozások romló aránya. Jellemző, hogy a 14 éven aluli gyerekek 45 százaléka a létminimum alatt él. Túl nagy ára van annak, hogy a népjóléti tárca feladja a megelőzésért fennálló felelősséget, azok támogatását, akik külső segítség nélkül képtelenek túlélni az önhibájukon kívül bekövetkezett válsághelyzetet. (hivatalos)
Ezen az elgondoláson alapszik a kamarai rendszer kiépítése, a különböző szakmai önkormányzatok szerepének újragondolása, <u>nemkülönben</u> maga a hegyközségi rendszer elképzelt helye és szerepe a mezőgazdasági szakigazgatásban. Ma még mindenesetre szokatlan az, hogy közigazgatási feladatot lássanak el nem állami szervezetek, ami abból ered, hogy hosszú ideig a közigazgatás egyet jelentett az államigazgatással. (hivatalos)
A Beregszászi Főiskola ügyében <u>nemkülönben</u> bizakodó vagyok, hiszen valamennyi érintett fél részéről azt látom, hogy ez a volt törvényszéki épület a város legrepresentatív, de igen csak komoly pénzt igénylő felújításra váró épülete a Kárpátaljai Magyar Főiskola a kárpátaljai magyar felsőoktatás ügyét szolgálja. (besznye)
Nos, hát ilyen s hasonló, többnyire haszontalan kérdések felől faggatom olykor Csokonai Vitéz Mihályt, <u>nemkülönben</u> már rég és nemrég eltávozott utódait, örököseit, csak aztán jó Uram, az ítész valahogy vissza ne kérdezzen a vasgúla fedezéke alól: – Hej, öregfiú! Felejts a... Még mindig akként járja mifelénk, hogy az is bolond, még ma is bolond? (besznye)
Vettem hóláncot is (óh, boldog előrelátás!). Be a városba, majd az Egér úton elértük az M7-est. Autó csúszkál, előttünk haladók <u>nemkülönben</u> . Hirvike időnként szívdobogást kapott, közben zoknit kötött (nekem bezzeg még mindig nem mutatta meg a kanyarodást). Őt helyett nyolcra értünk Fehérvárra. (fórum)
A rendőrtisztek szerint a nemzetek közötti kapcsolatok a zombori járásban jók, a légkör <u>nemkülönben</u> , de a magyarok közt „az a szokás”, hogy ritkán jelentenek bármit is a rendőrségnek, problémáikat megtartják maguk között. Ezért nagyon nehéz reagálni az incidensekre, különösen ha az magánlakásban történik, ahova csak hívásra szállhatnak ki. (fórum)
A Blueberry Brothers standja mágnesként vonzott, engem, mint megrögzött áfonya-imádót. Nevük is mutatja, náluk minden áfonyás. A lila színű, áfonya-ízű marcipángolyók (a képen) valami fantasztikusak voltak, <u>nemkülönben</u> az áfonyás-lime-os lekvár, amit már kicsit bánok, hogy nem vettem meg. Jucika vett egy áfonyás frangipane-pitét, amit otthon ettek meg az urával, állítólag finom volt.:) (közösségi)
Én semmi sértőt nem mondtam a kedves hölgynek. Csak arra a közismert vélekedésre utaltam, hogy a szem (és arc) a lélek tükre, én pedig a kettő között párhuzamot véltem felfedezni, de egyiket sem minősítettem. Ha Ön a hölgy arcáról, vagy a hozzászólásáról rossz véleménnyel van, az az Ön dolga. A „bunkó” kifejezés pedig önt minősíti, <u>nemkülönben</u> az „intelligencia-deficitre” való utalás. (közösségi)

Bár az MNSZ2 1258 tisztítatlan találatot adott a *nemkülönben* határozóra, lehetséges, hogy valóban visszaszorulóban van (de persze korántsem elavult). Erre utalhat ez a kérdés, amely a Magyar Nyelvi Szolgáltató Irodához érkezett. Idézzük a válasszal együtt:

A kérdés:

Kérdésem az lenne, hogy ebben párbeszédben mit jelent a „nemkülönben”:

– Szeretem a fagyaltot.

– Én nemkülönben.

A válasz:

A nemkülönben jelentése a párbeszédben kicsit irodalmiasan: ‘ugyanúgy, hasonlóképpen’, ‘is’.

3. Összegezve: erről a csoportról is elmondható: **nyugodtan használhatjuk** mind a két ide tartozó kötőszót, természetesen a **magas stílusértékének megfelelően**.

c) Következtető

A következtető kötőszók közül a *Nyelvművelő kézikönyv* szerint ezek minősülnek elavultnak, „papirosízűnek” és „hosszadalmasnak”:

ennek következtében

ennélfogva

következésképpen

Következésképpen láthatjuk:

Hogy a digitális pénzre való áttérés nem csupán kényelmi szempontból lenne előnyös, hanem gazdasági haszonnal is járna.

Drámajáték, színjátszás

„A játékosztón... minden esetlegességet megszüntet, ennélfogva minden kényszerítést is, és az embert mind fizikailag, mind morálisan szabadabbá teszi.”

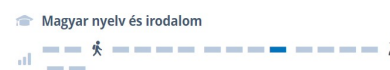
Friedrich Schiller

Hogyan működik?

- A glabridin a zsírok lebontásáért felelős gének működését segíti a májban.
- Ennek következtében a zsigeri zsírok fogynak.
- **A zsigeri zsírok fogyása magával vonja a bőr alatti zsírok csökkenését.**

Petőfinek üres a zsebe, ennélfogva a hasa is, de legalább szánkója van

Helyettük a szerzők az *ezért*, *így*, *tehát* kötőszók használatát javasolják.

A három kifogásolt kötőszó közül egyik sem elavult, mind a három **formális** stílusú, és inkább az **írott** nyelvre jellemző, de mindegyik megjelenhet a **formális besznyében** is.

Bátran használhatjuk őket, annak a **jelentésárnyalatnak** megfelelően, amit kifejeznek, figyelembe véve **stílusértéküket**. Természetesen az *ezért*, *így*, *tehát* kötőszók is kifogástalanok; az *ezért* és a *tehát* **közömbös** stílusértékű, az *így* ebben a jelentésben alighanem kissé **választékos**.

Nézzünk meg néhány példát a *következésképpen* használatára az internetről!

Az illetékes hatóságok által közölt információk alapján a Bizottság megállapította, hogy a 1006 20 KN-kód alá tartozó előmunkált rizs esetében a 2021. szeptember 1. és 2022. augusztus 31. közötti időszakra kiadott behozatali engedélyek – a basmati rizsre vonatkozó behozatali engedélyeket figyelmen kívül hagyva – 531 635 tonna mennyiségre vonatkoznak. / Következésképpen a 1006 20KN-kód alá tartozó, a basmati rizstől eltérő előmunkált rizsre vonatkozó behozatali vám összegét módosítani kell tonnánként 65 EUR-ra.

A hagyományos, nem ellenőrzött kipufogófekek ellennyomása arányos a motor fordulatszámával. A vezérelt kipufogó fék viszont tartalmaz egy olyan mechanizmust, amely fenntartja az állandó ellennyomást a turbófeltöltő felé egy meghatározott gáz áramlási tartományban. Következésképpen ez lehetővé teszi állandó fékezőerőt, amely független a motor terhelésétől és fordulatszámától.

Gázok és folyadékok esetében bármilyen vegyileg stabil anyagot szállítani lehet a csővezetékben. Következésképpen szennyvíz-, iszap-, víz-, sőt még sörvezeték is létezik, de vitathatatlanul azok a legfontosabbak, melyeken olajat és földgázt szállítanak.

A bábjáték – a színházhoz hasonlóan – a jelen művészete. Következésképpen a csoda kategóriájába sorolható: hiszen élő anyaggá lényegülő holt anyagból dolgozik, amely a pillanat hatására tetszőlegesen változik át az alkotók és a nézők között kialakuló áramkörben.

Ma, ha az ő hangját halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket! Mert ha Józsué megadta volna nekik a nyugalmat, akkor később nem szólt volna egy másik napról. Következésképpen a szombati nyugalom még ezután vár Isten népére. Aki ugyanis bement Isten nyugalomába, maga is megpihent munkáitól, ahogy Isten is a magáétól. Igyekezzünk tehát bemenni abba a nyugalomba, hogy senki el ne essék az ehhez hasonló engedetlenség következtében! (modern római katolikus bibliafordítás-részlet)

Ez azt jelenti, hogy a Nap néhány perccel előbb jelenik meg a horizonton napkeltekor, mint valójában. Ugyanígy, napnyugtakor ennyivel később nyugszik látszólag. Ez a jelenség néhány perccel növeli a nappalok hosszát. A másik ok, hogy a napéjegyenlőség napján a Nap geometriai középpontja az, ami 12 óráig tartózkodik a horizont felett. De a Napnak kiterjedése van, azaz egy körlap világít ránk, következésképpen már akkor is látszik, amikor a középpontja még nem kelt fel, illetve még akkor is sugároz, amikor a középpontja már lenyugodott. Ezen két ok miatt a napéjegyenlőségkor nincs napéjegyenlőség, sőt emiatt pontosan soha nincs napéjegyenlőség, de március 17-én és 18-án majdnem egyenlő a nappal és az éjszaka hossza.

A *következésképpen* kötőszónak rövidebb változata is van, a *következetesképp*; ezt – érthetetlen okból – az értelmező kéziszótár nem tartalmazza (a hétközetes értelmező szótárban viszont szerepel a *következésképpen* szócikkében, annak változataként). Az MNSZ2 háromszor kevesebb találatot ad a rövidebb változatra, de a száma így sem teljesen jelentéktelen: a „közösségi” alkorpusz kizárásával a *következésképpen* hosszabb formára tisztítás nélkül 3117, a rövidebb *következésképp* formára 1264 találatot kaptunk.

Nézzünk meg néhány internetes példát a kötőszó rövidebb változatára is!

A Dowhoz hasonlóan a Nikkei is ársúlyozású index, vagyis az 50 US dollárért kereskedhető részvény ötször jelentősebb az index végösszege szempontjából, mint egy 10 US dollárért kereskedhető részvény. Következésképp a nagyobb cégek nagyobb befolyást gyakorolnak az index ármozgására.

Az FJA 71-05. melléklet B. szakaszában meghatározott információcsere vámhatóságok közötti információcserére szolgál, következésképp az engedélyező vámhivatal annak használatát nem írhatja elő a különleges eljárásra vonatkozó engedélyben.

A járvány alatt a kormány arra törekedett, hogy megőrizze a magas foglalkoztatottságot, ezt sikerült elérni a 2020-as globális gazdasági visszaesés ellenére is, miközben a reáljövedelmek is emelkedtek. Ennek az volt az ára, hogy az állam plusz adókedvezményeket érvényesített, <u>következésképp</u> megugrott az államadósság.
Csírahiány esetén a tejfogát felváltó maradó fog csírája hiányzik, <u>következésképp</u> a tejfog kiesése után nem nő ki a maradó fog.
Díszletnek beülni semmi értelme, <u>következésképp</u> az ellenzéknek feltételeket kell szabnia. Láthassanak bele állami szervek munkájába, indíthassanak vizsgálóbizottságot, kapjanak lehetőséget a megszólalásra a közmédiában.
Csak azok érinthetik meg a szívedet és bánthatnak meg, akik jelentenek neked valamit. <u>Következésképp</u> sérthetetlen, aki nem törődik senkivel. Akár egy halott.

A közölt és nem közölt példákból is egyértelmű, hogy mind a *következésképpen*, mind annak rövidebb változata, a *következésképp* a **formális** stílus jellegzetes eleme, szó sincs róla, hogy elavult volna, része a mai élő nyelvhasználatnak. Ugyanez mondható el a másik két megbeszéltek kötőszóról is.

d) Magyarázó

A magyarázó kötőszók közül a következőket említi a *Nyelvművelő kézikönyv*:

ellenkező esetben
nevezetesen

1. Az ellenkező esetben formális stílusú, kötőszóként használt szókapcsolat. Nézzünk meg a használatára néhány internetes példát!

Figyelem! A kérelemben feltüntetett személyes adatainak meg kell egyezniük az Ön lakcímkártyáján feltüntetett adatokkal, <u>ellenkező esetben</u> a helyi választási iroda a kérelmet elutasítja.
Kollégáink kérésére 18 év alatti látogatóink kötelesek életkorukat érvényes diák-, vagy más azonosításra alkalmas fényképes okmánnyal (pl. személyi, útlevél, jogosítvány) igazolni, <u>ellenkező esetben</u> üzemi területre nem léphetnek be. Ilyen esetekben a gyermekek felügyeletét nem áll módunkban biztosítani.
Fenyegető tartalmú, magyarellenes falragaszok jelentek meg vasárnap, az ortodox húsvét hajnalán Beregszászon – adták hírül hétfőn magyar és ukrán nyelvű kárpátaljai hírportálok. / „Késhegyre a magyarokkal!” / – volt olvasható a plakátokon. / Az ismeretlen fenyegetőzők egy hetet adtak arra, hogy a magyarok elhagyják az ukrán földet. <u>Ellenkező esetben</u> , mint írták, megmérgezik őket, akár a patkányokat. / „Dicsőség a nemzetnek!!! Halál az ellenség-re!!!” – zárult az üzenet.
A betegség első napján a nem lejelentett ebéd elvihető saját ebédhordó edényben 11,15–11,45 között. Ezt az ebédet teljes összegében a szülő fizeti. A betegség további napjairól a tanulót ki kell jelenteni az étkezésről. Ez az összeg az étkezési osztályok táblázatán van feltüntetve. / Csoportos kijelentkezés (az iskola által szervezett kirándulás, exkurzió, stb.) esetén, akció előtt 48 órával az étkezők névsorát kell leadni. <u>Ellenkező esetben</u> a kijelentkezést nem fogadjuk el.
A bejelentett tanuló után a szülő köteles 20€-t befizetni (letét) az iskolakönyha számlaszá-

mára. / A befizetett 20€-s összegből lesz leszámolva a le nem jelentett ebéd ára. Amennyiben ez az összeg meghaladja a 20€-t, a szülő újabb letétet fizet be, ellenkező esetben a tanuló nem jogosult az étkezésre. / A tanév végén (júliusban) a fennmaradó összeget elszámoljuk.

A sértetteket ezután arra szólították fel, hogy a velük közölt – ténylegesen csak kitalált – tartozás összegét azonnal utalják át, ellenkező esetben végrehajtók mennek a lakásukra, azért, hogy lefoglalják az értéktárgyaikat.

Ha az e-matrica érvényességi idejének kezdetéig módosítja a hozzárendelt rendszámot, akkor ellenőrizze, hogy az új rendszámú jármű díjkategóriája megegyezik-e az előzőével. Ellenkező esetben köteles megfelelő díjkategóriájú új e-matricát vásárolni.

A véralvadásgátlók szedése valóban rendszeres felügyeletet igényel, ellenkező esetben nagyon komoly gondokat is okozhat

Ha a sonkát a hűtőben tárolja, egy dolgot ne feledjen. Ellenkező esetben nyálkás lesz és gyorsabban romlik meg.

Példák az MNSZ2-ből:

Ennek ellenére létrehozták a hattagú direktóriumot, amiről ugyancsak utólag tájékoztatták a szovjeteket. Az emisszáriusok határozottan követelték a szigorú kijárási tilalmat, „nemcsak éjszaka, hanem nappal is”. Nagy Imre ezt sem teljesítette. Mikojanék következtetése: „Figyelembe kell azonban venni Nagy Imre ingadozásait, aki opportunista természetének következtében nem tudja, hol álljon meg az engedményekben. A magunk részéről figyelmeztettük őket, hogy semmiféle további engedményt nem lehet tenni, ellenkező esetben az a hatalom bukásához fog vezetni.” (Gyurkó László)

A Szerbiai Szocialista Párt (SPS) pénteken bejelentette, hogy küldöttségük szerdán megbeszélésre ül össze a montenegrói kormányzó párttal, a Demokratikus Szocialista Párttal (DPS). Jelentős fordulatról van szó, hiszen Milosevics szocialistái mindeddig elutasították a párbeszédet a reformista Milo Djukanovics embereivel. A DPS a két tagállam közötti viszony megreformálását követeli, vagyis Szerbiával azonos jogokra tart igényt, ellenkező esetben kiírja a népszavazást Montenegró különválásáról. (sajtó)

Ha télen veszünk elektromos készüléket, akkor hazaérkezésünk után semmiképpen ne kapcsoljuk be azonnal. Legalább 3-4 óráig várjunk, amíg a párasodás megszűnik, ellenkező esetben belső zárlat keletkezhet, ami szintén a készülék leégéséhez, teljes tönkremeneteléhez vezet. (tudományos)

Minden pályázót postán értesítünk a támogatási kérelmére vonatkozó döntésről. Kedvező döntés esetén a megítélt összegről, a felhasználás és az elszámolás módozatairól a pályázót külön értesítjük. A program lefutásától számított 45 napon belül a pályázónak kötelező el-

számolnia a támogatás felhasználásáról. <u>Ellenkező esetben</u> a lebonyolítónak joga van megvonni a támogatást. A formai hibás pályázatok iktatásra kerülnek, de nem képezik tartalmi elbírálás tárgyát. (hivatalos)
Az alapítvány április 20-ig kapott haladékokat, hogy rendezze a hiányokat, <u>ellenkező esetben</u> a megyei főjegyző bíróságához fordul. Végso esetben az alapítvány iskolaműködtetési engedélyét is visszavonhatják. (besznye)
Változott a kötelező biztosítás. Április 1-jétől a biztosítók kárszakértője köteles műszaki vizsgára küldeni azt az autót, amely alkalmatlan a biztonsági közlekedésre, de a károsult nem akarja megjavíttatni. Ebben az esetben a gépkocsit kivonhatják a forgalomból. Egy másik módosítás szerint pedig a biztosító csak akkor fizeti ki holnaptól a bruttó összeget, ha a károsult bemutatja a javíttatás számláit. <u>Ellenkező esetben</u> csak a nettó, vagyis az áfa nélküli összeg illeti meg. (besznye)
A pályabírók meghallgatták a Ferrariki légtérelőit szabálytalannak minősítő Jo Bauer technikai ellenőrt, valamint a csapat képviselőit is, s ezután határoztak a kizárásról. Az olaszoknak a döntést követő egy órán belül kell fellebbezniük, <u>ellenkező esetben</u> a rendezőség döntése hivatalossá válik. (fórum)
Jó tanács kezdő Apukáknak!!! Egy dolgot a mai nap igen tisztességesen megtanultam. Ha az „ember” pelenkázza csepp fiát, akkor a gyermek lábát addig nem szabad elengedi, míg a tiszta pelus a helyén nincs. <u>Ellenkező esetben</u> igen nagy az esélye annak, hogy a kicsiny lábak és talpak – koordinálatlan mozgás következtében – hozzáérnek a „múсорos” popsihoz szétkenve annak tartalmát. És akkor elszabadul a pokol. :-) (közösségi)

Az utolsó idézetben a **bizalmas–formális átmeneti stílus** alkalmazása egyfajta stílusjáték: ez is magyarázza a **formális** stílusú *ellenkező esetben* használatát.

MEZŐGAZDASÁGI SZÖVEKFEZET BIRTOKLEVÉL RÁDULY ISTVÁN

Utolsó lehetőség: még pár napig kérhetnek birtoklevelet, ellenkező esetben viszi a földet az állam!

A fogyasztók érdekében – az áramszámláknak is érthetőnek és követhetőnek kell lenniük, ellenkező esetben akár kötbér járhat! - döntött a Kúria!

Az *ellenkező esetben* helyett a *Nyelvművelő kézikönyv* tudós szerzői a *mert* vagy a *különb* kötőszók használatát javasolják.

A helyettesítésre semmi szükség, **formális** stílusú szövegekben használata **tökéletesen helyénvaló**. Helyettesítését legfeljebb akkor lehetne megfontolni, ha **nyelvileg hátrányos helyzetű** olvasóknak szeretnénk **könnyen érthető** szöveget létrehozni.

2. A *nevezetesen* (enyhén) **formális** stílusértékű, kötőszóként használt határozószó. Jelentése az értelmező kéziszótár szerint ‘pontosan megnevezve, mégpedig’. A szótár példamondata, pontosabban példamondatrészlete:

Aggályát, nevezetesen azt, hogy...

Néhány internetes példa a *nevezetesen* használatára:

Mindenki, bármely megkülönböztetésre, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyona, születésre, vagy bármely más körülményre való tekintet nélkül hivatkozhat a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogokra és szabadságokra.

Mi másik alternatívát kínálunk, nevezetesen a Carbon Cleaner tisztítási technológiát, amely lehetővé teszi a fűvókák megtisztítását anélkül, hogy azokat a motorból eltávolítanánk.

Ez azon fesztiválok egyike, amely bemutatói filmjei közül gyakorta kerül ki Oscarra jelölt film. A következő alkotások az elmúlt években, nevezetesen a 2018-as és 2019-es években szerepelt alkotások közül kerültek ki.

Amikor Brandl Antal szobrászművész nyomát keressük Pozsonyban, óhatatlanul szembe-sülnünk kell azzal, amit nemrég Hornyák István Fadrusz-cikkében is megállapított. Nevezetesen, hogy az emberek azt még csak-csak tudják, kit ábrázol egy-egy köztéri szobor, de az alkotójukról többnyire fogalmuk sincs.

Ennek az őszi pitének van egy „intelligens” tulajdonsága, nevezetesen, hogy nem kell tésztát gyúrni hozzá, csak az alapanyagokat összekeverni, beleszórni a tepsibe és a sütés során szépen kialakul a tésztaaréteg.

Amint az utolsó két példából láthatjuk, ha a *nevezetesen* tagmondatokat köt össze, s nem csupán mondatrészeket, a *hogy* kötőszó követheti (miután az utalószó törlődik), pl. *Ennek az őszi pitének van egy „intelligens” tulajdonsága, nevezetesen [az], hogy nem kell tésztát gyúrni hozzá.*

Példák az MNSZ2-ből:

Miután még jövődjét is megbűnhődte már e nép: nyílik-e feléje legalább együttérzést mutató tekintet? S mibennünk van-e mersz valamivel hangosabban is kimondani büntetésünk okát, nevezetesen, hogy éppenséggel európai mivoltunk, erőnk és versenyképességünk miatt sújtott le ránk az ítélet: „darabokra szaggattatol!” (Sütő András)

Érdekes kérdés volna azt taglalni, hogy voltaképpen mi hátborzongatóbb: úgynevezett parancsuralmi jelképet, nevezetesen odamázolt nyilaskeresztet megpillantani egy házfalon, vagy 2000 derekán olvasni ezeket a dermesztő írásokat. (sajtó)

Marchesi a mű elején, ahol borostyánkoszorús növendékeinek vizsgatételeit is kiadta, a szubtilis, elméleti teológiai fejtegetések fontossága mellett többek között azzal érvelt, hogy az felkészít a kor tévtanításai, nevezetesen a „saeculi nostri pestis, Jansenii lues” ellen. (tudományos)

Hangsúlyozni szeretném azt, hogy egyetértenék mindenekelőtt három felszólaló – Garamszegi képviselőtársam, Lackner Zoltán képviselőtársam és Rostás Ákos képviselőtársam – előzőekben elmondott mondanivalójával, nevezetesen azzal, hogy a múltkori előterjesztéshez képest lényegesen javult, de alapvetően a kérdést nem oldja meg. (hivatalos)

A másik pedig ugye gyakran éri vád a rendőrséget és nem is tudtuk pontosan, hogy így van-e ez, így van-e ez, hogy a cigányt gyakrabban igazoltatja. Nevezetesen ez azt takarná, hogy a cigányt eleve már a megjelenése alapján, már úgy véli, hogy érdemes igazoltatni, mert po-

tenciális bűnelkövető. (besznye)

A schengeni megállapodás ugyanis az unió alapelveit szolgálja, nevezetesen az áruk, szolgáltatások és az emberek szabad mozgását a közös uniós határokon belül, és az unió nem engedheti meg, hogy ezeket az alapelveket bárki is megsértse. (besznye)

Viszont az általad említett két dalkategóriához én hozzátennék még egyet, nevezetesen azt, amelyikről itt szó van. Ez ugyanis nem „dicsőít”, hanem vádol. A mai konkrét helyzetben egy jól körülírható embercsoportot vádol, mégpedig egy magát évszázadokon keresztül tartó, igaztalan váddal, amiről többek között már magasabb katolikus fórumokon is hivatalosan kinyilvánították, hogy nem igaz, egész egyszerűen mindig is csak a gyűlöletkeltés eszköze volt. Hogy világos legyek: nem hiszem el, hogy ne látnád a különbséget a jelzett „dalkategóriák” között (fórum)

És vajon a kedvenc haverod hogy vélekedik arról a tömeges szabálysértésről, amit a videó készítésekor elkövetett? Nevezetesen egyrészt indokolatlanul feltartotta a forgalmat, másrészt a gyalogosoknak is kerülgetnie kellett őt, mert rátolta a zebrára az autóját. Még a kalapos ember is megállt és csodálkozott, hogy ki ez a vadbarom. :-D (közösségi)

Előzmények

Pétervására Város Önkormányzata sikeresen pályázott egy komplex komposztálási program (nevezetesen a KEOP – 6.2.0/A/09-2010-0037 számú) megvalósítására. A közel 6 és félmilliós beruházásnak köszönhetően 190 darab 600 literes komposztálóládát helyeztek ki azokhoz a családokhoz, akik korábban jelezték igényüket.

Commodus uralma

- Miután Marcus Aurelius Vindobonában (180-ban) elhalt, az uralomban is követte
- Mint császár *M. Aurelius Commodus Antoninus*nak nevezte magát
- már rövid idő alatt kitűdött, hogy atyja erényeiből nevezetesen hősiességéből semmit sem örökölt. A barbárokkal sietve békét kötött, hogy minél hamarabb térhessen vissza a mulatós Rómába.

A nevezetesen helyett a nyelvőrök a tudniillik vagy az azaz kötőszók használatát ajánlják.

Erre a helyettesítésre semmi szükség nincs, egyik sem elavult az említett két kötőszó közül, mindkettő inkább **formális** stílusértékű, **formális** stílusú szövegekben bátran használhatjuk őket. Ezt mutatják a föntebb közölt példák, s azok is, amelyeket nem közöltünk.

e) Választó

A választó kötőszók közül a *Nyelvművelő kézikönyv* szerzői említenek:

avagy

**DR. CSIKÁSZ-„DEVIZAHITELEK” AVAGY
JÓBIZTONSÁG, OBJEKTÍV ÉS TISZTESSÉGES ÍTÉLKEZÉS**

Ehelyett a vagy kötőszó használatát javasolják. Az avagy kötőszót az értelmező kéziszótár is „régiesnek” és „irodalminak” minősíti.

Az *avagy* **formális** vagy **választékos**, bizonyos funkciókban feltehetőleg **kissé régies**, és mindenképpen **írott nyelvi**. Elavultnak azonban ez sem mondható: az MNSZ2 33 849 tisztítatlan találatot adott rá! Jól ismerjük ezt a kötőszót irodalmi és más alkotások címéből.

Az értelmező kéziszótár az *avagy* jelentését a *vagyéval* azonosítja (azaz szinonim értelmezést alkalmaz), s a „régies” és az „irodalmi” stílusminősítéssel látja el. A szinonimikus értelmezés nagyon kényelmes megoldás, mert így nem kell azzal bíbelődni, hogy a *vagy* 8 jelentése és számos jelentésárnyalata közül kiválassza azokat, amelyekben a mai nyelvben ténylegesen használatos az *avagy*.

Az alábbiakban olyan találatokat nézünk meg az MNSZ2 gazdag anyagából, melyekben NEM a fentebb említett funkcióban van az *avagy* használva, vagyis nem irodalmi vagy más alkotások címében van.

Ennek kapcsán felmerül a kérdés, hogy a sokirányú, nagyméretű integrálódás miként hat vissza a nemzeti létre? A nemzeti lét struktúrája irodalmunkra és egész szellemi ténykedésünkre? Pontosabban: e folyamatban hogyan alakul a „többség” és „kisebbség” viszonya? Mert voltaképpen ettől függ, hogy a nemzeti irodalom a sokirányú kiterjedés, a kölcsönösség s az egyenlőség elvein épülhet-e, nőhet-e tovább, avagy a védekezés, a nemzeti lét mentésének a gondjába görcsölődik. (Dobos László)

Ez már egy víz alatti Beethoven, aki jóformán csak a szemével hall; így hallja azt is, amitől a karmesterek azóta is oly boldog eksztázisba jönnek, mintha ott, abban a pillanatban maguk találnák ki, szívják, szorítják ki a zenekarokból, amit éppen vezényelnek: hát ez az, fiúk, csak még egy kis kitartás, most piano, piano... és most fortissimo! Vajon ez az állapota egy új rossz, avagy egyszerűen ezzé változott végül a már meglévő? – kérdezi mogorván reggelenként, s csak azért néz tükörbe, hogy annak az oroszországi öregedő úrnak az ajkáról leolvassa az efféle dörgedelmeket. (Lászlóffy Aladár)

Utolsó számnak maradt az a föladat, hogy: meg kell játszani a gyakorlatban, hogyan emelnek egy tagjátört vagy sebesült urat vagy hölgyet a hordágyra, hogyan kötik be sérüléseit, avagy ha csak ficamodást szenvedett, hogyan rántják helyre tagját, majd hogyan szállítják fel lépcsőn az illetőt sérülten. (Tersánszky Józsi Jenő)

Bár a párizsi (avagy a rambouillet-i) békeszerződés hivatalosan még nem került le a napirendről és tárgyalóasztalról – azaz Milosevics bármikor aláírhatja, és ekkor megszűnnek a légi csapások –, egyre több jele van annak, hogy a NATO politikai vezetői más megoldásokon is dolgoznak, gondolkodnak. Van min tűnődni. (sajtó)

Nem könyörögtem a rendezőnek, hadd legyen én Lord Wessex. Mint színész viszont úgy gondoltam, nem árt, ha bővítem a repertoáromat. Jólesik, ha egyszer ahelyett, hogy egy nő után sóvárogok, avagy filozófiai kérdésekkel gyötöröm magam, olyan figurát játszom, aki nem törli a fejét sem nőknő, sem filozófiai kérdéseken. (sajtó)

Hogy a mainál kedvezőbb körülményeket csere avagy eladás útján sikerül-e elérni, még nem derült ki, s arról sincs tudomása, hogy akárcsak szóba került volna valamely konkrét ingatlan a mostani helyett. A Köztársaság téri székház piaci értékéről Puch László tud nyilatkozni – felelte kérdésünkre – ő találgatni semmiképpen sem szeretne. Valamikor a '90-es évek elején hozzávetőlegesen félmilliárd forintra becsülték az épületet, de azóta ez nyilván emelkedett. (sajtó)

Legutóbb a nagyoknak tematikus feladatot adott: kétszer három témakör közül lehetett választani, azt kellett aztán festékekkel-rajzzal, montázs- avagy kollázstechnikával ábrázolni: egyedül vagy magányosan; a szerelem mint védelem, avagy függőség; a társaságban (társadalomban) való aktív, illetve magányos részvétel. (sajtó)

Az intonáció (hanglejtés) számos nyelvben kifejezhet hangsúlyt, nyomatékot, szembeállítást,

kérdést, felkiáltást, érzelmi viszonyulást stb., a tonális nyelvek (<u>avagy</u> politón nyelvek) azonban szótári szavakat különböztetnek meg velük: eltérő lesz például egy szó jelentése, ha közepes, mély, magas, ereszkedő vagy emelkedő hangfekvésben ejtik ki. (tudományos)
Ebben az időszakban bontakozik ki a nyugati demokráciák politikai életének egyik legfontosabb vitája, melyet már Arendt kritikája is jelez, a világháború után módosított elitelmélet és a participatív, azaz részvételi demokrácia, <u>avagy</u> egy másik elnevezéssel a pluralizmus elméletének kidolgozói között. (tudományos)
A tarka vízimoly vagy tasakosmoly (<i>Elophia nymphaeata</i> <u>avagy</u> <i>Nymphula nymphaeata</i>) a valódi lepkék közül a fényiloncafélék (<i>Pyralidae</i>) családjában a vízimolyok (<i>Acentropinae</i>) alcsaládjába tartozó lepkefaj. (tudományos)
Látszólag ez a két fajta terjedési mód ellentétes, valójában viszont jól megférnek egymás mellett, mégpedig véleményem szerint úgy, hogy az éterből „kitermelődött”, érzékelhető, <u>avagy</u> „durva” anyagok között, amelyek látható világunkat alkotják, a részecskékkal történő ballisztikus erőhatás-átadás a jellemző, mert ezek a testek ritkán töltik ki kellő sűrűségben a teret, és így nem is valósulhat meg köztük az olyan hullámterjedés, mint amely pl. a víz esetében valósul meg. (tudományos)
Miután megszólított a képviselő úr, kénytelen vagyok ezt a tényt megvilágítani, hogy nem a kormány dönti azt el, még csak nem is az Igazságügyi Minisztérium vagy annak szerény képviselője, hogy a parlamenti képviselők felállítanak-e egy vizsgálóbizottságot <u>avagy</u> sem. Én azt tudom javasolni – minden állampolgárnak, aki valamilyen panasszal hozzám fordul, ezt szoktam javasolni –, hogy amennyiben visszásságról, bűncselekményről, visszaélésről szerez tudomást, akkor forduljon az erre rendszeresített, jogállami módon, megbízhatóan működő magyar hatóságokhoz, a rendőrséghez, az ügyészséghez és a bírósághoz. (hivatalos)
A tervezet három évet tartalmaz, de elhangzott, hogy egy év halasztással. Úgy tudom, hogy már a három év is egy kompromisszum eredménye, eredetileg két év bevezetése szerepelt. Azt hiszem, hogy a majdani vitát ehhez mérten kell hogy lefolytassuk, hogy két év legyen-e a türelmi idő, <u>avagy</u> egy év türelmi idő, plusz három év bevezetés. (hivatalos)
Tehát, amikor arra kerül sor, hogy a Nemzetközi Közösség együttesen, <u>avagy</u> az Európai Unió külön, illetve az Egyesült Államok külön szankciókat fogalmaz meg Szíriával szemben, amiről ugye a mostani napokban igen sok szó esik, akkor ez nagyon érzékenyen érintheti Szíriát, viszont két nappal ezelőtt hangzott el először az amerikai elnök szájából, az a felszólítás, Bassar el Asszadhoz intézve, hogy mondjon le. (besznye)
Évente 500-600 ezer jármű cserél gazdát, akadt közöttük szép számmal olyan, amely előtte még nem futott egyetlen kilométert sem, vagyis vadonatúj, de olyanok is, amelyek már elhasználták első, második, netán sokadik tulajdonosukat. Még a szakemberek is vitatják, érdemes-e új autót venni, <u>avagy</u> a használt mellett kell lándzsát törni? (besznye)
Állást kínálok: Nemzetközi cégünk értékesítési munkatársakat keres, üzleti adatbázis értékesítéséhez. Elsősorban Veszprém, Zala, Vas, Somogy, Baranya, Hajdú, Heves, Nógrád, Szabolcs és Fejér megyékben. Amit adni tudunk: Havi fix alap + költségtérítés + jutalék + bónusz. Betanító oktatás, folyamatosan tréning, képzés. Amit elvárunk: Legalább középfokú végzettség, jó kommunikációs készség, felhasználói szintű számítógépes ismeret. Előny, ha számlaképes és ha autója van. Ha érdekel valakit (vagy tud olyat, akit érdekelne) dobjon emilt <u>avagy</u> hívjon: 06/20-9218-704. (Nyugi, a telefont én veszem fel, lehet banyáznia!))) (fórum)
Nézetem szerint minden mindennel összefügg: ha azok, akik a túsokra már csak egyszer szeretettel gondoltak máris segítettek. Az más kérdés, hogy ez felszínre kerül-e, <u>avagy</u> nem. Az igazán nagy emberek nem reklámozzák a sikereiket, és kevés közöttük az öntömjénező. Köszönöm, hogy elolvastatok! (fórum)
Tehát mindenki a saját nevében küld el ilyen anyagot – ezért lehetséges, hogy bármelyikünk betoldhat <u>avagy</u> kitérölhet részeket, változást eszközölhet a szövegben, <u>avagy</u> nem is továbbít el olyan tartalmú levelet, amivel nem ért egyet: önkéntes a részvétel, tetszése szerint alakíthatja mindenki a SAJÁT NEVÉBEN! (fórum)

Az ismerőseim között vannak heterók és melegek egyaránt. Ugyanúgy ahogy vannak szőke és barna hajúak is. Van akit szeretek a szőkék közül és van akit nem, attól függően hogy jó ember avagy selejtes. Ugyanígy vagyok a meleg barátaimmal is. Most akkor az agyament idioták szerint gyűlölnöm kéne az összes szőke hajú barátomat is?!!! (közösségi)

Aztán jött az este legnehezebb feladata. Megkérték Bálintot, hogy fotózza le a térdét, kezét, tenyerét, szemét, száját, lábát, orrát, fülét, könyökét, majd még másik 3-4 barátnőmet is, hogy a saját pasijukét. Majd felmutatták nekem a képeket, hogy Mari-e vagy nem Mari, avagy Bálint-e vagy sem. Nehezebb volt, mint elsőre gondoltam volna, de egy kéztől eltekintve meg tudtam mondani, sőt a legtöbbször még azt is, hogy ha nem Bálinté akkor kié.: D (közösségi)

Az MNSZ2 átnézett találatai megerősítik azt a meggyőződésünket, hogy az *avagy* egyáltalán **nem elavult**, hanem nagyon is élő, **választékos** és **formális** stílusú szövegekben fordul elő. A *vagynak* csak némely jelentésében szinonimája az *avagy*, de hogy pontosan melyekben, annak felderítésére empirikus kutatásra volna szükség.

Az adatok alapján úgy tűnik, hogy az *avagy* **bizalmasba hajló kiegyenlített** stílusú szövegekben is előfordul, ott lehetséges, hogy **kissé modorosnak** érződik – mint sok más formális vagy választékos elem, ha alkalomadtán **bizalmas vagy ahhoz közel álló** stílusú szövegbe kerül.

Az érdekesség kedvéért érdemes megjegyezni, hogy az MNSZ2 tanúsága alapján az *avagy* gyakorinak tűnik **parlamentari felszólalások címében** is. Néhány példa az MNSZ2 „hivatalos” alkorpuszából:

Gruber Attila, a Fidesz képviselője, interpellációt nyújtott be a miniszterelnökhöz, „Kiárusítják a Balatont, avagy kik lesznek újra megfelelő helyen a megfelelő kapcsolatok birtokában, mint Gyurcsány Ferenc a balatonöszödi ingatlanszerzésnél?” címmel.

Kövér László képviselőtársunk, Független Demokraták Szövetsége, kérdést kíván feltenni a pénzügyminiszternek: „Családellenes intézkedések, avagy a gyerekek nem szavaznak?” tárgyában.

A mai napon napirend utáni felszólalásra jelentkezett Endre Sándor képviselő úr: „Mi lesz a sorsa a kiskunfélegyházi laktanyának, avagy kinek az érdekében késlekedik a kormány a honvédségi ingatlanok átadásával?” címmel.

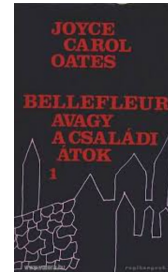
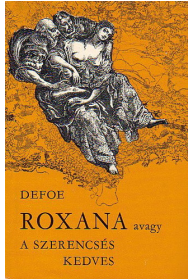
Tisztelt Országgyűlés! A mai napon az utolsó interpellációnkhoz érkezünk. Selmeczi Gabriella, a Fidesz képviselője, interpellációt nyújtott be az egészségügyi miniszterhez: „Még drágább az életed, avagy újabb szocialista gyógyszeráremelés” címmel.

Szalay Ferenc, a Fidesz képviselője, interpellációt nyújtott be a környezetvédelmi és vízügyi miniszterhez, „Vásárhelyi-terv – támogatás helyett bizonytalanság, avagy százéves mélyponton a tiszai árvízvédelem helyzete” címmel.

Dr. Sepsey Tamás úr, a Magyar Demokrata Fórum képviselője interpellációt nyújtott be az igazságügy-miniszterhez „Hogyan lehet meggazdagodni egy felszámolási eljárás során az

állam terhére, avagy tényleg ‘szemesnek áll-e a világ’ ma Magyarországon?” címmel.
Új költségvetés szükségessége – avagy hol leszünk és hol lehetnénk 2002-ben.

Az utolsó példa nem címe a parlamenti felszólalásnak, hanem a tárgyalta kérdések egyikének megnevezése.

Az adatok is megerősítik azt a meggyőződésünket, hogy az *avagy* kötőszónak a mai nyelvben is megvan a maga **jól körülhatárolható** (és körülhatárolandó!) **szerepe**, ezért **bátran használhatjuk**, elsősorban **választékos** és **formális** stílusú szövegekben, de alkalmanként akár bizalmasba hajló **kiegyenlített** stílusú szövegekben is. Alighanem igen ritkán kerülünk olyan helyzetbe, hogy mások kéziratában javítanunk kellene, például mert stílustörést okozna.

B) Alárendelő viszonyú kötőszók

Az alárendelő viszonyú kötőszókat is több alfejezetben tárgyaljuk: alanyi és tárgyi, időhatározói, okhatározói, feltételes és megengedő.

a) Alanyi és tárgyi

A *Nyelvművelő kézikönyv* a következő kötőszókat említi ebben a csoportban:

miképp
miképpen
miszerint

A *hogy* kötőszóról szóló szócikkben ezt írja róluk:

A múlt században azzal is igyekeztek csökkenteni a *hogy* használati arányát, hogy helyette – váltogatva – a *miszerint*, *miképp(en)* kötőszót is használták (pl. Úgy rendelkeztek, *miszerint v. miképp(en)* holnap üljön össze a tanács). Ma a *miképp(en)* már merőben elavultnak számít ilyen szerepben, a *miszerint* pedig jobbra a hivatali zargonba vagy régies értekező szövegekbe szorult vissza, bár újabban – a nyelv művelő irodalom helytelenítése ellenére is – terjed a sajtónyelvben, fölösleges fontoskodásként. (NyKk. I. 1983: 878)

1. A *miképpen* és a *miképp* 'hogy' jelentésben csakugyan „merőben elavultak” tekinthető, amint a kézikönyv jelzi („múlt századon” a 19. századot kell érteni, mivel a kézikönyv a 20. században jelent meg). Sőt talán közelebb járunk az igazsághoz, ha **kihalt**nak tekintjük őket. Ezért nem is érthető, miért tér ki rá a kézikönyv, hiszen a mai nyelvhasználatban problémát nem okozhat.

Ha viszont már szóba hoztuk, idézünk rá néhány hiteles példát, hogy világos legyen, e kötőszók milyen használatára kell gondolni. Mivel a kézikönyvben nem szerepelnek példák, *A magyar nyelv értelmező szótárának a miképpen* szócikkében található két részletet idézzük:

Azt kezdték hinni, miképp a királynak csak jelt kell fúvatni az ütközetre, s a rendetlen tárcscordák szét fognak párologni. (Jósika Miklós)

Kikötötte, miképp aznap még haza is szándékozik... (Vas Gereben)

Az interneten két példát sikerült találnunk (viszonylag rövid keresés után), mindkettő Mándy Péter 1858-ban megjelent, *A magyar nyelv eredete és előnyei* című könyvéből való:

A származékok a ragokat – melyek által a szók nálunk hajlítottak – szinte fölveszik, és ha eredetére megyünk, nyelvünkben minden hajlítás csak ragos összetétel; s innen lehet magyarázni, miképp itt ama ragok oly kevéssé változtatják el a gyökereket, a mi más nyelvekben szembetűnőleg másképen van.

Es ha e fölött érdektelenül, és kevéssé fölemelkedettebb nézetből tesszük a szemlét, úgy találhatjuk, miképp eme nemi különböztetés inkább egy burjány, és filozófusi tekintetben akármely nyelvből bátran kiirtandó kinövé.

A *miképpen* és a *miképp* **semmilyen nyelvhelyességi vagy helyénvalósági problémát nem vet fel**, mivel a mai használatban ebben a jelentésben nem léteznek.

2. Más a helyzet – ahogy azt a kézikönyv is jelzi – a *miszerint* kötőszóval: ezt a beszélőközöség elfogadta, a nyelvszokás „szentesítette”, s – nyelvőreink nagy bánatára – **formális** stílusú szövegekben a *hogy formális* megfelelőjeként ma is él és virul.

Erről a kötőszóról gondolhatnánk leginkább, hogy a választékos stílusú szövegekben kevésbé fordul elő (és persze a bizalmas stílusúakban még kevésbé), vagyis leginkább ez minősíthető „papirosízűnek”. Elavultnak vagy régiesnek viszont **aligha mondható**. Az MNSZ2 több mint 50 ezer tisztítatlan találatot ad rá.

A *miszerint* használata azért előnyös, mert **csökkenti a *hogy* gyakoriságát**. Használható szinonimája is, a *mely szerint*. Egyik jellemző funkciója, melyben érdemes használni, az, amikor **mások véleményének, másoktól származó értesülésnek a bevezetésére** szolgál. Ebből következően jelentése szűkebb a *hogyénál*, ami tovább erősíti pozícióját.

A *miszerint* kötőszóval alább, a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című jegyzetben részletesebben is foglalkozunk, számos példával illusztrálva mai használatát.

b) Időhatározói

A *Nyelvművelő kézikönyv* az időhatározói mondatokban kettőt említ az **előidejűség** kifejezésére használatos kötőszók közül. Ezek mellett a nyelvőrök által helyesnek minősített formát is közöljük:

<i>Kifogásolt</i>	<i>Elfogadott</i>
minek <u>előtte</u> , minek <u>előtte</u>	mielőtt
minek <u>utána</u> , minek <u>utána</u>	miután

A *minek előtte (minekelőtte)* és a *minek utána (minekutána)* kötőszók **valóban elavultak** lehetnek; mai használatban **modorosnak**, stilisztikailag erősen **jelöltnek** hatnának. Ezeket csakugyan „papirosízűnek” lehet minősíteni. Empirikus adatok híján nem tudjuk, használatosak-e egyáltalán ma bármilyen közegben, ha igen, egész biztos, hogy csak szórványosan.

Néhány internetes példa a mai – szórványos – használatra:

Ilyen, amikor egy viccpárt tényleg vicces: minekutána Kovács Gergely – egészen meglepő módon egy párttól! – indulni akart volna a választáson, ebbéli szándékában leszavazta őt a párt többsége. Ez a bázisdemokrata agybaj pont úgy csinálja őket ki, mint az LMP-t, aminek a végén, hogy, hogy nem, Gyurcsány örülhet.

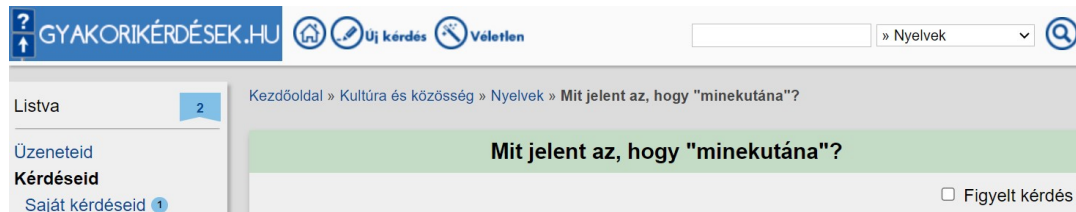
A közösség vezetője, Pőcz Ibolya portálunknak beszámolt a Mikulás-túrájukról, amelyet minden természetkedvelő végigjárhat, ha van elég bátorsága hozzá. A koordináták szerint varázslatos helyen kell keresni a kincset, amelyet, ha a kincsvadászok megtalálnak, Mikulás-csomaggal gazdagodnak. A megtalált kincsről a gyerekek fényképet készítenek, minekutána a fotót elküldik a szervezet e-mail címére, vagy a chatfelületre a közösségi oldalukon.

Nagy Ádám csapata, a Bristol City három napon belül másodjára tudott nyerni, minekutána a koronavírus-járvány utáni időszakban az négy meccsüket elveszítették. A rossz szeriának szerdán a Balogh Norbert volt csapata, a Hull City elleni hazai 2-1-es győzelem vetett véget, majd rá három napra Nagy Ádámék idegenben is nyerni tudtak a Middlesbrough ellen. A 25 esztendőös magyar válogatott középpályás a 87 percben kapott lehetőséget a 3-1 megnyert mérkőzésen.

Egy férfi feltámad halottaiból, minekutána rabszolgasorban megjárja a cukornádültetvények poklát. 55 évvel később egy párizsi elitgimnáziumban egy kamasz lány gyanútlanul beavatja újdonsült fehér barátnőit egy évtizedek óta kísértő családi titokba. Csakhogy azt nem sejtheti előre, hogy elmesélése nyomán az egyikük szerelmi bánatában olyasmibe ártja bele magát, amibe talán nem kellene.

A járási konferencián megerősítették Bíró Lászlónak, az MKP galántai frakcióvezetőjének

a lemondását is. Az MKP galántai helyi szervezete is megújult a héten, minekutána az önkormányzati választások eredményei nem hoztak pozitív előrelépést a galántai szervezet javára. Bíró László helyett Vedródy Zoltán tölti majd be a helyi szervezet elnökségi posztját.

A táblázat utolsó példájában nem egyértelmű, hogy idő- vagy okhatározói példára kell-e gondolnunk. Ha okhatározóira, akkor példánk már a következő alfejezethez tartozik.

c) Okhatározói

Az okhatározói mellékmondatokban használt kötőszók közül a *Nyelvművelő kézikönyv* kettőt említ:

minek utána
miután

E kötőszók helyett a *Nyelvművelő kézikönyv* a *mivel* és a *minthogy* szinonimákat javasolja.

1. A *minek utána* (*minekutána*) nemcsak időhatározói jelentésben **elavult**, amint az előző alfejezetben láttuk, hanem **okhatározói** jelentésben is. Ennek ellenére ilyen értelemben is előfordul – nagyon szórványosan – az interneten.

Mágikus számokról szóló korábbi írásom páratlan sikerén felbuzdulva páros lábbal ugrottam volna neki ennek az újabb izgalmas írásnak – ámde végül mégis begépeltem. / Minekutána az egyes, a kettes és a hármas már lerágott csont, ezért véletlenszerűen direkt három prím számot akartam választani, de túl bonyolult volt, maradtam a 4-5-6-nál.

Az különösen érdekes, és minekutána a teremben ülők közül senki nem volt ott a hétpárti egyeztetéseken rajtam kívül, ezért szívesen elmesélem önöknek, hogy a legelső alkalommal az ellenzéki képviselőknek semmilyen problémájuk nem volt a normaszöveggel, semmilyen felvetésük nem volt, semmilyen aggályt nem fogalmaztak meg. Aztán eltelt néhány nap, megjelent Magyar György, meg valami dizájnér, meg úgynevezett civil aktivisták, meg egy nagy Facebook-buborék, amiben benne tetszenek élni, és megváltozott minden. Itt jegyzem meg, még azokra a javaslatokra is nemet mondtak tegnap, amelyeket önök kértek.

A második idézet egy parlamenti felszólalásból való. Ugyanebben a felszólalásban a felszólaló még négy alkalommal használja ezt a kötőszót okhatározói jelentésben:

És minekutána nem feltételezem, például, hogy a patkányozós Bangóné elolvasta ezt a törvényjavaslatot, ezért szívesen elmondom önöknek... / Maga meg ne rikácsoljon, képvisel-

<p>lő asszony, mert én is türelmesen meg szoktam hallgatni, amikor felszólal. / Képviselő asszony, 3 millió magyart lepatkányozott. Ez ténykérdés.</p>
<p>Lehet, hogy ez önnek nem tetszik, de ettől függetlenül hallgassa meg, amit szerettem volna mondani. Amire tegnap nemet... Mindjárt gondoltam, hogy a szocialista felfogás szerint még nekem kell magam szégyellnem, nem annak, aki 3 millió magyart lepatkányozott. Menjünk tovább! / Amire tegnap nemet tetszettek mondani: holnap reggeltől külföldről érkező nem magyar állampolgárok beléphetnek az ország területére. A kormány rendelete teljesen világosan fogalmaz, és <u>minekutána</u> a törvényt jövő hétfőn vagy kedden tudjuk csak elfogadni, ezért lesz egynéhány nap, ami jogvitás helyzet lesz, megszűnik a hatálya az alábbi intézkedéseknek.</p>
<p>Nem tudom, hogy megértették-e tegnap a mozgalom hevében, hogy ezek a döntések 26-ától, holnaputántól nincsenek. Lehet, hogy ez önöknek politikai siker, de hogy mérhetetlen károkat és iszonyú nagy kockázatot vállalnak az országra és a lakosságra nézve, azzal jó, ha együtt élnek. / És <u>minekutána</u> még mindig azt gondoljuk, hogy ennek a törvénynek a vitája függetlenül attól, hogy önök megszavazzák-e vagy nem fontos, ezért még most is be fogom szólni a mondandómba azt, hogy gondolják meg magukat. Gondolják meg magukat!</p>
<p>És még egy dolog: az időbeli korlát. <u>Minekutána</u> önök közül senki nem volt ott a hétpárti egyeztetésen, szívesen elmondom önöknek, hogy a 60 és a 90 nap a mai tudásunk szerint beleesik abba a legkritikusabb időszakba, amikor nem tudjuk felmérni, hogy milyen károk lesznek az országban. Ezt világosan elmondtuk.</p>

2. Szemben a ma elavultnak vagy legalábbis nagyon régiesnek tekinthető *minekutána* kötőszóval, a *miután* okhatározói jelentésben ma is él, **erősen formális** stílusértékű, inkább csak a **nagyon formális** stílusú **hivatali** nyelvi szövegekben szokott előfordulni.

Néhány példa az MNSZ2 „hivatali” alkorpuszából:

<p>Téves jogalkalmazás miatt kellett megkeresnie az országgyűlési biztosnak a megyei közigazgatási hivatalt és azt indítványoznia, hogy gazdasági épület bontásával kapcsolatos eljárásban határozatát saját hatáskörben vizsgálja felül, azt vagy vonja vissza és az első fokú határozat megváltoztatásával utasítsa el panaszos kérelmét a bírói felülvizsgálat lehetőségére való kioktatásával, vagy pedig eredeti határozatát úgy változtassa meg, hogy az első fokú hatóságot új eljárásra utasítja, <u>miután</u> annak döntése ellentmondásokat tartalmaz (OBH 1188/1995).</p>
<p>Egyetlen kérdés van, ami talán nekünk nem tetszik: a 34-es övezet a 35-ösből. Ez viszont nagyrészt a gyárterületi részt érinti, egy nagyon kis darabja van, ami a sziget északi csücskén helyezkedik el, egy honvédségi tulajdonban álló terület – ott a 34-es övezet valószínűleg kicsit túlzó, viszont ehhez nagyon ragaszkodnak a befektetők. Azt hiszem, nem olyan rossz csere ez. Azt szeretném javasolni a tisztelt Közgyűlésnek – <u>miután</u> sajnos korlátozásokat nem tehetünk, csak övezeti átsorolásokra tehetünk javaslatot –, hogy az előterjesztéssel értsen egyet.</p>
<p>Ha sor kerül ennek a koncepciónak a végrehajtására, talán még az is előfordulhat, hogy a fővárosban állás nélküli orvosok lesznek. S lesznek, <u>miután</u> telephely-összevonásokról van szó, ha orvosok nem is, egyéb más munkakörökben dolgozók biztos: ha más nem, portás, netán gazdasági vezető vagy azon a területen dolgozók, ilyenek biztos lesznek.</p>
<p>Azonban maga az együttes rehabilitálása is perspektivikus, hiszen a 24 üzlethelyiségben lehet értékes üzleteket berendezni, lehet bazársort csinálni, számos példa van a világban arra, hogy holt területeket újra életre hívnak. Másrészt, <u>miután</u> a Várnak ebben a mélységében régészeti leletek nem valószínű, hogy lennének – teljesen kizárt, hogy lennének -, nincs akadálya annak, hogy beássunk a hegybe.</p>

<p>A korábbiakban sem az MSZP-, sem az SZDSZ-frakció nem zárkózott el egy hosszabb távú elképzelés megtárgyalása előtt, de nyilvánvaló, <u>miután</u> ez több mindent érint, ezért a mostani javaslatot tudjuk támogatni, de koncepcionálisan alapvetően az MDF javaslata az, ami megnyugtatóan rendezné ezt a helyzetet.</p>
<p>Egy pillanat! Az előterjesztés szerint még ennyi sem tartozna a Közgyűléshez, én már a mi előterjesztésünket mondtam most. Tehát az előterjesztés szerint a portfólióból gyakorlatilag egyetlen egy sem tartozna a Közgyűléshez, a Tulajdonosi Bizottsághoz tartozna egy pár darab, a többi mind a vagyonkezelőkhöz tartozik. Igazából tehát a Közgyűlésnek és a tulajdonosi bizottságnak sincs tovább dolga, megbízza a vagyonkezelő szervezeteket, a továbbiakban pedig – <u>miután</u> nem ismerjük a vagyonkezelési szerződést, feltételezhetjük – nincs befolyása a vagyonra.</p>
<p>A megfelelő törvényi előkészítés, az egyeztetési kötelezettségek nem történtek meg, és úgy gondoljuk, hogy <u>miután</u> a jövő héten amúgy is van rendes ülés, semmi akadálya nincs, hogy ezek a napirendek ott szerepeljenek. Ugyanakkor a közbiztonság helyzete, illetve az itt bekövetkezett változások indokolják, hogy ma ezzel részletesebben foglalkozunk.</p>
<p>A Főkert 1983 óta versenyben él, versenyben mozog, versenyben dolgozik, és eddig is bizonyított ez a cég. Szeretném a tisztelt Közgyűlést arra kérni, hogy <u>miután</u> jogi aggályok nincsenek, erkölcsi aggályaik se legyenek, mert a főváros jövő nagy tervei szempontjából egy ilyen céget nem lehet figyelmen kívül helyezni – most főleg a zöldterületekről beszélek –, ezt nem lehet olyan vállalkozóknak adni, akik holnapután esetleg már nem találhatók meg a piacon. A kár a miénk lesz. Kérem önöket, hogy fogadják el az indítványt.</p>
<p>Minden kérdést tisztességesnek és jóindulatúnak tartok, de azt gondolom, a kérdések egy része arra irányulna, amiről az előterjesztés szól. Ennek következtében, <u>miután</u> nem a rendőrség megbízásából vagyok itt, nem tudok választ adni Zsinka képviselőtársam azon kérdésére, hogyan áll a rendőrségi nyomozás. Nagy érdeklődéssel várnám én is, és örülnék, ha meg lenne.</p>
<p>A harmadik kérdésem, hogy miért szerepel az „értékkülönbözet” előtt az „esetleges” szó. Egy József nádor téri ingatlanról van szó, és <u>miután</u> az új hajléktalanszálló semmiképpen nem lesz sem a József nádor téren, sem a Vörösmarty téren, sem a Dorottya utcában, és még sorolhatnám, tehát a Belvárosban, egészen biztosan jelentős értékkülönbözet lesz, miért feltételezik azt a főváros vezetői, hogy esetleg semmiféle értékkülönbözet nem keletkezik?</p>
<p>Az egy sajátos politikai logika, egyfajta politikai relativizmus, amit Bauer képviselőtársunk itt kifejtett, hogy most ott ők vannak többségben, és milyen eszközökkel, milyen módszerrel győzték meg a Fővárosi Közgyűlés szocialista párti tagjait arra nézve, hogy ezt az adónemet mégiscsak fogadják el. Én ezt nem óhajtom most itt taglalni, <u>miután</u> egyébként nincsenek is erről a kérdésről részletes információim. (hivatalos)</p>

A *miután* kötőszóval kezdődő mondat nemegyszer **egyaránt** értelmezhető **előidejűséget** kifejező időhatározóiként és valaminek az **okára** rámutató határozóiként:

<p>Több megyei illetőleg a budapesti rendőrfőkapitányt kereste meg a szükséges intézkedések – esetenként a fegyelmi felelősség megállapítása – érdekében ajánlásával az országgyűlési biztos, <u>miután</u> az egyedi beadványok ügyében lefolytatott vizsgálatok azt igazolták, hogy a rendőri szervek jogszabályban előírt kötelezettségeiket elmulasztották.</p>
<p>Legelőször is szeretném leszögezni, örülök annak, hogy már nincs itt a média, mert így nem érhet az a vád, hogy olcsó médiasikerekre pályázok, miközben megpróbálom elővezetni hozzászólásomat. Ugyanis ismételt panaszt vagyok kénytelen emelni, <u>miután</u> több fővárosi küldött-társam jelezte, hogy nem kapta meg a mai közgyűlésre beadott előterjesztést.</p>
<p>Én úgy gondolom, hogy ez az egyeztetés igen széles körű, igen hosszas egyeztetési folyamat volt. Ezt ugyan valószínűleg nem nekem kellene mondani, de <u>miután</u> részt vettem én is sok-</p>

féle egyeztetésben, azt kell mondanom, hogy én a magam részéről bizonyos értelemben példaértékűnek tartom azt az egyeztetési folyamatot, amelyet az Oktatási Bizottság és az ügyosztály e tekintetben lefolytatott.

Úgy gondolom, érdemes lenne megnézni most az ottani főpolgármestert, hogy milyen lépést tett egy hasonló kiállítás vagy beszüntetésére, bezárására, vagy pedig annak elérésére, hogy egy vallásos embereket sértő kiállítás ne valósuljon meg. Arra kérem főpolgármester urat, miután ez az eset megtörtént, hogy ettől kezdve erre igenis figyeljen oda a főváros vezetése, és ne egy grémiumra kelljen ráfogni, hogy elfogadták ezt az egészet, és attól kezdve pedig mindenki mossa a kezeit.

Nem tudom pontosan, hogy a napirenden belül vagy kívül lettem megszólítva, de miután meg lettem szólítva, szeretném elmondani, hogy a 11 tagú pénzügyi bizottságból 7-en voltak tegnap este 7 óra körül jelen, amikor a Károlyi utca 12-ről beszéltünk. A mi akkori ismereteink szerinti megoldási javaslatunkon már túlvagyunk, úgyhogy ezt külön nem ismertetném. De remélem, hogy a jelen levő pénzügyi bizottsági tagok nem fognak túlságosan nagyot korrigálni azon, hogy azt mondhatom, a pénzügyi bizottságnak lényegében az volt az álláspontja, hogy minden olyan megoldást támogat, ami villámgyors és korrekt megoldást jelent a Károlyi utca 12-re.

Tóth Tamás a Független Kisgazdapárt támogatásával indult a májusi országgyűlési választásokon Fejér megye 5. számú választókerületében, tehát politikai ellenfelem volt. Programjának sarkalatos pontja volt a halálbüntetés visszaállítása, amely nem állt távol a Kisgazdapárt álláspontjától. A második fordulóra, miután harmadik lett az első választási napon, visszalépett a Fidesz képviselőjelöltjének javára, aki ennek segítségével el is nyerte a körzet egyéni mandátumát. A Fidesz és szövetségese, a Kisgazdapárt, jól ismerte Tóth Tamás politikai álláspontját és mélységes elkötelezettségét.

Az ilyen mondatokat a nyelvőrök sem kifogásolják, amiben nyilván a **nyelvi izomorfizmus** és a **nyelvi logiczizmus**, ill. tágabban a **nyelvi racionalizmus** játszik szerepet.

A *miután* okhatározói használata erősen formális szövegekre jellemző, valószínűleg kevésbé iskolázott emberek számára félrevezető, mivel (miután ☺) a köznyelvi használatban a *miután* időhatározói jelentésű mellékmondatokat vezet be. Ezért bizonyos esetekben csakugyan ajánlható a *mivel* vagy a *minthogy* használata a *miután* helyett, főként a **kevésbé formális** és **választékos** stílusú szövegekben (a **bizalmas** stílusúakban **eleve nem jönnek számításba** a kifogásolt formák).

A *mivel* **közömbös** stílusértékű, így **bármilyen stílusú** szövegben lehet a kifogásolt kötőszók megfelelője; a *minthogy* **kissé formális**, így azt inkább **formális** vagy esetleg **választékos** szövegekben érdemes használni.

d) Feltételes

A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok közül a feltételesekben használt kötőszók közül a *Nyelvművelő kézikönyv* egyet kifogásol:

amennyiben

Helyettesítésére a *ha* kötőszót tartja alkalmasnak.

Real News

Amennyiben megválasztanak államfőnek, Pellegrini elutasítaná a tárcák újraosztását

For: Fehérnéma - 2023.12.20.

Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba.

Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba.

Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba. Amennyiben felkeltettük érdeklődését, kérjük, lépjen velünk kapcsolatba.

KÖZÉLET | 2024. január 1. 14:21

Uniói szankciókra számíthat Szlovákia, amennyiben a kormány megsérti a jogállamiságot

Amennyiben a Hamasz pár héten belül nem engedi szabadon a z izraeli túszoikat Izrael Rafah városa ellen is támadást indít

Amennyiben a Hamasz nem engedi el a még fogságban maradt túszoikat, Izrael nagyszabású katonai műveletet indít a Gázai övezet déli részén fekvő Rafah városa ellen.

Marton Máté | 2024. 02. 19. | 09:22

Wendy Költőre

A ha – mivel ugyanazt jelenti, mint az amennyiben, és közömbös stílusértékű – valóban alkalmas az amennyiben kiváltására, kérdés azonban, szükség van-e kiváltásra. A válasz: nincs, hiszen az amennyiben eleve inkább csak formális stílusú szövegekben fordul elő, azokba pedig tökéletesen illik stílusértékénél fogva.

Az amennyiben kötőszóval a Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések) című jegyzetben is foglalkozunk; ott további példákat mutatunk be a használatára.

e) Megengedő

A sajátos jelentéstartalmú mellékmondatok közül a megengedőkben használt kötőszók közül a Nyelvművelő kézikönyv négyet kifogásol:

- ámbátor
- annak ellenére
- annak dacára
- jóllehet (egyszerűbben: noha, bár)

A Nő, aki kitarja neked a szívét annak ellenére, hogy az egyszer már összetört, bátrabb, mint bárki más.

-Steven Benson

Sajtó és Tájékoztató

Az Európai Unió Bírósága
37/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. március 11.

A főtanácsnoknak a 1/19. sz. vélemény iránti kérelemre vonatkozó indítványa
Isztambuli Egyezmény

Hogan főtanácsnok azt javasolja, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy jóllehet az Európai Unió aláírta az Isztambuli Egyezményt, a Tanácsnak joga van megvárni – anélkül azonban, hogy erre köteles lenne - a tagállamok arra vonatkozó közös megállapodását, hogy kötelező rájuk nézve az egyezmény, mielőtt arról határozná, fog-e ahhoz csatlakozni az Unió, és ha igen, milyen mértékben

1. Jóllehet ☺ empirikus vizsgálatokat nem folytattunk, annyit mégis megállapíthatunk, hogy az **ámbátor** nagy valószínűséggel csakugyan **elavult**, mai használata minden stílusváltozatban stilisztikailag jelölt, leginkább **modoros** vagy **ironikus**. Ilyen szándékkal használva természetesen **tökéletesen helyénvaló**, ahogy ezt az alábbi, az MNSZ2-ből származó példák is mutatják.

De mégis a hirearkiában az utolsó, mert rendes elvtárs a Tonpa Sándor úr. Szóval nagy szerencséje, kész aranybánya a Rókacsárda a magafajtának, főként, ha itt is lett elszállásolva, s még fektében a falon át is hallhatja, miket beszélnek, <u>ámbátor</u> , ha szabad figyelmeztetnem, a kulákok házaikban gubódnak, itt csak garázdaságot láthat és hallhat. (Ágh István)
Megállók a mezőn. A füvek és a gyomok élnek, én csupán létezem. Elüldögélek az állomás várótermében, <u>ámbátor</u> tudom, erre nem jár már a vonat. A por-lepte ablakon át feketedő vakvágányokra látni. Elnézem a föld nyár-aszalta; repedt kérgét. Borostás arcomat egy bukához szorítom. Megmértem és keveset nyomtam a latban. Talán a mérleg volt hibás. Talán magam, hibát hibára halmozó. (Kálnoky László)
Lapunk úgy tudja, hogy a csereingatlan megajánlására hajlik a minisztérium, amely semmiképpen nem lehet egyenértékű a legalább két-három milliárd forintosra taksált, <u>ámbátor</u> műszakilag meglehetősen lerobbant ifjúsági centruméval. Valószínűsíthető, hogy a további tárgyalások ebbe az irányba haladnak majd tovább. (sajtó)
A közgyűlés, illetve az illetékes szakemberek végül a XI. kerületben, az örmezei Menyecske utcában találtak egy gyermekotthoni épületegyüttest, ahol együtt lehet az alsó és a felső tagozat. Nem kell nevelőt, csoportot váltaniuk a kicsiknek, midőn felsőbb osztályba lépnek. Azt azonban a jövő dönti el, milyen gyógyulást kínál a panelrengeteg az erdei környezet után. <u>Ámbátor</u> a főváros vezetése eddig is támogatta a lovarda működését. (sajtó)
Több okból kifolyólag az Európai Adatvédelmi Biztos üdvözli a javaslatokat. A kormányközi struktúra átalakítása európai jogi eszközökké több pozitív következménnyel jár: A SIS II-t meghatározó szabályok jogi értéke tisztázódni fog, (a Bíróság hatáskörébe fog esni az első pillér jogi eszközeinek értelmezése), és az Európai Parlament legalább részben szerepet kap (<u>ámbátor</u> kissé megkésve). (hivatalos)
Szeretném önt tájékoztatni arról, hogy – <u>ámbátor</u> még egyszer mondom, alkotmányjogilag is, a munkafeltételek szempontjából is egyetértünk az ön felvetésével – a szakértői tárgyalások és a szakértői munkák azt mutatják, hogy itt rendkívül jelentős összegről, az átköltöztes időszakában több száz millió forintos költségről van szó, ugyanakkor az átköltözés időszakában a kormányzati munkafeltételek sem megalapozottak és nem megfelelőek. (hivatalos)
Ez a mondat így meglehetősen rejtélyesen hangzik, de a gyámhatóság, vagy ahogyan itt Amerikában nevezik, a gyermekvédelmi szolgálat nem akarja megadni az anyává lett kislánynak sem a nevét, sem az életkorát, <u>ámbátor</u> az életkorát egyelőre maguk a gyermekvédelmisek sem tudják pontosan. (besznye)
Sruman Walz és Page Hill a napokban egy balett előadásról sétáltak ki a texasi Austinban, ez Texas állam fővárosa, amikor egyszeriben fotósok hada zsiszsegte őket körül. Villantak a vakuk, kattogtak a gépek, a lesipuskások levakarhatatlanok voltak, a pár eléggé nyugodtan tűrte, <u>ámbátor</u> a lányt, picit meglepte a nagy érdeklődés. Végül is, ahogy később elmondta, ő valójában senki, nem celebek, vagyis celebritások, azaz hírességek, ő az önkormányzatnál dolgozik, a barátja pedig vállalkozó. (besznye)
Helyes, hogy ilyen is van már, <u>ámbátor</u> a honlap csak negyedkés (maximum) és borzasztó „csicsás”. (fórum)
Teccik!!! <u>Ámbátor</u> , én a fotózásnak nem a grafikai részét gyakorlom. Ennek ellenére, ezzel is próbálkozom, mert Photoshoppal dolgozok, és megfertőzött. (fórum)
Köznapiban fogalmazva: az egyszemélyes focicsapatnak – amelyben Orbán Viktor a kapus, a hátvéd, az összekötő, és legfőként a középcsatár – Kövér László a tréner, Simicska Lajos

pedig a menedzsere. S ennek a csapatnak nem Várszegi Gábor a tulajdonosa, hanem ők hárman maguk, valamint családtagjaik, barátai és üzletfeleik, akárcsak Nyuszinál, ahol Micimackó és Malacka egyaránt kimaradt a tulajdonosi körből. Ámbátor Magyarországon ma tízmillió Micimackó él, Orbánék viszont nincsenek többen ötvennél. (közösségi)

A szabadságvesztéssel csak annyi a problémám, hogy azon idő alatt csak a fenekét meresztené az akit felfüggesztenek. Sokkal praktikusabb lenne az államadósság csökkentése miatt, illetve a munkahelyteremtés miatt a bérmegvonás! Természetesen prémiummal együtt! Az szépen menne be az állam kasszájába. Erősen kétlem, hogy egy ilyen szigorú, ámbátor szabályos döntés mellett nagyon megkockáztatná az adott politikus azt, hogy a „kis” pénzét ne kapja meg! A harmadik esete után viszont azonnal menesztést kapna és egy évi eltiltást mindentől. (közösségi)

2. Az *annak ellenére*, ahogy főntebb jeleztük, teljesen *mai*, az *annak dacára* viszont mint-ha az elmúlt évszázadban némileg háttérbe szorult volna. Ezekkel részletesen a jegyzet-sorozatnak egy másik kötetében foglalkozunk, a *Nyelvi váltakozások a névutók körében (Nyelv-helyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* címűben.

3. A *jóllehet* tipikusan választékos és formális, emellett írott nyelvi, de még csak nem is régi-es.

Szemléltessük használatát néhány internetes példával!

Jóllehet Magyarországon a várandósok a társadalombiztosítási rendszer által támogatott komplex várandósgondozási ellátásra jogosultak, mégis sokan vesznek közülük igénybe privát szolgáltatásokat. Ezt a döntést többek között a biztonságérzet fokozása és a várandósgondozást végző szakember szülésig tartó folytonosságának biztosítása motiválja. Nemzetközi szakirodalmi adatok alapján mindemellett feltételezhető, hogy hazánkban is befolyásolja a választást a társadalmi-gazdasági helyzet.

Jóllehet a digitális szótárak ma már könnyebben és olcsóbban hozzáférhetőek, ráadásul a port sem gyűjtik a könyvespolcokon, a 21. század küszöbén még érvényes a meghatározás, miszerint a szótárak alapjában véve könyvek, s mint ilyeneknek megvan a maguk sorsa.

Tervszerű német gyarmatosítási kísérletek csak az 1840-es években kezdődtek. A meghiúsult 1848. évi forradalom után e próbálkozások azonban elcsitultak, s csak az 1871. évi birodalomalapítás teremtett új indulási pozíciót, jóllehet még évekig tartott, míg a céltudatos gyarmati agitáció és a kialakuló gyarmati mozgalom megteremtette az aktív gyarmatpolitika feltételeit.

A helyhatósági választásokon mindenki csak a saját lakóhelyén szavazhat, azaz szavazójoggal csak a helyi közösség tagjai rendelkeznek. A szavazásra a község területén állandó lakhellyel rendelkező külföldiek is jogosultak, jóllehet nekik csak aktív választójoguk van, tehát polgármester-jelöltek nem lehetnek.

„Jóllehet a miniszterelnök kitért a Magyarország és az Európai Unió kapcsolatában lévő kihívásokra, nyilvánvalóan nem mondta azt, amit a dpa német hírügynökség címe állít” – szögezte le az államtitkár, hozzátéve, hogy a legjobb bizonyíték erre magának a miniszterelnöknek a beszéde, amelyből több helyen idézett is.

Jóllehet Quine személyesen és teoretikusan is sok szállal kötődött a logikai pozitivizmushoz és ezzel az analitikus filozófia klasszikus szakaszához, munkássága mégis egy új korszak nyitánya az analitikus filozófián belül, ahol sok tekintetben máig az egyik legnagyobb hatást gyakorló szerzőnek számít.

Patagónia vérforralóan izgalmas s gyönyörű, jóllehet nem mindenkinek való; nagyon nem... Aki nem élménykoncentrációban utazik, hanem kényelemben s habzsi-dőzsiben, messze kerülje el... Akiben viszont kalandorvér folyik, annak a Laguna De Los Tres, a Perito Moreno Gleccser, a French Valley s a pumák vigyázó tekintete örökre beleégnek a retinájába...

Mégis, ha ételt rendelsz, hányszor esel abba a hibába, hogy italt nem kérsz magadnak? Ugye számtalanszor megesett már, hogy megérkezett a rendelésed, elkezdted bőszen falatozni, majd a második, harmadik szelet pizza után egyszer csak azt érezted, hogy ha most nem iszol valamit, menten megfulladsz. / Jóllehet minden rendelésnél nem állhatunk ott melletted, egy tippet mégiscsak adunk.

Jóllehet vagy jól lehet?

Figyelt kérdés

melyik, mikor használjuk? tudnátok példát is írni?
előre is köszi.

#helyesírás #magyar nyelv

2013. nov. 10. 15:30

Privát üzenet

1/2 anonim válasza:

Pl. Kettes lett a dogám. Jóllehet sokat tanultam rá.
Jól lehet innen látni?

Az utolsó, a gyakorikerdesek.hu oldalról származó példa jól mutatja, hogy a *jóllehet* kötőszót nem mindenki ismeri, nyilván főleg azok nem, akik keveset voltak, vannak kapcsolatban a formális és a választékos stílussal (a kérdező tanuló is lehet). Érdekes a válaszban a példamondat: akár nyelvművelő is írhatta volna, annyiban, hogy nincs tekintettel a kötőszó stílusértékére – a példa azt sugallja, hogy egyik tanuló mondja a másiknak vagy a szüleinek, pedig ilyen helyzetben aligha használja bárki is a *jóllehet* kötőszót.

Ne vezessen, aki kefirrel iszik?

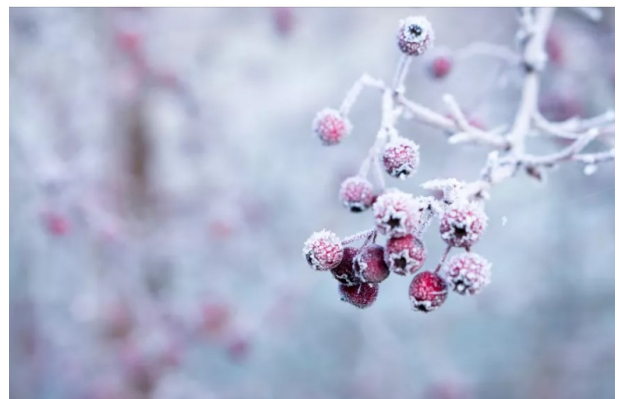
Még a kefirről is lebeszéli az autósokat Oroszország tisztí főorvosa, jóllehet az erjesztett tejből készült élelmiszer szesz tartalma 1 százalék alatt van.

 Horváth Zsolt · 2012.10.10. szerda 15:00

Hidegfront vonult át az ország felett

Hidegfront vonult át az ország felett. Jóllehet nem volt jelentős, lényegesen gyengítette a meleg inverziós hatást.

 [Mi az, ami tovább élt, jóllehet raktárakba került?](#)

A történelmi festészet és a történelmi film

A tárgyalt kötőszók helyettesítésére a *Nyelvművelő kézikönyv* a *noha* és a *bár* kötőszót tartja alkalmasnak.

Az „egyszerűbbnek” mondott *noha* és *bár* is kifogástalan, a ***noha* kissé formális**, a ***bár* viszont közömbös** stílusértékű, bármilyen szövegben használható.

A szerzők nem említik a *habár* kötőszót, melynek denotatív jelentése a *bárral* nagyjából azonos, s újabban a stílusértéke is erősen közelít hozzá. Lásd még a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című kötetben.

Persze, amint láttuk, a *Nyelvművelő kézikönyv* szerzői által kifogásolt négy kötőszó egyikének **helyettesítésére sincs szükség**, hacsak valamelyiket nem használja valaki nem megfelelő stílusértékben.

C) Hosszú kötőszók összekapcsolása

Az előzőekhez hasonló stílushatásúnak (azaz elavultnak, „papírszagúnak” és „hosszadalmasnak”) mondják a *Nyelvművelő kézikönyv* szerzői a hosszú kötőszók **összekapcsolását** is:

azért ennélfogva
ennélfogva tehát
mindamellett pedig
mindazonáltal azonban

A négy esetet nem lehet egybeemosni, mivel számottevő eltérések vannak közöttük. Ezért külön-külön tárgyaljuk mindegyiket.

+ ***azért ennélfogva***

Erre a kötőszó-kombinációra (amikor a két szó közvetlenül egymás mellett áll) az MNSZ2 semmilyen kipróbált keresési móddal nem adott találatot, s az interneten is csupán egyetlen releváns példát találtunk rá, azt is egy 1861-ben megjelent erdélyi kiadványból:

A ráczok, oláhok, ruthenusok és más ó hitüek, a II. Ulászló 2. V. 45 cikkében metesítve levén a püspöki dézma fizetésére nézve, az ezek által fizetett dézma, a püspöki jövedelemnek secularisatioja alkalmával, fiscalis jövedelemmé nem válhatott, s azért ennélfogva a földesurak nem tartoznak bért fizetni. (Dósa Elek szerk., *Erdélyhoni jogtudomány*. Kolozsvár, 1861.)

Adathiány miatt nem tudjuk megállapítani, egyszerű nyelvbőlésről, ill. fogalmazási hibáról volt-e szó, esetleg jelentéskülönbség volt-e a két szó között, s ez tette szükségessé a két kötőszó együttes használatát. Mivel a mai nyelvhasználatban ez a kötőszó-kombináció nincs jelen, nem is okozhat problémát, így aztán (ezért ennélfogva ☺) nem érdemes vele foglalkozni. A nyelvőrök nyilván valamilyen régebbi kiadvány alapján tüntették fel a példáik közt.

+ *ennélfogva tehát*

Az *ennélfogva tehát* kapcsolatra (amikor a két szó közvetlenül egymás után következik) az MNSZ2 egyszerű kereséssel 53 releváns találatot adott. Önmagában viszont az *ennélfogva* szóra mint szótőre kereséssel 4150 tisztítatlan találatot kapunk, ami egyrészt azt mutatja, hogy az *ennélfogva tehát* kapcsolat elég ritka, másrészt pedig azt, hogy az *ennélfogva* nem régies.

Néhány példa az *ennélfogva tehát* kapcsolatra az MNSZ2-ből:

1. Ami a mi firmamentumunkat (égboltunkat) összebilincseli – hogy legyen kies haza –, az az igazi gravitációk közül való, Isten jóváhagyásával. Ám gondolkozhatunk másképp is. Ha valaki azt mondaná, hogy a szám és az összeg – helyesen értvén a szót – éppen az, ami megszámlálható és összezszerűen mondható; szemben ezzel a végtelen számtalanul sokat jelent, vagyis, mint mondani szokás, megszámlálhatatlan és összegezhetetlen, ennélfogva tehát nem kellene a számnévvel illetni vagy összegnek nevezni – nos, aki így beszél, helyesen beszél. De lépünk mégis tovább. Aki a szám és az összeg szavakat tágabb értelemben óhajtja venni, úgy, hogy ezekbe oly dolgokat is beleért, melyek e szavak értelme szerint számtalanok és összegezhetetlenek, annak bizony meg kell engedni az olyan ellentmondásos kifejezések használatát, mint amilyen a megszámlálhatatlan szám vagy az összegezhetetlen összeg. (Mészöly Miklós)
2. Az öreg ugyanis úgy érezte magát – s hogy erre lényegében minden oka megvolt, azt aligha vitathatnánk –, mint aki öreg, mint akivel többé semmi sem történhet, semmi új, se jó, se rossz (fenntartva a kissé jobb vagy a kissé rosszabb azért korántsem egylényegű esélyeit) (ám bár a lényegen ez lényegileg nem változtat semmit): mint akivel minden megtörtént már (az is, ami megtörténhet még, vagy ami megtörténhetett volna), mint aki halálát – ideiglenesen – kijátszotta, életét – végérvényesen – leélte, bűneiért elnyerte szerény jutalmát, erényeiért szigorú büntetését, s már régóta állandó szereplő azon a szürkelistán, amelyet – ki a megmondhatója, hogy hol és hogy miféle sugallatok szerint – a létszám fölöttiek-ről vezetnek; s mint aki mindennek ellenére nap nap után arra ébred, hogy mégis létezik (s ezt nem is érzi olyan kellemetlennek) (mint amilyennek talán érezhette volna) (ha mindent mindig tekintetbe vesz) (amit azonban egyáltalában nem tett). Ennélfogva tehát semmi sem szól amellett, hogy netalán azt higgyük: ezeken a dolgokon gondolkodott, amikor az öreg az iratszekrény előtt állt és gondolkodott. (Kertész Imre)
3. A Népszava idei első számában „Politikai szerepben az Alkotmánybíróság” címmel jelent meg az az írás, amely beszámol a testület elé kerülő legújabb kezdeményezésekről. A cikkből kiderül: az indítványok jelentős része mögött a politikai vélemények különbsége húzódik meg, ezért az alkotmányossági kontroll sokak szemében a parlamenti viták folytatása más eszközökkel. Az Alkotmánybíróság a közhatalom részeként vitathatatlanul politikai szerepet tölt be. Politikai tartalmúak a jogszabályok, az alkotmányt is beleértve. Ennélfogva tehát nem képzelhető el a rendelkezések semlegesre, tisztán „jogira” hántolt felülvizsgálata. (sajtó)
4. Ez a villanytelep egyébként korábban is a külföld részére termelt áramot. Pontosabban Magyarország és Szlovákia számára, de mivel a vezeték vidékünkön keresztül halad, illetve szeli át a határt, olyan döntés született, hogy a megyét teljes egészében ez a rendszer lássa el villamos energiával. Ebből pedig mindenekelőtt az az előny származik, hogy ha korábban két 220 kilovoltos vezetéken keresztül kapta Kárpátalja az áramot az Egységes Ukrajnai Energiarendszerekből, most négy fővezetéket használhatunk, így bármikor kellő energiátartálék áll rendelkezésre. Ennélfogva tehát túlterhelés miatt nincs szükség kikapcsolásokra, illetve áramkorlátozásokra, mint korábban gyakran megesezt. (sajtó)

<p>5. Heller Ágnes az arendti axiomatikus rendszer zártságán túl az ideológiai politika értelmezhetetlenségét hangsúlyozza. A jelentésnek semmi köze a szöveghez – mondja Heller –, kizárólag annak az uralkodó által adott értelmezésétől függ. Erőszakkal eleve ki van kötve, hogy ez az értelmezés mindenkor igaz, sőt az is, hogy egyedül ez igaz. <u>Ennélfogva tehát</u> kizárt a szövegek értelmezésének azonos joga. (tudományos)</p>
<p>6. A csatlakozáskor lehetővé válik, hogy az alapul szolgáló politikai célkitűzéseket a közösségi jogalkotás keretein belül létrehozott intézkedések által valósítsák meg. A csatlakozási okmány nem biztosított különleges rendelkezéseket erre a helyzetre, <u>ennélfogva tehát</u> a csatlakozási okmánynak az ilyen mulasztások korrigálását lehetővé tévő 57. cikkével összhangban el kell fogadni a szükséges intézkedéseket. Következésképpen egyértelművé kell tenni, hogy a csatlakozás napjától hatályosan a Közösség többé nem szerződő fele az egyezményeknek, továbbá hogy egyes átmeneti intézkedések meghozatalára esetleg szükség lesz. (hivatalos)</p>
<p>7. Vágáskor az állat korát könnyebb ellenőrizni, mint azt, hogy mivel táplálták. Ezenkívül az alkalmazott termelési rendszer és a felhasznált táplálék típusa a legfeljebb tizenkét hónapos állatoknál általában összefügg az állat vágási korával. <u>Ennélfogva tehát</u> az állatok vágási korától függő, különböző kereskedelmi megnevezések használata várhatóan biztosítja a kívánt átláthatóságot. (hivatalos)</p>
<p>8. Kérem szépen, az igazságnak tartozunk azzal – és alaposan meghánytuk- vetettük ezeknek az indítványoknak a sorsát –, hogy 44 ilyen indítványt fogadtunk el, amely érinti a nemzetbiztonsági szolgálatok parlamenti ellenőrzésével, a szolgálatok által alkalmazható intézkedésekkel – tehát a lőfegyverhasználattal –, a nemzetbiztonsági szolgálatok adatkezelésével, a biztonsági ellenőrzéssel és a kérdőívekkel kapcsolatos problémaköröket. Negyvennégyet fogadtunk el, és szeretném tudatni a tisztelt Házzal, hogy az elfogadott és támogatott módosító indítványok, amelyek feltehetően beépülnek a törvényjavaslatba, és kapcsolódók formájában tovább cizellálódnak, jelentős részét ellenzéki képviselőtársaim módosító indítványából választottuk ki és támogattuk. <u>Ennélfogva tehát</u> nem érheti az a vád a jogalkotót, az előterjesztőt, hogy szűkkeblű volt ebben a dologban. (hivatalos)</p>
<p>9. A vizsgálat megállapította továbbá, hogy a közösségi termelő nem vett részt a dömpingelésben, továbbá nem is részesült védelemben a dömping káros hatásai ellen. <u>Ennélfogva tehát</u> nem volt ok arra, hogy megkérdőjelezzék a közösségi gazdasági ágazatként történő minősítését. Következésképpen az ideiglenes rendelet (99) preambulumbekzdésében levont következtetések megerősítést nyernek. (hivatalos)</p>

Némileg hosszabb idézeteket közlünk, olykor azért, mert a szerzők mondatai hosszúak, máskor – többnyire – azért, mert a kötőszókombináció jelentését akkor látjuk tisztán, ha a szerző okfejtését követni tudjuk, azt pedig nemegyszer csak egy hosszabb szövegrészlet teszi lehetővé.

Az 1. sz. példában – Mészöly Miklós szövegében – annak archaizáló stílusa magyarázhatja az *ennélfogva tehát* használatát.

Csak a jelzett alkorpuszokból vannak találatok, vagyis a „szépirodalmi”, „sajtónyelvi”, „tudományos” és „hivatalos” alkorpuszból. Az idézett és a nem idézett szövegek javarészt **formális** stílusúak, s **gondozottak** vagy legalább **rendezettek**. A „hivatali” alkorpuszból származó szövegek közt sok olyan van, amely jogszabályból származik.

Mindezek alapján ennek a kötőszó-kombinációnak a használatát **formális** és esetleg **választékos** szövegekben nincs okunk kifogásolni. Mivel a két kötőszónak nagyjából egyforma a

jelentése, a kettő együttes használata a **nyomatékosítást** szolgálhatja, de **megszokottság** folytán elképzelhető **nyomatékosítás nélküli** használata is.

Aki **tömörségre** törekszik, jól teszi, ha a két kötőszó valamelyikét **elhagyja**, akinek **nem számít** a tömörség, az **használhatja** a kettőt együtt anélkül, hogy a két kötőszó zökkenőt okozna az olvasás során.

+ *mindamellelt pedig*

A *mindamellelt pedig* 18 találatot ad (mind releváns), a *mindamellelt* önmagában szótőre kereséssel 3605-öt (tisztítás nélkül), vagyis a nyelvőrök által kifogásolt forma itt is ritka.

Néhány példa a *mindamellelt pedig* kapcsolatra az MNSZ2-ből:

Az épületeket az ország egyik legismertebb tervezőirodája, a Finta Stúdió tervezte. A stúdió – és személy szerint dr. Finta József – olyan építészeti képvisel, mely szellemében regionális értelemben egyszerre magyar, közép-európai, mindamellelt pedig világszínvonalú építész. A 82 lakásos lakópark gyönyörű zöld környezetben épül, Csillaghegy tőszomszédságában, pár lépésre a nyüzsgő várostól, mégis csendes erdők mellett, védett mikroklímában. (sajtó)

S megrendítő üzenettel ért fel az is, ahogy a vendég egy tétova léptű kamaszlány kezét fogta, aki az északír felekezeti konfliktus legvéresebb merénylete következtében veszítette el szeme világát, miközben édesanyja a helyi kórházban ügyeletes nővérként fogadta az egymás után szirénázva érkező mentőket. Szemben a szenzációszámba menő 1995-ös vizittel, az amerikai elnök mostani ulsteri és írországi látogatásakor, úgy tűnik, nem is Clinton személye, hanem Belfast és Dublin, mindamellelt pedig London üzenete volt az érdekes. Mindhárom fővárosban igen határozottan megerősítették, hogy az omaghi brutális merénylet után nincs bocsánat, keményen szembeszállnak a terroristákkal, katolikusokkal és protestánsokkal egyaránt. A brit és az ír parlament tagjai éppen Clinton látogatása idején szavaztak meg gyorsított eljárással radikális terrorellenes intézkedéseket. (sajtó)

Meglehetősen nagy társadalmi felháborodáshoz vezetett '95-ben a családi pótlék rendszerének az átalakítása, majd utána jött a visszarendeződés. Most természetesen ismét vizsgálat tárgyát képezte, hogy nem lehetne-e ezt racionálisabbá tenni, és valóban két lehetőség kínálkozik. Vagy azt csináljuk, hogy adó alá vonjuk és felbruttósítjuk a családi pótlékot, és nyilván a magasabb jövedelműeknél akkor gyakorlatilag nem kell hogy családi pótlékot fizessen az állam. Ez egy lehetséges megoldás, csak van az adójóváírás rendszere, és ezzel éppen az alacsonyabb jövedelmi sávokban lévő állampolgároknak teszünk rosszat, mindamellelt pedig egy bonyolult rendszer, amit nyilvánvaló, hogy így év végén nehéz úgy elfogadni, hogy aztán az bevezetésre is kerüljön. (hivatalos)

A Magyar Tudományos Akadémia mellett egyébként az egyetlen kiemelten közhasznú köztestület a Magyar Olimpiai Bizottság. Más súlyú testület, mint, mondjuk, a Szabadidő-sport Szövetség és társai, s ezzel nem degradálni szeretnénk ezeket a szövetségeket, csak jelezni azt, hogy sokkal nagyobb a súlya, tekintélye, hagyományai, tradíciói, mindamellelt pedig az elvárások és a teljesítmények is, az elmúlt időszakbeli és a jövőbeni teljesítményi igények. Ebben nem sikerült az eddigiek során egyezsége jutni az előterjesztő részéről. (hivatalos)

Igen, voltak ilyen elképzelések. Én az eddig is mindig azt nyilatkoztam és ezt most is tartom, hogy az előző kormányknak talán egyetlen egy konzekvens lépése volt a bölcsődeépítési

program, amit persze európai uniós pénzekből tudott elindítani és mi ezt folytatni fogjuk. Mindamellet pedig nyilván megjelentek új formák, amelyek hol jól, hol pedig kevésbé jól működnek. (besznye)

A konferencia és kulturális turizmus mellett, meg a későbbiek során szeretnénk a gyógyturizmust is felépíteni és a három együttesének eredőjeként pedig egy olyan minőségi turizmussal erősödni, ami nyilván Gödöllőnek a jelentőségét és ismertségét erősíti, mindamellet pedig nekünk azért nyilván többletbevétel is jelenthet, hiszen a háttér szolgáltatások erősítése és a szükséges infrastruktúra erősítése, kis helyi gazdaságot is generál. Ezért a kultúra nemcsak önmagáért fontos nekünk, nemcsak az idegenforgalom, hanem azért, mert azt gondolom, hogy a jövő tekintetében az egyik olyan kapaszkodó, amire lehet építeni egy nemzetnek a fejlődését. (besznye)

Internetes példák:

Szombaton a Szövetség párt megtartotta közgyűlését amelyen nevet módosított, ezek után Magyar Szövetség néven működik majd, immáron viszont a Híd és az Összefogás platformjai nélkül, amelyeket megszüntettek. A párt cserélt egy alelnököt és kialakított egy új alelnöki pozíciót is, mindamellet pedig döntött arról, hogy ki lesz a párt jövő évi köztársaságielnök-jelöltje.

Egyre több visszajelzést kapunk egyébként a Közel-Keletről, Afrikából, Észak-Amerikából és Európából is azoktól a józan politikai szervezetektől, amelyek nem szórakoznak mások baján, nem be akarják hívni az illegális tömegeket, hanem sokkal inkább segíteni akarnak rajtuk, és így mindenki támogatja és segíti azt a sok-sok törekvést, amit akár az oktatás, kórházépítés, kórházfelszerelés beszerzése, templomok és iskolák felújítás érdekében a magyar emberek, a magyar kormány tesz. / Mindamellet pedig szolidárisak vagyunk azokkal a nyugat-európai emberekkel is, akiknek elégük van abból a politikából, amit rájuk erőltetnek akár egyes kormányok, akár Brüsszelből, akár Soros György szervezetei, miszerint országukat bevándorlóországgá akarják süllyeszteni.

A Bizottság egy több mint 290 millió euró összegű beruházási csomagot hagyott jóvá a LIFE környezetvédelmi és éghajlat-politikai program keretében megvalósuló 132 új projekt számára. Ez az uniós finanszírozás összesen 562 millió euró összegű beruházást fog mozgósítani szinte az összes tagállamban megvalósítandó projektekké. Az új LIFE-projektek egyrészt segíteni fogják Európát abban, hogy 2050-re klímasemleges kontinenssé váljon, másrészt, hogy 2030-ig megkezdődjön Európa biológiai sokféleségének helyreállítása, mindamellet pedig hozzájárulnak Európa Covid19 utáni zöld helyreállításához.

A csehszlovák elnök 200 000 háborús bűnösnek nyilvánított felvidéki magyart akart eltávolítani országából, az ott maradók nagy részét pedig „reszlovakizálta”, tehát megpróbálta „visszaolvasztani” a maga nemzetébe (természetesen olyan emberekkel történt mindez, akiknek az ősei sosem voltak szlovákok). Mindamellet pedig ott voltak a Beneš-dekrétumok, melyek lehetetlen helyzetbe hozták a maradék magyarságot.

Napra pontosan majdnem egy évvel ezelőtt kaptunk egy levelet Berkes Istvántól, aki akkor a Dánszentmiklós elnöke és játékosa volt, mindamellet pedig játékvezetéssel is foglalkozott.

A Digit játék nagyszerűsége egyszerűségében rejlik. A játékkártyákon található ábrákat kell kirakni a pálcikákból. A feladat nem is olyan könnyű, mert a kiinduló ábrából egyszerre csak egy pálcika helyezhető át. A játék fantasztikusan fejleszti a logikai és forma felismerő készséget, mindamellet pedig komoly kombinációs készséget igényel.

Kakaóval dúsított kecsketejes szappan, mely jótékony a zsíros pattanásos bőrre, mert antioxidáns hatásának köszönhetően segíti a bőr méregtelenítését, mindamellet pedig nem szárítja azt. Használata minden bőrtípusra ajánlott.

Ez a mini formátumú, kedvelt mintával díszített rollertoll gyorsan belopja magát a gyerekek

szívébe, mindamellet pedig szép és igényes írásra ösztönzi őket.

A kötetekből játékosan ismerkedhetnek meg a kicsik a tenger állatvilágával, mindamellet pedig a számolási és képfelismerő készségüket is fejleszthetik a szövegekben elhelyezett ábrákkal és kérdésekkel. A kötet szín pompás illusztrációját még izgalmasabbá teszik a térhatásúan előugró figurák.

A példák jelentős részében – legyen szó akár az MNSZ2-ről, akár az internetről – nincs ellentét a vizsgált kötőszók által összekapcsolt (tag)mondatok tartalma közt, vagyis a *mindamellet* kötőszó nem a hagyományos, értelmező szótáraink által jelzett 'mégis' jelentésben szerepel, hanem 'ezenkívül, emellett' jelentésben.

Az új jelentés nemcsak akkor érvényesül, amikor a *mindamellet* a *pedig*gel kombinálódik, hanem akkor is, amikor egymagában áll. Erről a *Váltakozó kötőszók (Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések)* című jegyzet megfelelő helyén van szó.

A *mindamellet* *pedig* kötőszókapcsolatot **nincs okunk helyteleníteni**

+ mindazonáltal azonban

Az MNSZ2 mindössze 4 találatot ad a *mindazonáltal azonban* kapcsolatra, mind a négy releváns:

Nem látott jól, mert a mennyezetre akasztott lámpákat nem kapcsolták be, megállni pedig, borzongva elidőzni kicsit, legalább itt, hátul, az ijesztővé preparált száj s a benne nyugvó irdatlan nyelv előtt változatlanul nem lehetett, ám megrendült bámulatának épségét sem ez, sem az állat „beláthatatlansága” nem kezdte ki, hiszen a híradás teljességéről és bizonyosságáról, tudniillik arról, hogy egy végtelen messzeségbe eső ismeretlen világnak ez a rendkívüli tanúja, mérhetetlen óceánoknak és tengereknek ez a szelíd s mégis félelmetes, néhai lakója *itt van*, s akár meg is érinthetné, nem kellett lemondania. Mindazonáltal azonban eme boldog megrendültségével Valuska meglepően egyedül állt, a többiekén ugyanis – miközben a nehéz, bűzös homályban engedelmesen körbecsoszogták a bálnát – nemcsak efféle döbönt elragadtatottság nem látszott, de határozottan azt a benyomást keltették, hogy őket maga a közszemlére tett hírnök nem is érdekli igazán. (Krasznahorkai László)

A számosállategységek azon száma, amelyet annak meghatározására használnak, hogy a termelő megfelel-e az 1254/1999/EK rendelet 13. cikke (2) bekezdésében előírt állomány-sűrűségi követelményeknek, az állomány-összeírás napján számított számosállategységek, valamint az ugyanazon a naptári évben támogatásra felterjesztett juhok és kecskék számának megfelelő számosállategység számtani átlaga lesz. Mindazonáltal azonban, ha a tagállamok úgy döntenek, hogy az állomány-összeírás napok az év bármely napjára eshetnek, rendelkezhetnek úgy, hogy az a) és b) pontokban hivatkozott számok időarányosan arra az időszakra legyenek kiszámítva, amikor az állatok valóban a birtokon vannak. (hivatalos)

Ezek közül néhány fogalmat ma már talán célszerű lenne helyettesíteni a magyar nyelvben jobban elfogadott kifejezésekkel, és ezzel kapcsolatosan érdemes módosító indítványokat megfogalmazni, mint ahogyan még jó néhány más kérdésben is, amelyekről a bizottsági előadók már említést tettek. Mindazonáltal azonban ez a törvényjavaslat jó célt szolgál, az előkészítő munkát tisztességesnek tartom, és mindezek figyelembe vételével azt tudom jelezni, hogy a Magyar Szocialista Párt részéről a módosító javaslatok elfogadása esetén a tervezetet a szavazásnál támogatni fogjuk tudni. (hivatalos)

Azt gondolom, Bauer nem elsősorban a FIDESZ hozzá nem értésének hangoztatása, hanem az SZDSZ szélsőjobboldal-ellenességének újbóli kinyilvánítása miatt szólt. Erősen rányomulnak minden témára, harsányan véleményeznek, ami most, jelenlegi helyzetüket, és esetleges lehetőségeiket látva szerintem érthető. Mindazonáltal azonban kár, hogy ilyen ügyekre pazarolják magukat, és ilyen típusú szópárbajokat vívnak, ahelyett, hogy egyértelmű, előremutató programmal állnának elő... (hivatalos)

Az interneten jóval több példát találunk a *mindazonáltal azonban* kötőszó-kombinációra, csak néhányat idézünk:

Persze nem szabad elfelejteni, hogy egy irodalmi mű, különösen egy költemény esetében különösen fontos szerepe van a megszólaltatott szöveg hangjaiból adódó eufóniának, az azonban számomra kétséges, hogy ennek mennyiben és hogyan lehet jelentéskonstituáló szerepet adni. Egy-egy – érzésem szerint – erőltetett „szófejtés” után, az olvasó joggal kívánhatja vissza a szerzővel együtt sírba szállt szerzői szándékot is. Mindazonáltal azonban azt is ki kell emelni, hogy esetenként az ugyanarra a problémára reflektáló tanulmányok rakják helyre a korábbi elemzések zsákutcába futó gondolatait

Az internetes sajtóban és civil szervezetek honlapjain egymás után jelentek meg különböző értékelések, véleménycikkek, amelyek a jelentés tartalmát több fronton is támadták, „furcsának” és „veszélyesnek” minősítették. Nekem most nem tisztem a minősítés, mindazonáltal azonban szeretnék megosztani pár benyomást, amelyek a jelentés olvasása kapcsán megfogalmazódtak bennem.

Azt látjuk a mindennapokban, hogy a leggyakrabban alkalmazott konfliktuskezelési mód a konfliktus kerülése. Furcsa módon, amikor kerüljük a konfliktust, agyunk valójában helyesen működik. Belső látásunk azt mondja: „A konfliktus veszélyes lehet.” Mindazonáltal azonban fontos, hogy megtanuljunk a konfliktus felé haladni. Semmint, hogy távolodjunk tőle és kikerüljük. A konfliktust nagyon hasznos kihívásnak tekinteni, megoldandó problémának, és nem egyfajta sorscsapásnak.

A történelemből tudjuk: a reverenda suhogása messzebb hallatszik, mint a szabadon gondolkodók szava – és a politikai hatalom képviselői jól tudják, hogy az egyházakon keresztül könnyedén eljuttathatják üzenetüket széles spektrumú közösségekhez, míg a szabadon gondolkodók legtöbbször kifejezetten (a szó nemes értelmében véve) hatalomellenesek. / Mindazonáltal azonban hiba összekeverni a vallást az egyházzal, jogos (!) egyházkritikánkat rávetíteni a vallásra mint oktatott tantárgyra és a sötét középkor eljövételére következtetni abból a felvetésből, hogy a vallás legyen választható érettségi tantárgy.

Mi magyarok elértük a 3-5 litert fejenként! Ma ez egy alacsony 8% körül feltételezett alkohol tartalomnál is emberes! De nem akkor, amikor 14 évesen már masszívan megitták az adagjukat, és a munkával leadott kalória arányban állt a felhasználással. Mindazonáltal azonban ha az átlagfogyasztást tekintetbe vesszük, közel járunk a valósághoz, ha azt feltételezzük, ebédidő tájára már mindenki egy kicsit be volt csicscentve, legalábbis a paraszt derűsen szemlélte a világot, a zsoldos meg épp kötekedő kedvében lehetett.

A Xella Baustoffe GmbH egy innovatív és informatív internetes programot szeretne Önnek ajánlani. Ezért reméljük, hogy Ön is éppúgy örül a kreatív designnak, mint mi. Mindazonáltal azonban a megértését kell kérnünk, amiért a Xella Baustoffe GmbH-nak védenie kell a szellemi tulajdonát, beleértve a szabadalmakat, kereskedelmi márkákat és szerzői jogokat, és hogy ezek az internetes oldalak semmiféle licencjogokat nem biztosíthatnak a Xella Baustoffe GmbH szellemi tulajdonára.

Bár jelen írás célja – mint ahogy címéből nyilvánvalóan kiderül – nem a hagyományos terrorizmus (öngyilkos merénylők, nemzetközi terrorszervezetek, illetve az általuk végrehajtott terrortámadások) kutatása és vizsgálata. Mindazonáltal azonban – még ha nagyon röviden és tárgyilagosan is –, szükséges a terrorizmus főbb fogalmainak, szereplőinek és mozgó-

rugóinak az áttekintése, mivel számos azonosság tételezhető fel a hagyományos és az információsz terrorizmus különböző formái között.

Az interneten régebbi előfordulásokra is vannak példák, így például 1847-ből, sőt van egy adat Zrínyi Miklóstól is, 1653-ból:

Az kit az Isten magyar nemzetnek megvidámítására meg kezdett kegyelmesen mutatni, mint szélvészül hányattatott hajósnak, aki semmit szélvésznel és sötétségnél, kétségnél többet nem látott, égen való derülést és csendes verőfényt. Azért, Kegyelmes Uram, akarta énáltalam Nagyságoddal minden szívén való titkait és magyar dolgokrul való gondolatait közleni. És jóllehet, hogy Ispán Ferenc uram által Nagyságodnak jobbra mindezeket aláztosan megizente, mindazonáltal azonban voltak valami kis változások, amelyeket énáltalam Nagyságodnak aláztosan exponál [föltár], ilyenképpen, kegyelmesen emlékezhetik Nagyságod, hogy Magyarország dolgainak mind jó, mind gonosz szerencséje az palatinusság adminisztrációjából [a nádorság működéséből] legkiváltképpen vagon.

Ha nem volna történeti példánk, a *mindazonáltal* és az *azonban* összekapcsolódását azzal magyarázhatnánk, hogy a *mindazonáltal* visszaszorulóban van, vagy legalábbis ritka, bizonyára sok beszélő nincs teljesen tisztában a jelentésével, ezért a jelentését az ilyen beszélők a rokon jelentésű *azonban* kötőszóval próbálják megerősíteni, (a maguk számára) egyértelművé tenni.

Hasonló jelenség volna ez, mint morfológiai szinten az elemisméltés, melynek egyik indítéka a toldalék elavulása: ez az egyik módja például a képzőbokok létrejöttének (pl. *futtat*, *kérlel*, *kerked*).

A történeti példák fényében azonban inkább arra gondolhatunk, hogy az együttes használat indítéka az, hogy a két kötőszó nem egészen azonos jelentésű: a *mindazonáltal* jelentése szótáraink szerint 'mégis' (s az volt Zrínyi korában is), az *azonban* mint a *de* szinonimája mondatok tartalmának szembeállítására szolgál.

A *mindazonáltal azonban* használatára nézve nem adhatunk eligazítást, ehhez a kérdést tüzetesebben kellene vizsgálni. Ezért – mint máskor ilyen esetekben – azt tudjuk ajánlani, hogy a **nyelvérzékünkre** támaszkodjunk.

3) Kötőszó mint önálló (tag)mondat

Amint a *Nyelvművelő kéziszótár* megjegyzi, főként a besznyére jellemző, hogy a kötőszó önálló mondatná vagy tagmondatná válhat áltál, hogy **a mondat további része törlődik**. Vagyis: sokszor csak **történetileg** beszélhetünk **törlésről**, ma már ez a „kötőszói mondat” bevett kifejezési formának tekinthető:

A: Megint későn jöttél haza!
B: És?!?

A fenyegetés gyakran végződik kötőszóvá sűrített mellékmondatl:

Úgy felpofozlak, hogy...

A közlés folytatását sürgető kérdő mondat helyett is állhat pusztán kötőszó:

És? (ti.: mi történt azután?)

Tehát? (azaz: mi következik mindebből?).

Ezeket a formákat a *Nyelvművelő kézikönyv* **nem hibáztatja**, legalábbis „ha nem túl gyakoriak”, s megjegyzi, hogy a hivatalos vagy a tudományos stílusba nem illenek bele. Ez persze evidens.

Természetesen egyetértünk azzal, hogy ezek a formák **bizalmas** stílusú szövegekben tökéletesen helyénvalók, sőt **stílusosak**. Gyakoriságukkal nem kell foglalkozni, ezek nyilvánvalóan olyan gyakran fordulnak elő a beszédben, amilyen gyakran szükség van rájuk.

& A JEGYZETBEN EMLÍTETT NYELVI IDEOLÓGIÁK

Nyelvi belletrizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a szépírók által használt nyelvi regiszterek, ill. az írók által létrehozott szövegek nyelvi szempontból különleges értékűek és jelentőségűek. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a szépírók által használt nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint a más foglalkozású emberek által használt nyelvi formák.

Nyelvi brevizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a rövidebb nyelvi formák eredendően helyesebbek a hosszabb nyelvi formáknál.

Nyelvi elitizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az iskolázottabb társadalmi rétegek nyelvhasználata eredendően értékesebb, jobb, helyesebb a kevésbé iskolázott társadalmi rétegekéénél. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az iskolázottabb társadalmi rétegek által használt nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint a kevésbé iskolázott társadalmi rétegek által használt nyelvi formák.

Nyelvi izomorfizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az egyetlen funkcióval, ill. jelentéssel rendelkező nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint azok, amelyeknek több funkciójuk, ill. jelentésük van.

Nyelvi kontaminizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a vegyüléssel keletkezett nyelvi formák eredendően rosszabbak, mint azok, amelyek egyetlen szótőre vagy szóelemre vezethetők vissza.

Nyelvi konzervativizmus. Általánosabb nyelvi ideológiaként megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelv hagyományos formái különleges értéket képviselnek, megőrzésük társadalmi, sőt kulturális és nemzeti érdek. Hívei nem riadnak vissza az olyan nyelvalkító tevékenységtől sem, melynek célja a nyelvi változások fékezése vagy akár visszafordítása. Nyelv-helyességi ideológiaként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az archaikusabb, több régies formát tartalmazó nyelvek vagy nyelvváltozatok (pl. nyelv-szigetek, nyelvjárás-szigetek, nyelvcsaládok peremhelyzetű nyelvei, peremnyelvjárások) eredendően értékesebbek a nagyobb változáson átment nyelveknél, nyelvváltozatoknál. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, a nyelvben régebb óta meglévő nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint az újabban létrejöttek vagy bekerültek.

Nyelvi lapszizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a nyelvbontás vagy más nyelvi vonatkozású tévesztés, félreértés stb. útján – pl. szóvegyüléssel, szerkezetkeveréssel, betűejtéssel, az írott forma helytelen kiolvasásával – keletkezett nyelvi formák eredendően rosszabbak, mint az elismert szóalkotási eljárásokkal vagy szóteremtéssel létrejöttek.

Nyelvi logicizmus. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a gondolkodás törvényeinek megfelelő, „logikus” nyelvi forma eredendően helyesebb annál a nyelvi formánál, amely kevésbé van összhangban a gondolkodás törvényeivel.

Nyelvi naturizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a közlés természetessége abszolút érték, a természetesebbnek tartott nyelvhasználat, ill. nyelvváltozatok eredendően értékesebbek, mint a kevésbé természetesnek talált nyelvhasználat, ill. nyelvváltozatok. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a beszélők által (informális vagy választékos stílusú diskurzusokban) természetesebbnek érzett nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint azok, amelyeket a beszélők (informális vagy választékos stílusú diskurzusokban) nem éreznek annyira természetesnek.

Nyelvi purizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, nem idegen eredetű nyelvi formákat előnyben részesítő beszéd mód eredendően értéke-
sebb, mint az, amely nagyobb számban tartalmaz idegen eredetű nyelvi formákat.

Mikroszinten megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a hagyományos, nem idegen eredetű nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint az idegen eredetű nyelvi formák. Hasonlóké-
pen az idegen minta nélküli, belső keletkezésű nyelvi formák eredendően helyesebbek, mint azok, melyeket idegen mintára alkottak.

Nyelvi racionalizmus. Az a meggyőződés, hogy a nyelvi szerkezeteket az emberi elmében található kognitív szerkezetek határozzák meg, azaz a szavak és a nyelvtani formák azért jön-
nek létre, hogy (eredendően meglévő) gondolatainkat ki tudjuk fejezni. Ebből következik,
hogy a szavak (jelentések) és a nyelvtani formák levezethetők az elme működéséből. Ebből a
meggyőződésből ered az az elvárás, hogy a nyelvi rendszer legyen összhangban az emberi
gondolkodás törvényszerűségeivel, azaz legyen „logikus”.

Nyelvi standardizmus. Általánosabb nyelvi ideológiaként megfogalmazva az a meggyőződés,
hogy a standard nyelvváltozat kiemelkedő szerepű, a műveltség megszerzésének elengedhe-
tetlen eszköze, a nyelv legfontosabb változata, nyelvileg magasabb rendű más nyelvváltoza-
toknál, a helyesség zsinórmértéke, a társadalmi előrehaladás pótolhatatlan eszköze, s ezért
minden embernek elemi érdeke, hogy azt elsajátítsa és használja. Nyelvhelyességi ideológia-
ként *makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a standard nyelvváltozat ere-
dendően értékesebb, magasabb rendű, fejlettebb, jobb, sőt szebb a többinél. *Mikroszinten*
megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a standard nyelvi formák eredendően helyesebbek,
mint a más nyelvváltozatokhoz tartozó formák. Képviselői a standard nyelvváltozat normáját
„a normának” nevezik, s az összes többi fölé helyezik.

Nyelvi szintetizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy a közlés tömör-
sége (tartalmi azonosság mellett) abszolút érték. *Mikroszinten* megfogalmazva az a meggyő-
ződés, hogy a szintetikus nyelvi formák eredendően helyesebbek az analitikusaknál.

Nyelvi szituacionizmus. Az a meggyőződés, hogy a nyelvi formák helyénvalóságát csak az
adott beszédhelyzetben lehet adekvát módon megítélni.

Nyelvi uzualizmus. *Makroszinten* megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az elterjedtebb
nyelvek, nyelvváltozatok nyelvileg eredendően értékesebbek a kevésbé elterjedteknél.

Mikroszinten megfogalmazva az a meggyőződés, hogy az elterjedtebb (azaz nagyobb földrajzi
területen, több társadalmi rétegben, több beszédhelyzetben, többfajta nyelvi kontextusban
stb. használt), ill. a nyelvhasználatban gyakrabban előforduló nyelvi forma eredendően he-
lyesebb a kevésbé elterjedtnél, ill. ritkábban előfordulónál.

& NYELVMŰVELŐ IRODALOM ÉS SZAKIRODALOM

A KÖTŐSZÓK ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEI

- Balázs Géza 2001. kötőszó. *Magyar nyelvhelyességi lexikon*. Budapest: Corvina. 136.
- HivKk. 1978. kötőszóhasználat. Grétsy László szerk., *Hivatalos nyelvünk kézikönyve*. Budapest: Pénzügyminisztérium, Államigazgatási Szervezési Intézet. 189–193.
- Mgr. 2000. A kötőszó. Keszler Borbála szerk., *Magyar grammatika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 268–274.
- MNySz. 2007. kötőszó. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pauz-Westermann. 142.
- Nagy J. Béla 1953. 20. (Nyelvhelyességi babonák.) Lőrincze Lajos szerk., *Nyelvművelésünk főbb kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 264–265.
- NyKk. I. 1983. Kötőszók. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1258–1259.
- NymKsz.² 2005. alárendelő kötőszók | kötőszók | mellérendelő kötőszók. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 31. 318–319. 364.

A KÖTŐSZÓK SORRENDI HELYE

A kötőszók sorrendi helye általában

- NyKk. I. 1983. kötőszók sorrendi helye. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1260–1262.
- NymKsz. 2005. kötőszók sorrendi helye. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 319.

Kötőszó mondatkezdő helyzetben

- Bencédy József 1968. A kapcsolatos mondatok. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 125.
- Nagy J. Béla 1953. Nyelvhelyességi babonák. Lőrincze Lajos szerk., *Nyelvművelésünk főbb kérdései*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 264–265.
- NymKsz. 2005. nyelvhelyességi babonák. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 410.

A KÖTŐSZÓK HASZNÁLATÁNAK NYELVTANI KÉRDÉSEI

Kötőszóismétlés

- Bencédy József 1968. A kötőszók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 131–132.
- Benkő László 1992. *Hogy, hogy nem*. Kemény Gábor–Szántó Jenő szerk., *Mondd és írd!* Budapest: Auktor Kiadó. 263–264.
- Tótfalusi István é. n. [1999]. „hogy hogy” *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 113–114.
- Tótfalusi István é. n. [1999]. Hogy-fölösleg. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 112–113.

Kötőszók összekapcsolása

- Balázs Géza 2001. kötőszóhalmozás egyik jelensége. *Magyar nyelvhelyességi lexikon*. Budapest: Corvina. 136–137.
- Bencédy József 1968. A kötőszók. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 132.
- MNySz. 2007. kötőszóhalmozás | nehogy – hogy nehogy. Balázs Géza–Zimányi Árpád szerk., *Magyar nyelvhasználati szótár*. Celldömölk: Pazu-Westermann. 142. 177.
- NyKk. I. 1983. kötőszók összekapcsolása. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1259–1260.
- NyKk. II. 1985. mellérendelő mondat / Mellérendelő kötőszók. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 143.
- NymKsz. 2005. nyelvhelyességi babonák. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 410.

de viszont

- NyKk. II. 1985. viszont. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1227.
- NymKsz. 2005. de viszont. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár*. Budapest: Tinta Kiadó. 106.
- Szabó Tamás Péter 2008. Diakrónia a nyelvhelyességi szabályok közvetítésében. Büky László–Forgács Tamás–Sinkovics Balázs szerk., *A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei V*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem.
- Szabó Tamás Péter 2011. Vagy de, vagy viszont! Vagy de viszont...
<http://www.nyest.hu/hirek/vagy-de-vagy-viszont-vagy-de-viszont>.
- Szabó Tamás Péter 2012. Egy nyelvi ideológia rekonstrukciója. „*Kirakunk táblákat, hogy csúnyán beszélni tilos*”. *A javítás mint gyakorlat és mint téma diákok és tanáraik meta-nyelvében*. Dunaszerdahely: Gramma. 157–163.

de mégis

NymKsz. 2005. *de mégis, de mégse(m), de mindamellet*. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisztár*. Budapest: Tinta Kiadó. 104.

de azonban

NymKsz. 2005. *de azonban*. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisztár*. Budapest: Tinta Kiadó. 104.

Tótfalusi István é. n. [1999]. *de azonban*. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 110–111.

Egyéb kötőszótöbblet

Tótfalusi István é. n. [1999]. *bár... de*. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 110.

Kötőszóhiány

É. Kiss Katalin–Kiefer Ferenc–Siptár Péter 1998. *A hogy-kötőszós mondatok. A hogy elhagyása*. *Új magyar nyelvtan*. Budapest: Osiris Kiadó. 141–142.

Tótfalusi István é. n. [1999]. *Hogy-fogyatkozás*. *Kis magyar nyelvklinika*. Budapest: Anno Kiadó. 111–112.

A páros kötőszók használatának problémái

nemcsak..., hanem (is), nemcsak ..., de (is)

NyKk. II. 1985. *nemcsak – nem csak – ne csak*. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 265–266.

NymKsz. 2005. *nemcsak – nem csak – ne csak*. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisztár*. Budapest: Tinta Kiadó. 399.

mind..., mind

Bencédy József 1968. *A kapcsolatos mondatok*. *Nyelvművelő tanácsok*. Budapest: Tankönyvkiadó. 125.

Benyhe János 2005. *Úgy... mint... Dohogó*. *Nyelv-őr-járat*. Budapest: Kortárs Kiadó. 130–131.

NyKk. II. 1985. *úgy..., mint* Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1134–1135.

NymKsz. 2005. *úgy*. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kézisztár*. Budapest: Tinta Kiadó. 579.

A KÖTŐSZÓKKAL KAPCSOLATOS STÍLUSKÉRDÉSEK

- Koltói Ádám 1992. Köötőszavak kötöttsége. Kemény Gábor–Szántó Jenő szerk., *Mondd és írd!* Budapest: Auktor Kiadó. 261–262.
- NyKk. I. 1983. körülményeskedő kötőszóhasználat. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv I.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 1248.
- NyKk. II. 1985. mellérendelő mondat / Mellérendelő kötőszók. Grétsy László–Kovalovszky Miklós szerk., *Nyelvművelő kézikönyv II.* Budapest: Akadémiai Kiadó. 142–143.
- NymKsz.² 2005. kötőszók. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 318–319.
- NymKsz. 2005. kötőszó mint önálló mondat. Grétsy László–Kemény Gábor szerk., *Nyelvművelő kéziszótár.* Budapest: Tinta Kiadó. 319–320.
- Szepesy Gyula 1986. Mondattani babonák / F. *Nyelvi babonák.* Budapest: Gondolat Kiadó. 231–232.

& VIZSGATÉTELEK

Jelmagyarázat

÷ gyakorlati kérdés (a megszerzett ismereteket mondatokba foglalt konkrét nyelvi formák nyelvi helyénvalósági megítélésében kell alkalmazni; nem szükséges elméletileg ismerni az érintett nyelvi formák nyelvhelyességi és a nyelvi helyénvalósági megítélését)

& KÖTŐSZÓK

1. A kötőszó mibenléte, főbb tulajdonságai és válfajai. Példák. *

A KÖTŐSZÓK SORRENDI HELYE

1. A kötőszók sorrendi helye – általános áttekintés. *
2. A kötőszó sorrendi helye a mondaton vagy tagmondaton belül. ÷
3. **Kötőszó mondatkezdő helyzetben, ennek megítélése. Példák.**

A KÖTŐSZÓK HASZNÁLATA

1. A kötőszótöbbslet általános kérdései. *
2. **Miért problematikus a „kötőszótöbbslet” műszó? Milyen nyelvi ideológia nyilvánul meg benne?**
3. A kötőszótöbbslet eseteinek általános áttekintése. *
4. Mellérendelő kötőszók összekapcsolása. ÷
5. Alárendelő kötőszók összekapcsolása. ÷
6. **A *de* és a *viszont* együttes használata a régiségben. Példák.**
7. **A *de* és a *viszont* kötőszók együttes használata ma, ennek nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.**
8. **Az *és (s)* és a *pedig* kötőszók együttes használata ma, ennek nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.**
9. **A *hogya* és a *nehogya* kötőszók együttes használata ma, ennek nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.**
10. **A *bár, habár, noha, holott, jóllehet* és a *de, ám, ámbár* kötőszók együttes használata ma, ennek nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.**
11. A kötőszóhiány általános kérdései. *
12. **A *hogya* kötőszó „elhagyása”, ennek nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.**
13. A páros kötőszók használata – általános áttekintés. *
14. Az egyhelyű és a kéthelyű kötőszók fogalma. A két- vagy háromhelyű kötőszók létrejöttének módja. Példák. *

15. A *mind... mind* és az *úgy, ... mint* váltakozása, a váltakozás nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
16. A *nemcsak ..., de (is), nemcsak ..., hanem (is)* váltakozása, a váltakozás nyelvhelyességi és helyénvalósági megítélése. Példák.
17. A kötőszókkal kapcsolatos stíluskérdések – általános áttekintés. *
18. A kötőszóismétlés fogalma. Példák. *
19. **Lehetőségek a *hogy* kötőszó ismétlésének kikerülésére. Példák.**
20. A nehézkesnek, körülményesnek tartott kötőszók használata. ÷
21. Kötőszó mint önálló (tag)mondat. *

NYELVI IDEOLÓGIÁK

1. A nyelvi belletrizmus mibenléte.
2. A nyelvi brevizmus mibenléte.
3. A nyelvi elitizmus mibenléte.
4. A nyelvi izomorfizmus mibenléte.
5. A nyelvi kontaminizmus mibenléte.
6. A nyelvi konzervativizmus mibenléte.
7. A nyelvi lapszizmus mibenléte.
8. A nyelvi logicizmus mibenléte.
9. A nyelvi naturizmus mibenléte.
10. A nyelvi purizmus mibenléte.
11. A nyelvi racionalizmus mibenléte.
12. A nyelvi standardizmus mibenléte.
13. A nyelvi szintetizmus mibenléte.
14. A nyelvi szituacionizmus mibenléte.
15. A nyelvi uzualizmus mibenléte.

& JELMAGYARÁZAT

nyelvhelyességi ítélet, szabály, kívánalom

helyénvalósági ítélet, nyelvhasználati tanács

cáfolat, részleges vagy teljes ellenvélemény, korrekció, kiegészítés

stílusérték, használati érték

nyelvi ideológiák, más magyarázat

ellentét; fontos!

tudománytalan, elfogadhatatlan megállapítás, rossz példa vagy rossz eljárás, gyakorlat

sokkolóan tudománytalan, elfogadhatatlan megállapítás, rossz példa vagy rossz eljárás, gyakorlat

örvendetesen helyálló megállapítás

humor

& A SZERZŐSÉG KÖTETEI

2022

- Nyelvi váltakozások az igék körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-0-5. 208 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2023_LI_01_Igek_v3.pdf
- Nyelvi váltakozások az igenevek körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-1-2. 97 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2023_LI_02_Igenevek_v03.pdf
- Nyelvi váltakozások az igekötős igék körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-2-9. 180 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2022_LI_03_Igekotos_igek_v5.pdf
- Nyelvi váltakozások a névszók körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-3-6. 252 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2023_LI_04_Nevszok_v02.pdf
- Nyelvi váltakozások a névutók körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-4-3. 246 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2023_LI_05_Nevutok_v02.pdf

2023

- Váltakozások a magyar nyelvben nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági szempontból.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-974359-9-8. 94 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/2023_LI_Valtozasok_a_magyar nyelvben nyelvhelyességi es nyelvi.pdf
- A magyar nyelvi váltakozások dialektális háttere.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-05-0. 88 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Dialvalt_1.pdf
- A magyar nyelvi váltakozások kronolektális háttere.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-06-7. 86 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Kronvalt.pdf
- A magyar nyelvi váltakozások stílusbeli háttere.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-08-1. 122 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Stilvalt.pdf
- A magyar nyelvi váltakozások érzelmi háttere.* Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-07-4. 115 p.
https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Expvalt.pdf

Magyar nyelvi váltakozások vizsgálata a Magyar nemzeti szövegtár segítségével. Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. 978-80-69002-09-8. 125 p.

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Korpvalt.pdf

A személytelenség kifejezésének eszközei. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.

Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-00-5. 149 p.

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Szemelytelenseg.pdf

2024

Nyelvi váltakozások a névelők körében Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági kérdések.

Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-12-8. 138 p.

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Nevelok.pdf

Nyelvi váltakozások a személyes és a mutató névmások körében. Nyelvhelyességi és nyelvi

helyénvalósági kérdések. Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-11-1. 112 p.

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Szemmut_nevm.pdf

Nyelvi váltakozások a vonatkozó névmások körében. Nyelvhelyességi és nyelvi helyénvalósági

kérdések. Pozsony: Szenci Molnár Albert Egyesület. ISBN 978-80-69002-10-4. 185 p.

https://fphil.uniba.sk/fileadmin/fif/katedry_pracoviska/kmjl/Nyeal_Von_nevm.pdf

ISBN 978-80-69002-13-5
EAN 9788069002135